

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
BİLGİSAYAR VE ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ
EĞİTİMİ ANABİLİM DALI**

**ZORUNLU FORMATÖRLÜK UYGULAMASI VE BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ
ÖĞRETMENLERİNİN GELECEKTEKİ KONUMUNA İLİŞKİN ÖĞRETMEN
GÖRÜŞLERİ (ADANA İLİ ÖRNEĞİ)**

Hatice DUMAN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ADANA, 2012

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
BİLGİSAYAR VE ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ
EĞİTİMİ ANABİLİM DALI**

**ZORUNLU FORMATÖRLÜK UYGULAMASI VE BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ
ÖĞRETMENLERİNİN GELECEKTEKİ KONUMUNA İLİŞKİN ÖĞRETMEN
GÖRÜŞLERİ (ADANA İLİ ÖRNEĞİ)**

Hatice DUMAN

Danışman: Yrd. Doç. Dr. M. Oğuz KUTLU

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ADANA, 2012

ukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne;

Bu alışma jürimiz tarafından Bilgisayar ve ğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı'nda YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan: Yrd. Doç. Dr. M. Oğuz KUTLU
(Danışman)

ye: Doç. Dr. Ozan şENKAL

ye: Yrd. Doç. Dr. Oğuzhan KIRDK

ONAY

Yukarıdaki imzaların, adı geçen ğretim üyelerine ait olduklarını onaylarım.

...../...../2012

Prof. Dr. Azmi YALÇIN
Enstitü Müdürü

NOT: Bu tezde kullanılan ve başka kaynakları yapılan bildirişlerin, izelge, şekil ve fotoğrafların kaynak gösterilmeden kullanımı, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'ndaki hükümlere tabidir.

ÖZET

ZORUNLU FORMATÖRLÜK UYGULAMASI VE BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ ÖĞRETMENLERİNİN GELECEKTEKİ KONUMUNA İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ (ADANA İLİ ÖRNEĞİ)

Hatice DUMAN

Yüksek Lisans Tezi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı

Danışman: Yrd. Doç. Dr. M. Oğuz KUTLU

Haziran 2012, 121 sayfa

Bu araştırmanın genel amacı, Adana ili merkez ilçelerinde görev yapan Bilişim Teknolojileri Formatör Öğretmenleri (BİTEFO)’nin zorunlu formatörlük uygulaması ve BT öğretmenlerinin gelecekteki konumlarına ilişkin görüşlerini belirlemektir.

Araştırmanın evrenini 2011-2012 eğitim-öğretim yılında Adana ili merkezi ilçelerinde bulunan, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı resmi ilköğretim okullarında görev yapan ve branşı Bilişim Teknolojileri olan BİTEFO’lar oluşturmaktadır. Araştırmacının hazırladığı anketi, 120 BT öğretmeninden 55 kişi web üzerinden yanıtlayıp göndermiştir.

Verilerin istatistiksel analizi SPSS 11.5 paket programıyla yapılmıştır. Verilerin analizinde, anketin her bir maddesi ile ilgili öğretmen görüşlerinin frekans ve yüzdesi hesaplanmış, değişkenlere göre anlamlı bir fark olup olmadığına tespit etmek için Mann-Whitney U testi kullanılmıştır.

BİTEFO’ların; formatörlük görevini teknoloji konusunda rehberlik yapmak olarak algıladıkları, en çok öğretmenlere ve idarecilere yardımcı oldukları, mesai saatlerinin düzenlenmesi gerektiği, zorunlu formatörlüğü yanlış buldukları, görev dışı işler nedeniyle sorun yaşadıkları, yaptıkları işten keyif almadıkları, FATİH projesiyle branşlarının önem kazanmasını umdukları sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Formatör, BİTEFO, Bilişim Teknolojileri öğretmeni, Bilişim Teknolojileri dersi

ABSTRACT**OPINIONS OF THE TEACHERS ABOUT THE OBLIGATORY
FORMATORSHIP APPLICATION AND THE FUTURE POSITIONS OF THE
INFORMATICS TECHNOLOGIES TEACHERS (A CASE STUDY IN ADANA)****Hatice DUMAN****Master Thesis, Dept. Of Computer & Instructional Technologies Education****Supervisor: Asst. Prof. M. Oğuz KUTLU****June 2012, 122 Pages**

The aim of this research is to define the opinions of the Informatics Technology Formator Teachers (BITEFO) who work in the center provinces of Adana, about the obligatory formatorship application and the future positions of the Informatics Technologies (IT) teachers.

The universe of the research consists of BITEFO's who work in the Ministry of Education primary state schools in the center provinces of Adana in the 2011-2012 academic year and whose branches are Informatics Technologies. 55 of 120 IT teachers answered the questionnaire which the researcher had prepared through the web and sent.

The statistical analyses of the data were done by SPSS 11.5 package programme. In the analyses of the data, the frequency and percentage of the teachers' opinions related with each item of the questionnaire, were calculated, Mann-Whitney U test was applied for identifying whether there was or wasn't a meaningful difference according to the variables.

It has been found that BITEFO's; take the formatorship duty as a guidance about technology, help mostly to the principals and teachers, say that their working hours should be re-arranged, find the obligatory formatorship wrong, have problems because of unexpected works out of duty, do not enjoy doing this job, expect their branches to gain importance with the FATİH Project.

Keywords: Formator, BITEFO, Informatics Technologies Lesson, Informatics Technologies Teacher

ÖNSÖZ

Bu çalışmada “Zorunlu Formatörlük Uygulaması ve BT Öğretmenlerinin Gelecekteki Konumuna İlişkin Öğretmen Görüşleri” tespit edilmeye çalışılmıştır.

Öncelikle, bu araştırmanın her aşamasında bana görüş ve deneyimleri ile yol gösteren, desteğini esirgemeyen değerli tez danışmanım Sayın Yrd. Doç. Dr. M. Oğuz KUTLU’ya, Bilimsel Araştırma Yöntemleri ve İstatistik derslerini aldığım değerli hocam Doç. Dr. Ahmet DOĞANAY’a, Ç.Ü. Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi’ne (EF2011YL29) ve ankete katılan meslektaşlarıma teşekkür ederim.

Ayrıca çalışmalarımnda bana destek olan eşim İsmet DUMAN’a, ailesine ve her konuda maddi, manevi arkamda olan anne-babama; ayrıca deneyimlerini benimle paylaşan sevgili arkadaşım Fatma DEVECİ’ye ve uslu duran oğlum Fikret Sinan’a teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖZET.....	iii
ABSTRACT.....	iv
ÖNSÖZ.....	v
KISALTMALAR LİSTESİ	x
TABLolar LİSTESİ.....	xi

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1.Problem.....	1
1.2. Araştırmanın Amacı	5
1.3. Araştırmanın Önemi	6
1.4. Sayıtlar.....	6
1.5. Sınırlılıklar	6
1.6. Tanımlar.....	6

BÖLÜM II

KURAMSAL AÇIKLAMALAR VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Kuramsal.....	8
2.1.1. Teknoloji	8
2.1.2. Eğitim Teknolojisi	9
2.1.3. Öğretim Teknolojisi.....	11
2.1.4. Bilgisayar Destekli Öğretim.....	12
2.1.5. BT Sınıfları.....	13
2.1.6. BT Dersi.....	15
2.1.6.1. BT Dersi İle İlgili Değişiklikler	16
2.1.6.1.1. Bilgisayar Dersinin Müfredata Girmesi	16
2.1.6.1.2. Bilgisayar Dersi Öğretim Programının Yenilenmesi ve Notla Değerlendirilmemesi	17

2.1.6.1.3. Bilgisayar Dersinin İsmi BT Olması ve 6-8.	
Sınıflarda Bir Saate Düşmesi	17
2.1.6.1.4. BT Dersinin 4 ve 5. Sınıflardan Kaldırılması.....	18
2.1.7. BT Öğretmeninin Görevleri	20
2.1.8. Formatör Öğretmen	22
2.1.8.1. Formatör Öğretmenin Görevleri.....	23
2.1.8.2. Formatör Görevlendirmeleri	25
2.1.9. FATİH Projesi	26
2.1.9.1. Fatih Projesi Ve BT Öğretmenleri.....	29
2.2. Yapılan Araştırmalar	30

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli	40
3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi	40
3.3. Veri Toplama Araçları.....	40
3.4. Verilerin Analizi.....	41
3.4.1. Tablolarda Kullanılan Sembollerin Anlamları.....	41

BÖLÜM IV

BULGULAR

4.1. Araştırmaya Katılan BİTEFO'ların Demografik Özellikleri.....	42
4.2. Formatörlüğün Amacına İlişkin BİTEFO Görüşlerine Yönelik Bulgular.....	43
4.3. Formatörlüğün Olumlu Yönlerine İlişkin BİTEFO Görüşlerine Yönelik Bulgular	46
4.4. Yaşanan Problemlere İlişkin BİTEFO Görüşlerine Yönelik Bulgular.....	48
4.4.1. Kişisel Problemlere İlişkin BİTEFO Görüşlerine Yönelik Bulgular	48
4.4.2. Diğer Branş Öğretmenleriyle Yaşanan Problemlere İlişkin BİTEFO Görüşlerine Yönelik Bulgular.....	49
4.4.3. Yönetimsel Problemlere İlişkin BİTEFO Görüşlerine Yönelik Bulgular	51
4.5. BT Branşına İlişkin BİTEFO Görüşlerine Yönelik Bulgular	54
4.6. Anket Maddelerinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesine İlişkin Bulgular ...	57
4.6.1. Anket Maddelerinin Cinsiyete Göre İncelenmesiyle Elde Edilen Bulgular	57

4.6.1.1. Cinsiyete Göre Formatörlüğün Amacına İlişkin Bulgular	57
4.6.1.2. Cinsiyete Göre Formatörlüğün Olumlu Yönlerine İlişkin Bulgular	59
4.6.1.3. Cinsiyete Göre Yaşanan Problemlere İlişkin Bulgular	61
4.6.1.3.1. Cinsiyete Göre Kişisel Problemlere İlişkin Bulgular	61
4.6.1.3.2. Cinsiyete Göre Diğer Branş Öğretmenleriyle Yaşanan Problemlere İlişkin Bulgular	63
4.6.1.3.3. Cinsiyete Göre Yönetimsel Problemlere İlişkin Bulgular	64
4.6.1.4. Cinsiyete Göre BT Branşına Yönelik Görüşlere İlişkin Bulgular ...	66
4.6.2. Anket Maddelerinin Kıdeme Göre İncelenmesiyle Elde Edilen Bulgular ...	67
4.6.2.1. Kıdeme Göre Formatörlüğün Amacına İlişkin Bulgular	67
4.6.2.2. Kıdeme Göre Formatörlüğün Olumlu Yönlerine İlişkin Bulgular ..	68
4.6.2.3. Kıdeme Göre Yaşanan Problemlere İlişkin Bulgular	70
4.6.2.3.1. Kıdeme Göre Kişisel Problemlere İlişkin Bulgular	70
4.6.2.3.2. Kıdeme Göre Diğer Branş Öğretmenleriyle Yaşanan Problemlere İlişkin Bulgular	72
4.6.2.3.3. Kıdeme Göre Yönetimsel Problemlere İlişkin Bulgular	73
4.6.2.3.4. Kıdeme Göre BT Branşına Yönelik Görüşlere İlişkin Bulgular	75
4.6.3. Anket Maddelerinin Mezuniyete Göre İncelenmesiyle Elde Edilen Bulgular	77
4.6.3.1. Mezuniyete Göre Formatörlüğün Amacına İlişkin Bulgular	77
4.6.3.2. Mezuniyete Göre Formatörlüğün Olumlu Yönlerine İlişkin Bulgular	79
4.6.3.3. Mezuniyete Göre Yaşanan Problemlere İlişkin Bulgular	81
4.6.3.3.1. Mezuniyete Göre Kişisel Problemlere İlişkin Bulgular .	81
4.6.3.3.2. Mezuniyete Göre Diğer Branş Öğretmenleriyle Yaşanan Problemlere İlişkin Bulgular	83
4.6.3.3.3. Mezuniyete Göre Yönetimsel Problemlere İlişkin Bulgular	84
4.6.3.4. Mezuniyete Göre BT Branşına Yönelik Görüşlere İlişkin Bulgular	86

BÖLÜM V

TARTIŞMA VE YORUM

5.1. Anket Maddelerine Ait Bulgulara İlişkin Yorum ve Tartışma	88
5.2. Anket Maddelerinin Değişkenlere Göre İncelenmesine İlişkin Yorum ve Tartışma	97
5.2.1. Anket Maddelerinin Cinsiyet Değişkenine Göre İncelenmesine İlişkin Yorum ve Tartışma	97
5.2.2. Anket Maddelerinin Kıdem Değişkenine Göre İncelenmesine İlişkin Yorum ve Tartışma	99
5.2.3. Anket Maddelerinin Mezuniyet Değişkenine Göre İncelenmesine İlişkin Yorum ve Tartışma.....	100

BÖLÜM VI

SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1. Sonuç	102
6.2. Öneriler	104
6.2.1. Uygulamaya Yönelik Öneriler	104
6.2.2. Yapılacak Araştırmalara Yönelik Öneriler	105
KAYNAKÇA.....	106
EKLER.....	113
ÖZGEÇMİŞ	121

KISALTMALAR LİSTESİ

BİTEFO	: Bilişim Teknolojileri Formatör Öğretmeni
BÖTE	: Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü
BDE	: Bilgisayar Destekli Eğitim
BDÖ	: Bilgisayar Destekli Öğretim
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
BT	: Bilişim Teknolojisi
BTS	: Bilişim Teknoloji Sınıfı
EĞİTEK	: Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü
MEM	: Milli Eğitim Müdürlüğü
TTKB	: Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı.
SPSS	: Statistical Package For Social Sciences
EF	: Eğitim Fakültesi
TEF	: Teknik Eğitim Fakültesi

TABLOLAR LİSTESİ

	Sayfa
Tablo 1: Örneklemin Cinsiyete Göre Dağılımı.....	42
Tablo 2: Örneklemin Kıdeme Göre Dağılımı.....	43
Tablo 3: Örneklemin Mezuniyete Göre Dağılımı.....	43
Tablo 4: BİTEFO’ların Formatörlüğün Amacına Yönelik Görüşlerinin Dağılım Tablosu	44
Tablo 5: BİTEFO’ların Formatörlüğün Olumlu Yönlerine Yönelik Görüşlerinin Dağılım Tablosu.....	46
Tablo 6: BİTEFO’ların Kişisel Problemlere Yönelik Görüşlerinin Dağılım Tablosu..	48
Tablo 7: BİTEFO’ların Diğer Branş Öğretmenleriyle Yaşadıkları Problemlere Yönelik Görüşlerinin Dağılım Tablosu	50
Tablo 8: BİTEFO’ların Yönetimsel Problemlere Yönelik Görüşlerinin Dağılım Tablosu	52
Tablo 9: BİTEFO’ların BT Branşına Yönelik Görüşlerinin Dağılım Tablosu.....	55
Tablo 10: Cinsiyete Göre Formatörlüğün Amacına İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları	58
Tablo 11: Cinsiyete Göre Formatörlüğün Olumlu Yönlerine İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları.....	60
Tablo 12: Cinsiyete Göre Kişisel Problemlere İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları	62
Tablo 13: Cinsiyete Göre Diğer Branş Öğretmenleriyle Yaşanan Problemlere İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları.....	63
Tablo 14: Cinsiyete Göre Yönetimsel Problemlere İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları	64
Tablo 15: Cinsiyete Göre BT Branşına Yönelik Görüşlere İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları	66
Tablo 16: Kıdeme Göre Formatörlüğün Amacına İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları	67
Tablo 17: Kıdeme Göre Formatörlüğün Olumlu Yönlerine İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları	69

Tablo 18: Kıdeme Göre Kişisel Problemlere İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları	71
Tablo 19: Kıdeme Göre Diğer Branş Öğretmenleriyle Yaşanan Problemlere İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları	72
Tablo 20: Kıdeme Göre Yönetimsel Problemlere İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları	74
Tablo 21: Kıdeme Göre BT Branşına Yönelik Görüşlere İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları	76
Tablo 22: Mezuniyete Göre Formatörlüğün Amacına İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları	78
Tablo 23: Mezuniyete Göre Formatörlüğün Olumlu Yönlerine İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları	80
Tablo 24: Mezuniyete Göre Kişisel Problemlere İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları	82
Tablo 25: Mezuniyete Göre Diğer Branş Öğretmenleriyle Yaşanan Problemlere İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları	83
Tablo 26: Mezuniyete Göre Yönetimsel Problemlere İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları	84
Tablo 27: Mezuniyete Göre BT Branşına Yönelik Görüşlere İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları	86

ŞEKİLLER LİSTESİ

	Sayfa
Şekil 1. İlköğretim okulları haftalık ders çizelgesi	18
Şekil 2. İlköğretim okulları haftalık ders çizelgesi	19
Şekil 3. BT ders saatinin yıllara göre dağılımı	20
Şekil 4. Fatih projesinin bileşenleri	27

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problemi, amacı, önemi, problem cümlesi, alt problemleri, sayıtlıları ve sınırlılıkları ile tanımlar yer almaktadır.

1.1.Problem

Teknoloji kullanımı hayatın her safhasına etki etmekte ve eğitim alanında da değişikliklere neden olmaktadır. İyi bir gelecek oluşturmak için önemli etkenlerden olan eğitimde değişimi ve iyileştirmeyi sağlamak, ancak çağın sunduğu fırsatları kullanmakla mümkündür. 21. yüzyılın sunduğu en büyük fırsat ise bilgisayarlardır.

Bilgi teknolojisi, bilginin oluşturulması, toplanması, biriktirilmesi, işlenmesi, yeniden elde edilmesi, yayılması, korunması ve bunlara yardımcı olan araçlar olarak; iletişim teknolojisi ise insanlar arasında haberleşmeyi sağlayan telefon, televizyon gibi araçlar olarak tanımlanmaktadır (Akkoyunlu, 1998, s.5). Bilgi ve iletişim; birbirini besleyen iki kavram oldukları için birlikte anılmaya başlamıştır. Şöyle ki; bilginin elde edilmesi ve geliştirilmesi sonucu, iletişime ait fırsatlar artmaktadır. İletişimin ilerlemesi sonucu da, bilgiye ulaşmak, bilgiyi paylaşmak kolaylaşmaktadır. Bu durum “bilgi ve iletişim teknolojileri” veya “bilişim teknolojileri” kavramlarının oluşmasına neden olmuştur. Bilişim teknolojileri (BT) toplum tarafından ihtiyaçlar oranında kabul görmekte ve günden güne yaygınlaşmaktadır. Ancak bilgi toplumu olabilmek için toplumun her kesiminde, amaçlı ve kaliteli bir bilişim teknolojileri kullanımı gerekmektedir. Türkiye Bilişim Şurası taslak raporunda da eğitim sistemimizin geleceğin bilgi toplumunun bireylerini yetiştirmeye yönelik olması gerektiği belirtilmiştir (Türkiye Bilişim Şurası, 2002). Bu doğrultuda okullarda BT eğitimi verilmesi, bu hedefe ulaşmada en önemli yollardan birini oluşturmaktadır.

Eğitim sistemimizde yaşanan gelişme ve değişimlere paralel olarak ilköğretim okullarında temel bilgisayar okuryazarlığının kazandırılması amacıyla bilgisayar dersi ilk kez 1998 yılında müfredata girmiştir (MEB, 1998). 2006 yılında bilgisayar dersinin öğretim programı yenilenmiş ve 4-8. sınıflarda okutulmakta olan bilişim teknolojileri dersi 2006-2007 yılından itibaren 1-3. sınıflara da uygulanmaya başlamış ve seçmeli

ders olduğu için notla değerlendirme sona ermiştir. Bilgisayar dersi 2007- 2008 yılından itibaren Biliřim Teknolojileri dersi adı altında programda yer almıştır. Seęmeli Biliřim Teknolojileri dersinin 04.06.2007 tarih ve 111 sayılı Talim ve Terbiye Kurulu kararıyla 6-8. Sınıflardaki ders saati ikiden bire dūřürölmüřtür. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 20.07.2010 tarihli ve 75 sayılı İlköğretim Okulu Haftalık Ders Çizelgesi ile de Biliřim Teknolojileri Dersinin 4 ve 5. sınıflardaki iki saati kaldırılmıştır. Son durumda BT dersi seğmeli olarak ve 1 saat olmak üzere sadece 6, 7, 8. sınıflarda bulunmaktadır.

Bilgi toplumuna dönüşme yolundaki ilerlemeyi gerçekleştirmek üzere görevlendirilen bilgisayar öğretmenleri, hizmet içi eğitimlerle veya eğitim faköltelerinde bulunan bilgisayar öğretmenliği bölümleri ile yetiştirilmiştir. BT öğretmenlerine; öğrenciye, öğretmenlere ve okul yönetimine teknolojik konularda yardımcı olmak, onları yeni gelişmelerden haberdar etmek, değişimlere uyum sürecini hızlandırmak gibi birçok sorumluluk düşmektedir. Ayrıca 1993 yılından itibaren okullarda “Formatör öğretmen” adı altında görevlendirmeler yapılmaya başlamıştır. BT öğretmenlerinden farklı olan formatör öğretmenlerin görevlerinden bazıları; görevli olduğu okulda bilgisayar eğitimi ve bilgisayar destekli eğitimin sağlıklı bir şekilde yürütölmesini sağlamak, Bilişim Teknolojileri Sınıfını (BTS) mesai saatleri içinde açık tutmak, gerektiğinde mesai saatleri dışında da öğrenci ve öğretmenlerin kullanmalarını sağlamak, öğretmenlere bilgisayar destekli eğitim konusunda kurs veya seminer düzenlemek, ders sırasında çıkabilecek kullanım problemlerini anında çözmek ve ilgili öğretmene yardımcı olmak, idari ve diğer amaçlı bilgisayarların kullanımına yardımcı olmaktır (MEB, 1993). Son yıllarda yapılan formatör görevlendirmelerinde branşı BT olan öğretmenlere öncelik tanınmakta ve bu öğretmenler Bilişim Teknolojileri Formatör Öğretmeni (BİTEFO) olarak anılmaktadır. Bundan da anlaşılacağı üzere BT öğretmenlerinin misyonu eğitim sistemi açısından oldukça önemlidir. Ancak misyonun büyüklüğü, sorunların da büyüklüğünü getirmekte; BT öğretmenleri yeni ve sürekli değişim yaşayan bir alanda çalışmanın dezavantajlarıyla karşılaşmaktadır. Eğitimin verimli bir sürece dönüşmesi ve beklenen sonuçlara ulaşabilmek için yaşanan sorunların tespit edilip bu durumların düzeltilmesi gerekmektedir.

Gerek BT öğretmenlerini gerek formatör öğretmenleri konu alan araştırmalara bakıldığında yaşanan problemlerin çoğunlukla ortak olduğu, bu problemlerden bazıının zamanla giderilmesine rağmen birçoğunun devam ettiği görölmektedir. Yaşanan sorunlardan bazıları; bilgisayar öğretmenlerinin görevlerinin okul yönetimi ve

diğer branş öğretmenleri tarafından yanlış anlaşılması, öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun bilgisayar dersine gereken önemi vermemesi, sınıf mevcutlarının kalabalık olması, yönetim tarafından verilen görevlerin is yükünü arttırması, bilgisayarların sık sık arızalanması, ders saatinin yetersiz olması, her öğrenciye bir bilgisayar düşmediği için uygulamaların yetişmemesi şeklinde sıralanabilir (Özoğul, 2006; Okay, 2007; Yaprak, 2009).

Bilgisayar öğretmenlerinin genelinin okullarında bir gelecekleri oldukları konusunda tereddütler yaşamakta olduğu, motivasyon düzeylerinin düşük olduğu (İnce, 2006), mesleklerinin en sevmedikleri yönleri ile ilgili olarak teknik servis gibi algılanmayı gösterdikleri (Arıcı, 2007), uygulamada rol karmaşası yaşamalarının tükenmişlik düzeyini artırdığı (Kuvan, 2009), BT öğretmenlerinin görev alanlarıyla ilgili fikir ayrılıklarına düştüğü, yöneticilerin ve diğer branş öğretmenlerinin kendilerinden BT ile ilgili bir çok beklenti ve isteklerinin olduğu (Topu, 2010), haftalık ders saatinin etkinliklerin tamamını uygulamak ve ölçme-değerlendirme tekniklerini kullanmak için yetersiz olduğunu ve dersin notla değerlendirilmeyişinin öğrenci başarısını düşürdüğünü düşündükleri (Tanataş, 2010) yapılan araştırmaların sonuçlarında görülmektedir.

Formatör öğretmenleri konu alan bazı araştırmalarda da sorunlar göze çarpmaktadır. Akkoyunlu ve Orhan (2003)'ın formatör öğretmenlerin hem bilgisayar derslerine hem de alanlarıyla ilgili derslere girdikleri, bazılarının okullarında donanımsal eksiklerin olduğu, yöneticilerle zaman zaman çatışmalar yaşandığı, kurumlarında yeterli formatör/bilgisayar öğretmeni bulunmadığı; Dirisağlık (2007)'ın BTS'lerin bilgisayar destekli eğitim ve ders dışı zamanlarda yeterince kullanılmadığı, BTS'lerde bulunan bilgisayar sayısının yetersiz olduğu, bilgisayarların genel donanım özelliklerinin düşük olduğu; Doğan (2010)'ın formatörlerin çalışma şartlarının yeniden düzenlenmesi gerektiği, Keleş ve Türedi (2010)'nin formatör öğretmenlerin, bilgisayarların donanımsal özelliklerini, internet bağlantısını yetersiz gördükleri bulguları bu sorunlardan bazılarıdır.

BT branşıyla ilgili belirsizlikler ve yapılan değişikliklerin getirdiği olumsuzluklar yazılı ve görsel medya aracılığıyla da dile getirilerek çözüm için yollar aranmaktadır. Örneğin sanal bir ansiklopedi olan Wikipedia sitesinde "Türkiye'de Bilişim Teknolojisi eğitimi" başlığı altındaki tanımın şu şekilde yer alması oldukça anlamlıdır:

Türkiye'de Bilişim Teknolojileri eğitimi; İlköğretim, Orta Öğretim, Mesleki Orta Öğretim ve Üniversite düzeyinde gerçekleşmektedir. İlköğretim düzeyinde Bilişim Teknolojileri eğitimi, Seçmeli Bilişim Teknolojileri Dersi kapsamında verilmektedir. İlköğretim Bilişim Teknolojileri dersi 6., 7., 8. sınıflarda haftada 1 saat şeklinde verilmektedir. Dersin 2006 yılında zorunluluğu ve notu kaldırılmış 6., 7. ,8. sınıflardaki 2 saatlik program 1 saat olarak değiştirilmiştir. 2010 - 2011 eğitim öğretim yılı ile birlikte 1.,2.,3.,4. ve 5. sınıflarda Bilişim Teknolojileri dersi kaldırılmıştır. Özellikle Bilişim Teknolojileri öğretmenlerinin görev tanımlamaları ile ilgili ciddi problemler oluşmuş, birçok öğretmen ders saatini dolduramadığı için mağdur olmuştur (<http://tr.wikipedia.org>).

Memurlar.biz internet sitesinde “Bilişim Teknolojileri Öğretmenlerinin Feryadı” başlıklı haberde; ders saatlerinin azaltılması, norm kadro fazlası durumuna düşme, birden çok okulda derse girmek zorunda kalma, BİTEFO uygulaması ve sorunları gibi bazı konulara değinilmiştir. (<http://memurlar.biz>)

Habertürk gazetesinde Pervin Kaplan 16 Ocak 2012 Pazartesi günü “FATİH'in unutulmuş öğretmenleri”ni konu olarak ele almıştır:

...Ancak bu projede unutulmuş çok önemli bir nokta var. O da bilişim teknolojileri öğretmenleri. Oysa FATİH Projesi'nin FATİH'leri bu öğretmenler olmaları gerekirken, onlar tamamen dışlanmış durumda. Okullarda 2 saat olan Bilişim Teknolojileri dersi 2 saatten, 6., 7. ve 8. sınıflarda 1 saate düşürüldü, 4. ve 5. sınıflarda ise kaldırıldı. Bu nedenle de bakanlık kadrosunda bulunan 10 bini aşkın öğretmenin çoğu norm kadro fazlası oldu. Dersleri olmadığı için de formatörlük yapmak zorunda bırakıldılar. ODTÜ, Hacettepe, Boğaziçi başta olmak üzere üniversitelerin eğitim fakültelerine en yüksek puanla alınan bu öğretmenler görev yaptıkları okullarda "teknik eleman" durumuna düştü. Eğitim yazılımları da dahil bilişim teknolojileri konusunda eğitim gören bu öğretmenlerin şikâyeti projenin dışında tutulmaları. (<http://www.haberturk.com>)

Bilişim Teknolojileri Eğitimcileri Derneği (BTE) raporunda da; EĞİTEK'in 2008 tarihli 22168 sayılı yazısının 7. Maddesinden sonra formatör görevlendirmelerinin

öğretmenin isteğine bakılmaksızın zorunlu olarak yapılması, 8 – 17 çalışma saatleri, yaz tatilinde de çalışacak şekilde görevlendirilme yapılması, öğretmenlere birden fazla okulun sorumluluğunun verilmesi gibi sorunlara değinilmiştir. (<http://www.bte.org.tr>)

Özetle; BT dersinin seçmeli olmasının ardından, ümit edilen 1-8. Sınıflara kadar dersin verileceği görüşü gerçekleşmemiş; ders saati II. Kademedede 1'e düşürülmüş, I. Kademededen tamamıyla kaldırılmıştır. Bu uygulama, dersi seçmeyen okullarda öğretmenlerin norm kadroya düşmesine neden olmuştur. Araştırmalara konu olan formatör öğretmenlik, önceleri isteyen ve hizmet içi eğitim alan öğretmenlere verilirken Adana gibi bazı illerde okullardaki BT öğretmenleri zorunlu biçimde formatör olarak görevlendirilmişlerdir. Eklemek gerekir ki BT öğretmenleri norm kadro fazlası olmaları nedeniyle tanımadığı birkaç okulda görevlendirilmek yerine, gönüllü olmasalar dahi, kendi okullarında formatör olmayı tercih etmektedirler.

Yapılan araştırmanın konusu, tüm bu uygulamaların endişeye sevkettiği ve zaman zaman eylem yapma kararları alan BİTEFO'ların gelecekteki konumlarına kendi bakış açılarını öğrenmek ve zorunlu formatörlük uygulamasıyla yaşanan olumlu ve olumsuz gelişmeleri ele almaktır. Bu doğrultuda araştırma problemi aşağıda ifade edilmiştir:

Zorunlu formatörlük uygulaması ve BT öğretmenlerinin gelecekteki konumuna ilişkin BİTEFO görüşleri ve düşünceleri nelerdir?

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın genel amacı, Adana ili merkez ilçelerinde görev yapan BİTEFO'ların zorunlu formatörlük uygulaması ve BT öğretmenlerinin gelecekteki konumlarına ilişkin görüş ve düşüncelerini belirlemektir.

Bu genel amaç çerçevesinde aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Formatörlük uygulamasının amacı hakkında öğretmen görüşleri nedir?
2. Zorunlu formatörlük uygulaması hakkında öğretmen görüşleri nelerdir?
3. Formatörlük uygulamasında;
  - a. Kişisel problemler,
  - b. Diğer branş öğretmenleriyle yaşanan problemler,
  - c. Yönetimsel problemler nelerdir?

4. BT öğretmenlerinin gelecekteki konumlarına ilişkin öğretmen görüşleri nelerdir?
5. BT öğretmenlerinin yukarıdaki maddelere ilişkin görüş ve düşünceleri
  - a. Cinsiyete,
  - b. Kıdeme,
  - c. Mezun olunan fakülteye göre farklılaşmakta mıdır?

1.3. Araştırmanın Önemi

Bu araştırma ile son yıllarda sıkça değişen BT dersi ve BT öğretmenleriyle ilgili uygulamalardan sonuncusu olan zorunlu formatörlüğün getirilerinin, olumsuz yanlarının ortaya çıkarılması ve BT öğretmenlerinin gelecekte nerde olacaklarına dair görüşlerinin belirlenmesi düşünülmüştür. Alanyazında bu alanda yapılan çalışmalar olmakla birlikte değişen koşullar ve uygulamalar yeni araştırmaları gerekli kılmaktadır. Bu araştırmanın öğretmenlerin bulunduğu koşulların değişmesini sağlaması ve ortaya çıkacak sonucun uygulayıcılar tarafından değerlendirilerek bundan sonraki eğitim politikalarına ve yapılacak uygulamalara yön vermesi ümit edilmektedir.

1.4. Sayıtlar

1. Araştırma için seçilen örneklem evreni temsil etmiştir.
2. Uzman görüşü alınarak hazırlanan anket amaca hizmet etmiştir.
3. Öğretmenler soruları içten ve samimi bir şekilde yanıtlamışlardır.

1.5. Sınırlılıklar

1. Araştırma 2011 – 2012 eğitim-öğretim yılı ile,
2. Adana ili merkez ilçelerindeki ilköğretim okullarındaki BİTEFO'lar ile,
3. Veri toplama araçlarından elde edilen bilgilerle sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Bilişim Teknolojileri Formatör Öğretmeni: Bilişim teknolojisi sınıflarının daha etkin, verimli, bilinçli ve yoğun kullanılmasını, eğitim etkinliklerinde bilgisayar destekli öğretimin verimli ve etkili bir şekilde gerçekleştirilmesini sağlayan, bilgisayar

destekli eğitimi okullarda yaygınlaştırmak, bu konularda öğretmen ve öğrencilere rehberlik yapmak, bilişim teknolojisi konusunda ihtiyaç duyulan eğitimleri vermek, bu sınıfların kesintisiz olarak işler durumda kalmasını sağlamak, örgün eğitim öğretim saatleri dışında bu sınıflardan çevre halkının da yararlanmasını sağlamak gibi amaçlarla görevlendirilen öğretmenlerdir. Atama branşı ya da mezuniyet alanı bilgisayar olan veya 180 saatlik “Bilgisayar Formatör Öğretmen Eğitimi”ni başarıyla tamamlamış farklı branş öğretmenlerinden oluşabilir (MEB, 2007c).

Bilişim Teknolojisi Sınıfı: En az 15+1 bilgisayardan oluşan; projeksiyon, yazıcı, tarayıcı vb çevre birimlerine sahip, işletim sistemi, office ve güvenlik programları yüklenmiş, elektrik ve ağ sistemi kurulu, derslerin bilgisayar destekli ve etkileşimli yapılmasına imkân sağlandığı derslik.

Eğitim Teknolojisi: Eğitim teknolojisi...“insanın öğrenmesi” olgusunun tüm yönlerini içeren problemleri sistematik olarak analiz etmek, bunlara çözüm geliştirmek üzere ilgili tüm unsurları (insan gücünü, bilgileri, yöntemleri, teknikleri, araç-gereçleri, düzenlemeleri vb.) o işe koşarak uygun tasarımlar geliştiren, uygulayan, değerlendiren ve yöneten karmaşık bir süreçtir (Alkan, 1997, s.16).

Öğretim Teknolojisi: Öğretim teknolojisi, ilgili disiplin alanlarına özgü olarak etkili öğrenme düzenlemeleri oluşturmak üzere amaçlı ve kontrollü durumlarda insan gücü ve insan gücü dışı kaynakları birlikte ise koşarak belirli özel hedefler doğrultusunda öğrenme-öğretme süreçleri tasarımı, işe koşma, değerlendirme ve geliştirme eylemlerinin bütününe içeren sistematik bir yaklaşımı ifade etmektedir (Yalın, 2003, s.5).

Bilgisayar Destekli Eğitim: Eğitimsel ve öğretimsel hedeflere ulaşmak, öğretmen- öğrenci etkileşiminde öğretmenin öğrenciye rehberlik etmesini sağlamak, öğrencinin öğrenme sürecinde kendi hızına göre ilerlemesini, aktif bir şekilde sürece katılmasını ve öğretimin öğrenci tarafından kontrol edilmesini sağlamak, öğrenmenin daha etkili ve kalıcı olmasını sağlamak amacı ile, bilgisayarların, birebir öğretim, alıştırma ve tekrar, öğretimsel oyun, model oluşturma, benzetim ve problem çözme yazılımlarıyla eğitim- öğretimde kullanılması.

Bilgisayar Destekli Öğretim: Bilgisayar destekli öğretim, ders içeriğini sunmak için bir bilgisayarın öğrenciyle doğrudan etkileşime girmesi için kullanılmasıdır. Bilgisayar destekli öğretim, uygun öğrenme ortamlarında uygulanır bir öğretim aracıdır (Kaya, 2005, s.210).

Yönetici: Okul Müdürü ve Okul Müdür Yardımcısı (MEB, 2008).

BÖLÜM II

KURAMSAL AÇIKLAMALAR VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümün birinci kısmında; araştırmanın temelini oluşturan kuramsal açıklamalar, ikinci kısmında da konuyla ilgili yapılmış araştırmalar yer almaktadır.

2.1. Kuramsal Çerçeve

Bu kısımda; araştırmayı oluşturan kuramsal çerçeve kapsamında teknoloji, eğitim teknolojisi, öğretim teknolojisi, Bilgisayar Destekli Öğretim (BDÖ), Bilişim Teknolojisi Sınıfları (BTS), BT dersi, BT öğretmeninin görevleri, formatör öğretmen ve FATİH Projesi konuları ele alınmıştır.

2.1.1. Teknoloji

Teknoloji, günümüzde insanoğlunun hayatını kolaylaştıran, yaşamında yenilik oluşturan her şeyin genel adı olarak kullanılmaktadır. Alkan'a (1987, s.15) göre teknoloji " bilim ile uygulama arasında köprü görevi yapan bir disiplindir." İşte bu köprü ile kazanılan hız ve değişimler hayatın her alanında kendini gösterdiği gibi elbette eğitimde de etkili olmaktadır.

Teknoloji, bireylerin mevcut araç ve gereçleri kullanarak hayatlarını kolaylaştıracak yeni ürünler elde etmesidir. İletişim ve bilgi teknolojileri de son yıllarda bilim ve teknolojiye meydana gelen hızlı değişim ve gelişmelerden önemli ölçüde etkilemekte, hızla yayılmakta olan yenilikler yaşamın tüm boyutlarında hissedilmektedir. Bu değişim ve gelişmeler bilginin üretilmesini, yayılmasını, paylaşılmasını ve kullanılmasını hızlandırmış, bilgi, eğitimde olduğu kadar, toplum yaşamında da en temel unsur haline gelmiştir (Tor ve Erden, 2004).

Bireyleri topluma kazandırmada, toplumu gelişmiş ülkeler seviyesine ulaştırmada kısaca bireylerin ve bireylerden oluşan ülkenin çıtasının yükselmesinde etkili olan tek yol eğitimidir. Eğitim, "bireyin davranışında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme sürecidir" (Ertürk, 1997, s. 12). Günümüz dünyasında gelişmiş ve gelişmemiş ülkeler arasındaki en önemli farkın

eğitimden kaynaklandığı rahatlıkla görülebilir. Bu nedenle toplumlar eğitimde ilerlemenin sonucunda teknolojik gelişmelere ulaşmış, teknolojide ilerlemenin sonucunda da eğitimde yenilikler yapma fırsatı bulmuştur.

Seferoğlu (2007) bilginin kapsamında ve teknolojik gelişmelerde yaşanan hızlı değişimlerin öğrenme-öğretme biçimlerini de etkilediğini, öğretim materyallerinin hazırlanmasından sunuş ve değerlendirme sürecine kadar özellikle bilgisayara dayalı teknolojilerinin vazgeçilmezliğinin eğitimcileri yeni kuramlar ve uygulama yollarının arayışına itmekte olduğu görüşündedir. Böylece öğretim-öğrenme teknolojileri bir bilim dalı olarak, teknolojinin gelişmesi ile birlikte varlığını oluşturmaya başlamıştır.

İlerleyen teknolojinin ürünü olan bilgisayarlar, eğitimde yapılan yeniliklerin mihenk taşı olmuştur. Bilgisayarların eğitim amaçlı kullanılması, tüm derslere ait içeriklerin güncellenmesini ve çağa uygun hale getirilmesini gerektirmiştir. Eğitim ve öğretim faaliyetlerinin bilgisayarla yapılması için çalışmalar başlamış, bunun üzerine öğretmen ve öğrencilere bilgisayar eğitimi vermek de gerekli hale gelmiştir.

Teknoloji ile eğitimin bir amaç doğrultusunda kullanılması literatürde bazı kavramların ortaya çıkmasına neden olmuştur. Eğitim teknolojisi, öğretim teknolojisi, bilgisayar destekli eğitim, bilgisayar destekli öğretim gibi. Bu araştırmanın kuramsal çerçevesi bu kavramlar etrafında oluşturulmuştur.

2.1.2. Eğitim Teknolojisi

Büyük bir hızla ilerleyen teknoloji eğitim alanında da etkisini kısa sürede göstermiştir. Bu etkileşim sonucu eğitimde teknoloji kullanımı gerekli hale gelmiştir. Tepegöz, video, radyo, projeksiyon, bilgisayar... gibi aletlerin eğitimde kullanılması oldukça büyük kolaylıklar sağlamıştır. Bu durum “eğitimde teknoloji” kullanımı olarak adlandırılmış olup eğitim teknolojisi bundan farklıdır.

Eğitim teknolojisi, iletişim araçlarının (radyo ve televizyon gibi) eğitimin etkinliğini arttırmak için kullanılması anlamında olmayıp, eğitim teknolojisi çalışmalarındaki ağırlık öğrenme-öğretme sürecinin etkililiği üzerindedir” (Fidan, 1985, s.175).

Eğitim teknolojisi kavramı, “eğitim” ve “teknoloji” kelimelerinden oluşmaktadır. Kelimelerin anlamları basit olarak ele alınırsa “eğitim”, davranış değişikliği oluşturma anlamına gelmektedir. “Teknoloji” ise bilimin uygulamaya

dönüşmesini ifade etmektedir. En yalın anlamıyla “eğitim teknolojisi” insanda davranış değişikliği oluşturmak için yapılan uygulamalardır.

Eğitim teknolojisi...“insanın öğrenmesi” olgusunun tüm yönlerini içeren problemleri sistematik olarak analiz etmek, bunlara çözüm geliştirmek üzere ilgili tüm unsurları (insan gücünü, bilgileri, yöntemleri, teknikleri, araç-gereçleri, düzenlemeleri vb.) o işe koşarak uygun tasarımlar geliştiren, uygulayan, değerlendiren ve yöneten karmaşık bir süreçtir (Alkan, 1997, s.16).

Rıza’ya (1997, s. 28) göre eğitim teknolojisi:

“Değişik bilimlerin verilerini, özel hedef, yöntem, araç ve gereç, ölçme ve değerlendirme gibi eğitimin geniş alanlarında uygulamaya koyan, uygun maddi ve manevi ortamlarda insan gücünün en iyi şekilde kullanılmasını, eğitim sorunlarının çözülmesini, kalitenin yükseltilmesini, verimliliğin artırılmasını sağlayan bir sistemler bütünüdür.”

Başka bir ifade ile eğitim teknolojisi ise “davranış bilimlerinin iletişim ve öğrenme ile ilgili verilerine dayalı olarak eğitim ile ilgili ulaşılabilir insangücü ve insangücü dışı kaynakları, uygun yöntem ve tekniklerle akılcıca ve ustaca kullanıp, sonuçları değerlendirerek bireyleri, eğitimin özel amaçlarına ulaştırma yollarını inceleyen bilim dalıdır (Çilenti, 1988, s.29).

Eğitim teknolojisi, eğitimle ilgili kuramların, öğretmen ve özellikle de eğitim etkinliklerinin merkezinde yer alan hedef kitleyi oluşturan öğrenci açısından en etken ve verimli uygulamalara dönüştürülebilmesi için, kuramsal esaslar, hedef, öğrenci, insan gücü, ortam, yöntem-teknik, öğrenme durumları ve değerlendirme gibi öğelerden oluşturulmuş uygulamalı bir bilim dalıdır. Yani eğitim uygulamalarına bilimsel, sistematik, bütüncül bir yaklaşımdır. (Özateş, 2007)

Eğitim teknolojisini oluşturan bazı öğeler vardır. Bunları Alkan (1997, s.24); öğrenciler, insan gücü, öğretme yöntem ve teknikleri, ortam, hedefler, kuramsal esaslar, öğrenme durumları, değerlendirme şeklinde sıralamıştır. Bu öğeler göz önüne alındığında eğitim teknolojisinin geniş çerçevesi daha net ortaya çıkmaktadır.,

Eğitim teknolojilerinin yararlarının neler olabileceği konusunda Alkan (1997, s.41-42), yapılan araştırmalardan elde edilen verilerden yola çıkarak bazı olanaklardan bahsetmektedir. Bunlar; eğitim teknolojisinin eğitim öğretim ortamlarında çok seçenekli olanaklar ve fırsat eşitliği sağlaması, bilgi kaynaklarına doğrudan ulaşabilme imkanı, geniş kitlelere ulaşabilmesi, geliştirilme olanağı, ekonomik olması, yaratıcılığı geliştirmeye katkısı, kişiye uygulanabilir ve esnek olması, öğretme-öğrenme süreçlerini

daha verimli ve hızlı hale getirmesi şeklinde belirtilmektedir. Ayrıca; Rıza (1997, s.67-79) da eğitim teknolojisinin yararlarını ele almıştır:

- 1.Yaratıcılığı sevk eder.
- 2.Öğretmenin rolünü geliştirir.
- 3.Fırsat eşitliği yaratır.
- 4.Motivasyonu artırır.
- 5.Eğitimi bireyselleştirir.
- 6.Serbest eğitimi sağlar.
- 7.Birinci kaynaktan bilgi sağlar.
- 8.Kopya edilebilen bir sistem oluşturur.
- 9.Öğrenmeyi kolaylaştırır.
- 10.Aktif öğrenmeyi sağlar.
- 11.Somut öğrenmeyi gerçekleştirir.
- 12.Aşamalı öğrenmenin temelini kurar.
- 13.Düşüncede sürekliliği sağlar.
- 14.Üretimi artırır.
- 15.Değişik sınıf ve düzeylerden özel hedefleri gerçekleştirir.

Eğitim teknolojisi ile birlikte kullanılan diğer bir kavram da “öğretim teknolojisi”dir. Bu iki kavramın aynı anlamda kullanıldığı görülmekle birlikte literatürde ayrı tanımlar verildiği görülmektedir.

2.1.3. Öğretim Teknolojisi

Öğretim, öğrenmenin gerçekleşmesi için planlanan, kasıtlı ve sistematik eğitim (Demirel, 2003, s.13) olarak tanımlanabilir. Tanımdan da yola çıkarak öğretim, eğitimin; öğretim teknolojisi de, eğitim teknolojisinin bir alt kümesidir denilebilir.

Öğretim teknolojisi; “özel amaçların gerçekleştirilmesinde etkili öğrenme sağlamak için ‘iletişim ve öğrenmeyle’ ilgili araştırmalardan hareketle, insan gücü ve insan gücü dışı kaynaklar kullanılarak öğretme-öğrenme sürecinin tasarımı, yürütülmesi ve değerlendirilmesinde sistematik bir yaklaşım”dır (Ergin, 1995, s.6).

Yalın’a (2003, s.4-5) göre öğretim teknolojisi, öğretme, öğrenme kuramlarının en etkin biçimde uygulamaya dönüştürülmesinde öğretme-öğrenme süreçlerine

sistematik ve bütüncül bir yaklaşım anlamı taşımakta ve araç-gereç bu süreçte yer alan sayısız öğelerden biri olarak yer almaktadır.

Eğitim ve öğretim teknolojileri arasındaki fark, eğitimin daha genel bir kavram olup öğretim faaliyetlerini kapsaması şeklinde ifade edilebilir. “Diğer bir deyişle “Eğitim teknolojisi” terimi, öğretme-öğrenme süreçleri ile ilgili özgün bir disiplin vurgularken, “öğretim teknolojisi” deyimini ise bir konunun öğretimi ile ilgili öğrenmenin kılavuzlanması etkinliğini ifade etmektedir” (Alkan, 1997, s.16). Fen öğretimi teknolojisi gibi.

2.1.4. Bilgisayar Destekli Öğretim (BDÖ)

Bilişim Teknolojileri, günlük yaşam ve ekonomik faaliyetlerin önemli bir itici gücü haline gelmiştir. İnsanların büyük bir çoğunluğunun çok çeşitli amaçlar için bilgisayar kullanması ve özellikle genç kuşak için bilgisayar kullanmanın günlük bir faaliyet haline gelmesi sonucu bilgisayarların eğitim alanına entegrasyonu gerekli olmuştur. Son 15 yıl içinde, eğitimciler BT’yi sınıfa getirmeye ve öğretim amaçları için kullanmaya giderek daha fazla odaklanmaktadır (Eurydice, 2011).

Bilgisayar destekli öğretim, genel olarak bir öğretim yöntemi olarak kabul edilmektedir. Uşun (2004, s.42)’a göre bilgisayar destekli öğretim; bilgisayarın öğretimde öğrenmenin meydana geldiği bir ortam olarak kullanıldığı, öğretim sürecini ve öğrenci motivasyonunu güçlendiren, öğrencinin kendi öğrenme hızına göre yararlanabileceği, kendi kendine öğrenme ilkelerinin bilgisayar teknolojisiyle birleşmesinden oluşmuş bir öğretim yöntemidir

Bilgisayar destekli öğretim, ders içeriğini sunmak için bir bilgisayarın öğrenciyle doğrudan etkileşime girmesi için kullanılmasıdır. Bilgisayar destekli öğretim, uygun öğrenme ortamlarında uygulanır bir öğretim aracıdır (Kaya, 2005, s.210).

Bilgisayar destekli öğretimde, bilgisayarlar eğitim ve öğretimi destekler nitelikte kullanılır. Burada, dersin ve belirlenen hedef ve davranışların öğrencilere temel öğreticisi öğretmendir (İşman, 2005, s.248).

Altın (2009, s.2)’a göre BDÖ’yü etkileyen faktörler; uygun donanım seçimi, yazılımların elde edilmesi, geliştirilmesi ve değerlendirilmesi, öğretmen eğitimi, okul ortamı ve müfredata uygunluk, ölçme ve değerlendirme olarak sınıflandırılmıştır.

Uşun (2004, s.46-47) literatürde bilgisayar destekli öğretimin gerçekleşme biçimleriyle ilgili bazı gruplandırmalar yapıldığını, en yaygın olanının; özel öğretici programlar, alıştırmalar ve tekrar programları, eğitsel oyun programları, problem çözme programları ve benzetişim programları olmak üzere beşe ayrıldığını belirtmiştir.

Bilgisayar destekli öğretimin yararlarından bazıları şunlardır (Uşun, 2004, s.51):

1. Öğrencileri sürekli aktif tutar.
2. Her öğrenciye kendi öğrenme hızında bir öğrenim sağlar.
3. Her öğrenci öğrendiği konuyla ilgili sorularına yanıt alabilir.
4. Konular öğrencilere daha kısa sürede öğretilir.
5. Öğrenci kendine ait bir kişisel öğrenme ortamında rahatlıkla çalışabilir.
6. Öğrenci kendi çalışmasına rağmen, öğretmen tarafından sürekli denetlenebilir.

2.1.5. BT Sınıfları

Dirisağlık (2007)'a göre bilişim teknolojisi sınıfları, eğitimde bilgisayarlardan araç ve amaç olarak yararlanmak, bilişim teknolojisi araçlarının eğitim etkinlikleriyle bütünleşmesini sağlamak, bilgisayar kullanımının etkili bir şekilde öğretilmesi, öğretme-öğrenme sürecinde bilgisayarlardan etkili bir şekilde yararlanılabilmesi açısından önemli bir yere sahiptir.

Bilgisayarlarla birlikte çeşitli teknolojik araçların da bulunduğu bu ortamlar; bilgisayar sınıfı, bilgisayar laboratuvarı, bilgi teknolojisi sınıfı olarak da ifade edilmekle birlikte son yıllarda daha çok Bilişim Teknolojisi Sınıfı (BTS) olarak anılmaktadır.

Bilişim Teknolojisi Sınıfları, bilişim teknolojisine yönelik eğitim programlarının yürütülmesini ve bilişim teknolojisi araçlarının eğitim etkinliklerine entegrasyonunu sağlamak amacıyla MEB tarafından bilişim teknolojisi araçlarıyla donatılan sınıflar olarak tanımlanmaktadır (MEB, 2007c).

Akıncı ve Seferoğlu (2010)'na göre okullarda BTS'ler bilişim teknolojileri kullanılarak eğitim kalitesinin yükseltilmesi, bilgi toplumuna dönüşümün İlköğretimden başlaması ve sürekliliğinin sağlanması düşüncesiyle oluşturulmuştur.

BTS'ler; tüm okul personelinin bilgisayar okur-yazarı olmasına, çevre okullardan gelen bilgisayar eğitimine yönelik gereksinimlerin karşılanmasına, hizmet

içi eğitimlerin okulda yapılmasına, eğitim ve öğretimde kaliteyi yakalamaya katkı sağlayan ortamlardır (MEB, 2001b).

MEB 2009'da yayınlanan 4707 sayılı yazıda, Bilişim Teknolojilerini bilgiye ve bilgi üretmeye açılan kapı olarak tanımladıktan sonra eğitimdeki yeniliklerin BT imkanlarıyla desteklenmesini gereklilikten öte zorunluluk haline geldiğini ifade etmiştir. Aynı yazıda bu bağlamda yapılan bazı çalışmalara yer verilmiştir. Örneğin; öğrenci sayısı 150'nin üzerinde 8 ve üzeri dersliği bulunan hemen hemen bütün okullarda BT sınıfının kurulduğu, bu sayının altındaki yaklaşık 17000 okula gerekli olan BT ekipmanlarının sağlandığı, orta öğretim öğrencilerinin tamamının, ilköğretim öğrencilerinin de %94'ünün geniş bant internet erişimine kavuştuğu belirtilmiştir.

Bilişim Teknolojisi Sınıflarının ayrıca "Yaşam Boyu Öğrenme" anlayışı içinde halkın bilişim teknolojisi araçlarını kullanma becerisi kazanması ve internet üzerinden sunulan hizmetlerden yararlanması için de kullanmasına imkân verilmesi, bu sınıfların top yekun e-Dönüşüm'ün gerçekleştirilmesine katkı sağlaması düşünülmektedir (MEB, 2007a).

Tebliğler Dergisi'nin 1993 yılındaki 2378 sayılı, "Milli Eğitim Bakanlığına bağlı örgün ve yaygın eğitim kurumlarında bilgisayar laboratuvarının kurulması ve işletilmesi ile bilgisayar ve bilgisayar koordinatör öğretmenlerinin görevleri hakkındaki yönerge" ile bu sınıflardan beklenen işlevler belirtilmiştir:

1. Bu derslik bilgisayar derslerinin uygulamaları ve diğer derslerle ilgili bilgisayar destekli eğitim uygulamaları için kullanılır. Dersliğin kullanılmasında öncelik öğrencilerin ihtiyaçlarına göre belirlenir.
2. Bu derslikte ders dışı zamanlarda da öğrencilere derslerle ilgili çalışma imkanları sağlanacaktır.
3. Dersliğin verimli bir şekilde kullanılması amacıyla eğitim öğretim süresi dışında okul-çevre işbirliği kapsamı çerçevesinde gelen talepleri değerlendirerek bilgisayar eğitimi yapılacaktır.

2003 yılında yayınlanan 2554 sayılı "Millî Eğitim Bakanlığı Bilgi ve İletişim Teknolojileri Araçları ve Ortamlarının Eğitim Etkinliklerinde Kullanım Yönergesi"nde BT araçlarından öğrenci, öğretmen ve vatandaşların yararlandırılacağı, BT araçlarının kullanımı ile ilgili etkinliklerin başlama -bitiş saatlerinin öğrencilerin normal ders

saatleri dışında, hafta sonu tatilleri, yarıyıl ve yaz tatilinde okul müdürlüğünce belirleneceği bildirilmiştir.

Aynı yönergenin 10. maddesinde BT araçlarının bulunduğu sınıflarda yapılacak etkinlikler şu şekilde belirtilmiştir:

Madde 10- Gelen istek üzerine etkinlikler, internetten yararlanma, ödev hazırlama eğitsel amaçlı diğer faaliyetler (oyunlar) yapılır. Öğretmen ve öğrencileri internette buluşturarak, ortak öğrenme metodları geliştirilir; işbirliğine dayalı, proje tabanlı, öğrenci merkezli öğrenme faaliyetleri gerçekleştirilir ve öğrencilere inceleme, araştırma ve düşünce ufkunu genişletmede imkanlar sunulur. Öğrenme-öğretme işbirliği, bilgi alışverişi ve kültür paylaşımı gerçekleştirilir. Öğreticiler tarafından okul müdürlüğüne verilmek üzere faaliyetlere yönelik istatistikî bilgiler tutulur.

Özetle BTS'ler Bilişim Teknolojileri dersi dışında, diğer derslerin BDE uygulamaları, ders dışı zamanlarda öğrencilerin çalışmaları ve çevre halkının ihtiyaçları için kullanılabilmektedir.

2.1.6. BT Dersi

Bilgi çağına ulaşmamızı sağlayan bilgisayar teknolojileri, artık yerini bilişim teknolojilerine bırakmıştır. Bilgisayar teknolojisinin iletişim teknolojisiyle büyük boyutlardaki uyumu ve birlikteliği içine görsel ve yazılı tüm unsurları da alarak insanın bütün zamanını her boyutta kuşatan dev bir sektör gücüne ulaşmıştır (Türkiye Bilişim Şurası, 2002).

BT, genel bir araç olarak kullanılmasının yanı sıra, ilköğretim düzeyinde sekiz ülkede/bölgede ayrı bir ders olarak okutulmaktadır. Bunlar; Çek Cumhuriyeti, Letonya, Polonya, Slovakya, Birleşik Krallık (İngiltere ve Galler), İzlanda ve Türkiye'dir. Ayrıca bu düzeyde, BT, Bulgaristan, Fransa, İtalya, Kıbrıs, Birleşik Krallık ve İzlanda'da, bir teknoloji dersine dahil olmaktadır (Eurydice, 2011).

Ülkemiz Ulu Önder Atatürk'ün gösterdiği çağdaş medeniyet seviyesine ulaşmayı hedeflemiş bir ülke olarak, kalkınma planlarında öngördüğü ve Milli Eğitim şuralarında aldığı kararlar doğrultusunda öğrencilerin bilgisayarla tanışmalarını sağlayıp, günlük hayatta ve öğrenme-öğretme sürecinde bilgisayarları kullanabilir hâle getirmek amacı

ile olabildiğince eğitimin her kademesinde bilgisayar okuryazarlığının yaygınlaştırılması amaçlanmıştır (MEB, 1998).

Bilişim Teknolojileri (BT) yaşamımıza çok kısa bir zaman önce girmiş olmasına rağmen modern toplumların vazgeçilmez bir yapı taşı hâline gelmiştir. Birçok ülke Bilişim Teknolojileri konusundaki gelişmeleri anlamaya çalışırken aynı zamanda bu teknolojilerin temel kavramlarını ve kullanım becerilerini öğretmek için gerekli değişimleri öğretim programları içine yerleştirmeye başlamışlardır (MEB, 2006).

MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı (2006) Seçmeli Bilgisayar Dersi Öğretim Programı'nın vizyonu hakkındaki görüşünü ise şöyle ifade etmiştir:

Çağımızın modern kurumları Bilişim Teknolojileri'ni yoğun olarak kullanmaya başlamışlardır. Bu gelişime paralel olarak günümüzün modern okullarında da Bilişim Teknolojileri bir yandan anlamlı öğrenme etkinliklerinin gerçekleşmesine katkı yaparken bir yandan da eğitim kurumlarının organizasyonu ve yönetiminde yeni imkânlar sunmaktadır. İnternet, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin ilerlemesinde ve yeni olanaklara kavuşmasında itici güç olarak rol oynamaktadır. Çağın gerisinde kalmak istemeyen bütün ülkeler bu güçten yeterince faydalanabilmelidirler. Bu ise, ancak Bilişim Teknolojileri eğitime sahip bireylerin yetiştirilmesiyle mümkün olabilecektir. Teknolojik gelişmeler çalışma ortamlarının değişimine neden olurken bu değişim de organizasyonların değişimine neden olmaktadır. Bunun sonucunda oluşan ortamlarda verimli çalışabilmek için yeni yeterliliklerin geliştirilmesi zorunlu olmaktadır.

2.1.6.1. BT Dersi İle İlgili Değişiklikler

Bu kısımda BT dersi ile ilgili yapılan değişikliklere sırasıyla yer verilmiştir.

2.1.6.1.1. Bilgisayar Dersinin Müfredata Girmesi

26.08.1998 tarih ve 2492 sayılı Tebliğler Dergisinin 180 no'lu kararı gereğince Bilgisayar dersi ilk olarak 1998-1999 eğitim öğretim yılında Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından ilköğretim okullarının müfredatına konulmuştur. Seçmeli ders olarak kabul edilen Bilgisayar dersi, 1998 tarih ve 2492 sayılı Tebliğler Dergisinde

belirtildiği ilköğretimin 4-5-6-7-8. sınıflarında okul yönetiminin tercihinine göre haftada 1 veya 2 saat olarak okutulacaktır.

Bilgisayar dersiyle ilgili öğretim programının genel amaçları MEB tarafından 2492 sayılı Tebliğler Dergisinde şu şekilde ifade edilmiştir:

1. Bilgisayar kullanmanın pratik metotları hakkında bilgi edine bilme
2. Bilgisayarın tanımı, kullanılma alanları ve gelişimi hakkında bilgi edinebilme
3. Bilgisayarda kullanılan sayı sistemlerini kavrayabilme
4. Bilgisayarın ana birimlerini ve işlevlerini tanıyabilme
5. Bilgisayarın basit olarak kullanılması ve programlanması ile ilgili olarak temel bilgi ve becerileri kazanabilme
6. Bilgisayardan istediği bilgiyi alabilme
7. Bilgisayara istediği bilgiyi yükleyebilme
8. Çok kullanılan bilgisayarlar hakkında genel bilgiler edinebilme
9. Bilgisayarda basit program uygulamalarını yapabilme

2.1.6.1.2. Bilgisayar Dersi Öğretim Programının Yenilenmesi Ve Notla Değerlendirilmemesi

Bilgisayar dersi, 2006 yılında öğretim programında yapılan değişiklikler sonucu 1. sınıftan 8. sınıfa kadar seçmeli bir ders olarak ilköğretim programında yer almıştır. İlköğretim Seçmeli Bilgisayar (1-8.sınıflar) Dersi Öğretim Programı 28.08.2006 tarih ve 347 sayılı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından kabul edilmiştir. Bu kararda İlköğretim Seçmeli Bilgisayar (1–8. Sınıflar) Dersi Öğretim Programının 1, 2 ve 3. sınıflarına ait bölümünün 2006–2007; 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıflarına ait bölümünün ise 2007–2008 Öğretim Yılından itibaren uygulanmasına karar verilmiştir.

2.1.6.1.3. Bilgisayar Dersinin İsminin BT Olması Ve 6-8. Sınıflarda Bir Saate Düşmesi

İlköğretimde 1998-2006 yılları arasında uygulanan Bilgisayar dersi 2007- 2008 yılından itibaren Bilişim Teknolojileri adı altında programda yer almıştır.

Seçmeli Bilişim Teknolojileri dersi 04.06.2007 tarih ve 111 sayılı Talim ve Terbiye Kurulu kararıyla 6-8. Sınıflarda 1 saat, 4. ve 5. sınıflarda 2 saat olarak

okutulacaktır. 2007- 2008 öğretim yılından itibaren uygulamaya konulan “ İlköğretim Okulları Haftalık Ders Çizelgesi” *Şekil 1*'de gösterilmiştir.

DERSLER		SINIFLAR							
		1	2	3	4	5	6	7	8
ZORUNLU DERSLER	Türkçe	12	12	12	6	6	5	5	5
	Matematik	4	4	4	4	4	4	4	4
	Hayat Bilgisi	5	5	5					
	Fen ve Teknoloji				4	4	4	4	4
	Sosyal Bilgiler				3	3	3	3	
	T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük								3
	Yabancı Dil				3	3	4	4	4
	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi				2	2	2	2	2
	Genel Sanatlar	2	2	2	1	1	1	1	1
	Müzik	2	2	2	1	1	1	1	1
	Beden Eğitimi	2	2	2	2	2	1	1	1
	Teknoloji ve Tasarım						2	2	2
	Trafik Güvenliği				1	1			
	Rahberlik/Sosyal Etkinlikler	1	1	1	1	1	1	1	1
ZORUNLU DERS SAATİ TOPLAMI		28	28	28	28	28	28	28	28
SEÇMELİ DERSLER	Yabancı Dil				2	2	2	2	2
	Sanat Etkinlikleri (Drama, Tiyatro, Halk Oyunları, Enstrüman, Resim, Fotoğrafçılık, Heykel vb.)	1	1	1	2	2	2	2	2
	Spor Etkinlikleri (Güreş, Futbol, Basketbol, Voleybol, Masa Tenisi vb.)	1	1	1	2	2	2	2	2
	Bilişim Teknolojileri	1	1	1	2	2	1	1	1
	Satranç	1	1	1	1	1	1	1	1
	Disiplin Eğitimi						1	1	1
	Halk Kültürü						1	1	1
	Tarım						1	1	1
	Medya Okuryazarlığı						1	1	1
	Talim ve Terbiye Çalışmaları	1	1	1					
	SEÇMELİ DERS SAATİ TOPLAMI	2	2	2	2	2	2	2	2
GENEL TOPLAM		30	30	30	30	30	30	30	30

Şekil 1. İlköğretim okulları haftalık ders çizelgesi

Kaynak: <http://www.memurlar.net>, (Erişim Tarihi: 15.09.2011)

2.1.6.1.4. BT Dersinin 4 ve 5. Sınıflardan Kaldırılması

Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 20.07.2010 tarihli ve 75 sayılı İlköğretim Okulu Haftalık Ders Çizelgesi ile kurulun 14.07.2005 tarih ve 192 sayılı kararıyla kabul edilen ilköğretim okulu haftalık ders çizelgesi 2010-2011 öğretim yılından itibaren uygulamadan kaldırılmıştır. Bu çizelge ile zorunlu ve seçmeli ders saatleri toplamı değiştirilmiştir. Özellikle 4 ve 5. sınıflarda göze çarpan değişikliğe göre bu sınıflarda seçmeli ders kalmamış, Serbest Etkinlikler adı altında 5 saat sınıf öğretmenine bırakılmıştır. Bu durum sonucunda Bilişim Teknolojileri Dersinin 2 saati 4 ve 5. sınıflarda kaldırılmış, sadece seçmeli olarak ve 1 saat olmak üzere 6, 7, 8. sınıflarda yer almıştır.

Haftalık ders çizelgelerinin düzenlenmesi için yapılan çalıştayda, BT öğretmenlerine ya da alan uzmanlarına yer verilmemiş, kendi derslerinin önemini ve sayısının artırılması gerekliliğini vurgulayan çok sayıda öğretmenin hazır bulunduğu çalıştayda BT dersi sahipsiz kalmıştır. ...Dersin 1., 2., 3., 4., ve 5. sınıflarda okutulması

“serbest etkinlik” dersi kapsamında sınıf öğretmenlerinin tercihlerine, yeterliğine ve keyfine bırakılmıştır. Sınıf öğretmenlerinin kendilerini yeterli bulmaması, önceliği gezi, tiyatro, beden eğitimi gibi daha kolay etkinliklere vermesi ve dersin alan öğretmeni uzmanlığı gerektirmesi gibi sebeplerle bu ders mevcut durumda bu sınıflarda okutulmamaktadır. Ayrıca dersin 6., 7.ve 8. sınıflardan da kaldırılacağına ilişkin haberler de kamuoyunda yer almaktadır. Ders sayısının iyice azaltılması BT sınıflarının kaldırılmasına, bilgisayarlarının farklı yerlerde değerlendirilmesine ya da yenilenmesi için çaba harcanmamasına sebep olmuştur (<http://www.bte.org.tr>, 2012)

2010- 2011 öğretim yılından itibaren uygulamaya konulan “ İlköğretim Okulları Haftalık Ders Çizelgesi” Şekil 2’de gösterilmiştir.

DERSLER		SINIFLAR							
		1	2	3	4	5	6	7	8
ZORUNLU DERSLER	Türkçe	11	11	11	6	6	5	5	5
	Matematik	4	4	4	4	4	4	4	4
	Hayat Bilgisi	4	4	4					
	Fen ve Teknoloji				3	3	4	4	4
	Sosyal Bilgiler				3	3	3	3	
	T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük								2
	Yabancı Dil				3	3	4	4	4
	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi				2	2	2	2	2
	Görsel Sanatlar	2	2	2	1	1	1	1	1
	Müzik	2	2	2	1	1	1	1	1
	Beden Eğitimi	2	2	2	2	2	2	2	2
	Teknoloji ve Tasarım						2	2	2
	Trafik Güvenliği				1*	1			
	Rahberlik/Sosyal Etkinlikler						1	1	1
ZORUNLU DERS SAATİ TOPLAMI		25	25	25	26	26	29	29	28
SEÇMELİ DERSLER	Yabancı Dil						1	1	1
	Sanat Etkinlikleri						1	1	1
	Spor Etkinlikleri						1	1	1
	Duyuşma Eğitimi						1	1	1
	Halk Kültürü						1	1	1
	Medya Okuryazarlığı						1	1	1
	Bilgi ve Teknolojileri						1	1	1
	Satranç						1	1	1
	Vatandaşlık ve Demokrasi Eğitimi**								1
	Tarım						1	1	1
Seçilebilecek Ders Saati Sayısı							1	1	2***
SERBEST ETKİNLİKLER		5	5	5	4	4			
TOPLAM DERS SAATİ		30	30	30	30	30	30	30	30

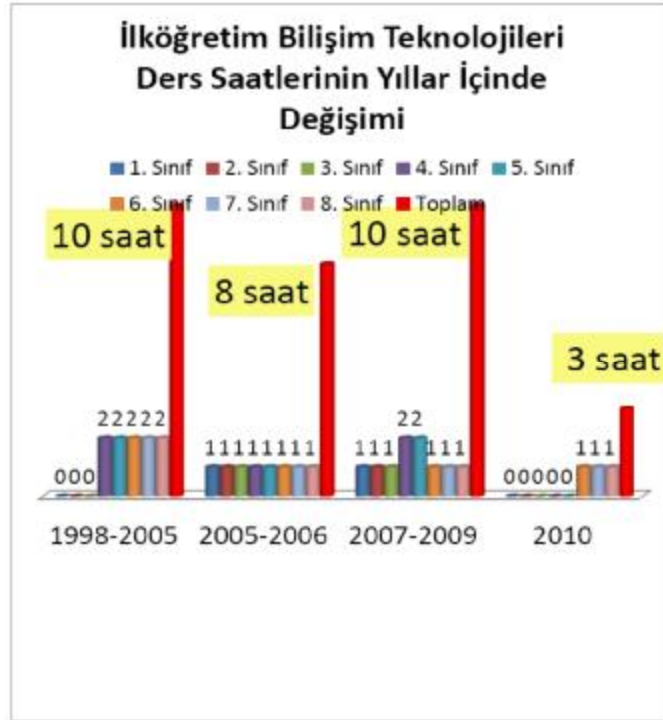
Şekil 2. İlköğretim okulları haftalık ders çizelgesi

Kaynak: <http://www.bilgisayarbilisim.net>, (Erişim Tarihi: 15.09.2011)

Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 20.07.2010 tarihli ve 75 sayılı İlköğretim Okulu Haftalık Ders Çizelgesi ile Bilişim Teknolojileri dersinin seçimi okul idaresine bırakılmıştır. Seçmeli ders saatinin artmasından dolayı okulların büyük çoğunluğunda okul yönetimi seçtiği takdirde 6 ve 7. sınıflarda 1’er saat olmak üzere BT dersi okutulmaktadır. Bunun sonucu olarak ise maaş karşılığı 15 saati dolduramayan ve

norm kadro fazlası olan öğretmenler oluşmuştur. Bazı öğretmenler başka okullarda görevlendirilmiş, haftanın belli günleri kendi okulunda belli günleri görevlendirildiği okulda görev yapmaya başlamışlardır. BT dersi seçilmediği için hiç dersi olmayan BT öğretmeni sayısı da oldukça fazladır.

Araştırma probleminin bir kısmını oluşturan BT dersiyle ilgili değişikliklerden bu bölümde bahsedilmiştir. Özetle dersin notla değerlendirilmemesi kararı ile başlayan süreç, bir yıl sonra 6, 7, 8. sınıflarda ders saatinin 1'er saat düşürülmesi, 3 yıl sonra ise 4 ve 5. sınıflardan tamamen kaldırılmasıyla devam etmiştir. 1998 yılında başlayan bilgisayar eğitimi süreci ilköğretim okullarında 12 yıl sonra anlamını yitirmiş ve öğrencilerin bilgisayar kullanmayı bildiği düşüncesi eğitim çevrelerince kabul görmüştür. Yıllara göre BT ders saatlerinin dağılımı *Şekil 3*'te verilmiştir.

Şekil 3. BT ders saatinin yıllara göre dağılımı

Kaynak: <http://www.bte.org.tr>, (Erişim Tarihi: 27.01.2012)

2.1.7. BT Öğretmeninin Görevleri

Eğitimde üzerinde önemle durulması gereken konulardan birisi teknolojinin eğitimde kullanımıdır.

Bilgisayarların işlevi her geçen gün artmakta ve bu bir taraftan öğrenme-öğretme süreçlerini, diğer taraftan eğitimin ekonomik ve toplumsal işlevlerini etkilemektedir. Teknolojinin eğitim sisteminde doğru kullanılabilmesi ve olası yararlarının üst düzeyde gerçekleştirilebilmesinde öğretmenler anahtar konumda bulunmaktadır (Seferoğlu, 2007).

BT'nin her alanda yaygın kullanımına paralel olarak, BT'nin öğretimini gerçekleştirmek için yetişmiş insangücü kaynağına gereksinim duyulmaya başlanmıştır. Türkiye'de bu insan gücü gereksinimini karşılamaya yönelik ilk olarak, hizmet içi eğitim etkinlikleri ile bilgisayar formatör öğretmenlerinin yetiştirilmesi yoluna gidilmiş, daha sonra Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği (BÖTE) bölümleri açılarak BT öğretmenleri yetiştirilmeye başlanmıştır (Topu, 2010).

Dirisağlık (2007)'a göre BT öğretmenlerinin hem teknolojiyi kullanabilen hem de sınıf ortamını öğrencilerin teknoloji kullanabilecekleri şekilde hazırlayabilen becerilere sahip olmaları gerekmektedir.

Seferoğlu (2008) yeni bilgi ve iletişim teknolojilerinin eğitim öğretim ortamlarında etkili kullanımını sağlamayı bilgisayar öğretmenlerinin görevleri arasında saymış ve BT öğretmenlerinden internet ortamları tasarımı, görsel uzaktan eğitim teknikleri, eğitim yazılımı tasarımı ve her türlü öğretim materyali üretimi vb konularda katkıda bulunmalarının beklendiğini ifade etmiştir.

Tebliğler Dergisi'nin 15 Mart 1993 yılında yayınlanan 2378. sayısında Bilgisayar öğretmenlerinin görev ve sorumlulukları belirtilmiştir. 14. maddede yer alan görevler şu şekilde sıralanmıştır:

- Kanun- tüzük ve yönetmeliklerde belirlenen görevlerinin dışında bilgisayar koordinatör öğretmenleri ve zümre öğretmenleri ile uyum içinde çalışmak
- Dersleri dersin amaçları doğrultusunda ve ders dağıtım programlarında
- Belirlenen saatlerde bilgisayar dersliğinde işlemek
- Dersliğin bakım ve temizliğinden sorumlu olmak
- Derslikte çıkabilecek ve kendisinin çözemediği teknik problemleri bilgisayar formatör öğretmenlerine anında duyurmak
- Zümre öğretmenler toplantısında alınan kararlara göre kendisine düşen görevleri yapmak

2.1.8. Formatör Öğretmen

Bilgisayar formatör öğretmenleri değişimin öncüleridir. Sürekli ve dinamik bir eğitim anlayışı ile teknolojiye gelişmeleri izleyen, bu gelişmeleri okullarındaki öğretmen ve öğrencilere yansıtan öğretmenlerdir (MEB, 2001a).

MEB Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nün 04.07.2007 tarihli ve 12089 sayılı yazısında Bilişim Teknolojisi Formatör Öğretmenleri (Bilgisayar Formatör Öğretmenleri), bilişim teknolojisi sınıflarının daha etkin, verimli, bilinçli ve yoğun kullanılmasını, eğitim etkinliklerinde bilgisayar destekli öğretimin verimli ve etkili bir şekilde gerçekleştirilmesini sağlayan, bilgisayar destekli eğitimi okullarda yaygınlaştırmak, bu konularda öğretmen ve öğrencilere rehberlik yapmak, bilişim teknolojisi konusunda ihtiyaç duyulan eğitimleri vermek, bu sınıfların kesintisiz olarak işler durumda kalmasını sağlamak, örgün eğitim öğretim saatleri dışında bu sınıflardan çevre halkının da yararlanmasını sağlamak gibi amaçlarla görevlendirilen öğretmenler olarak tanımlanmıştır.

Formatör öğretmen yetiştirme, bilgisayarların eğitim ortamında kullanılması ve BDE'nin yaygınlaştırılması için atılan önemli adımlardan biridir (Akkoyunlu ve Orhan, 2003). Memmedova ve Seferoğlu (2001)'na göre formatör öğretmenler BDE'de anahtar kişilerdir ve hem yurt dışında hem ülkemizde bilgisayar hakkında her şeyi bilen kişiler olarak görülmektedir.

MEB, e-dönüşüm Türkiye projesi hedeflerine ulaşmak (MEB, 2009a) için son birkaç yıla dek koordinatör, master, formatör öğretmen; son yıllarda ise okul Bilişim Teknolojileri Formatör Öğretmeni (BİTEFO) olarak adlandırılan öğretmenlerin yetiştirilmesi ve okullarda görevlendirilmesinin gerekli olduğunu düşünmektedir.

Formatör öğretmenleri denetlemek ve yetiştirmek üzere İlçe ve İl Milli Eğitim Müdürlükleri bünyesinde “Eğitici Bilişim Teknolojileri Formatör Öğretmenleri - EBİTEFO” için kadrolar oluşturulmuştur ve yapılan bazı sınavlarla görevlendirmeler yapılmaktadır (MEB, 2009a).

2007 yılındaki 12089 sayılı yazıya göre formatör öğretmen olarak görevlendirilmede atama branşı ya da mezuniyet alanı bilgisayar olan öğretmenlere öncelik verilmektedir. Aynı yazıda farklı branş öğretmenlerinin 180 saatlik “Bilgisayar Formatör Öğretmen Eğitimi” ya da “Bilişim Teknolojisi Formatör Öğretmen Eğitimi”ni başarıyla tamamlaması gerektiği belirtilmiştir.

2.1.8.1. Formatör Öğretmenin Görevleri

MEB tarafından 15 Mart 1993 yılındaki Tebliğler Dergisi'nin 2378 sayılı kararının 15. maddesinde Bilgisayar Koordinatör Öğretmeninin görevleri aşağıdaki şekilde sıralanmıştır:

1. Görevli olduğu okulda bilgisayar eğitiminin ve bilgisayar destekli eğitimin verimli bir şekilde yürütülmesini sağlamak,
2. Bilgisayar laboratuvarını mesai saatleri içinde açık tutmak, gerektiğinde mesai saatleri dışında da öğrenci ve öğretmenlerin kullanmalarını sağlamak,
3. Her ay en az bir defa veya gerekli durumlarda bilgisayar öğretmenleri ile toplantı yapmak,
4. Görevli olduğu okulda öğretmenlere bilgisayar destekli eğitim konusunda kurs veya seminer düzenlemek
5. Program müdür yardımcıları veya müdür başyardımcıları başkanlığında eğitim yazılımı bulunan derslerin öğretmenleri ile bir araya gelerek laboratuvar kullanım kılavuzu hazırlamak
6. Bilgisayar laboratuvarının devamlı kullanılabilmesi için öğretimi yapılacak ders yazılımlarının sabit diske (Harddisk) yüklenmelerini sağlamak
7. Bilgisayar laboratuvarının kullanılması sırasında ortaya çıkabilecek ve kendisinin çözüm getiremediği teknik sorunları okul müdürlüğü kanalı ile il milli eğitim müdürlüğüne bildirilmesini sağlamak
8. Firmaların periyodik olarak yapması gereken bakım onarım işlerini takip etmek,
9. Her yarıyıl sonunda bilgisayar eğitimi ve bilgisayar destekli eğitim faaliyetleri ile ilgili her türlü problemi ve genel durumu hazır anket formları yoluyla rapor ederek genel müdürlüğe gönderilmesini sağlamak

I) Ders yazılımlarını ilgili dersin öğretmenleri ile inceleyerek yazılımların geliştirilmesi için önerilerde bulunmak

1. Bilgisayar dersi zümre öğretmenleri toplantısına başkanlık yapmak
2. Bilgisayar öğretmenleri ile koordineli çalışarak bilgisayarlar için sicil fişi tutmak ve bunların takibini yapmak

3. Laboratuvar kullanım kılavuzunu laboratuvarın uygun yerine asmak
4. Bilgisayar eğitimi ve bilgisayar destekli eğitimin sağlıklı bir şekilde yürütülmesi için gerekli tedbirlerin alınmasını sağlamak,
5. Ders sırasında çıkabilecek kullanım problemlerini anında çözmek ve ilgili öğretmene yardımcı olmak
6. Yazılımlar ve uygulamalarla ilgili öğretmen isteklerini idareye bildirmek
7. Ders yazılımlarının ve kitapların B demirbaş defterine kayıt edilmesini sağlamak ve takip etmek,
8. Laboratuvarda bulunan yazılımlar ve kitaplar için B demirbaş eşya yardımcı defterini tutmak,
9. İdari ve diğer amaçlı bilgisayarların kullanımına yardımcı olmaktır.

Yukarıdaki görevlere ek olarak, 16.03.2009 tarihli ve 4707 sayılı yazıda BİTEFO'nun görevleri şu şekilde ifade edilmiştir (MEB, 2009a):

Okullarda BT sınıflarından ve faaliyetlerinden sorumlu olmak üzere görevlendirilecek bu personel, Eğitici BT Formatör Öğretmenin rehberliğinde;

- BT alanındaki gelişmeleri ve yeni uygulamaları takip etmek, özümsemek ve uygulamaya yansıtmak,
- Her bir öğretmenin BT sınıfı veya ekipmanlarını dönüşümlü olarak kullanarak ders işlemelerine yönelik planlama ve yönlendirmede bulunmak, takip etmek,
- BT sınıfı veya ekipmanlarının eğitim öğretimde aktif kullanılması için yapılması gerekenleri (öğretmenlerin eğitimi, rehberliği vb.) belirleyip uygulamak,
- Bakanlığımızca sağlanan web barındırma hizmeti bağlamında okulun web sayfasını sürekli güncelleyip yayında tutmak,
- Okul yönetimine bu alanda gerekli desteği sağlamak,
- Eğitim öğretimi aksatmayacak şekilde BT sınıfı ve ekipmanlarını ders harici vakitlerde öğrenci ve çevre halkının BT alanında eğitim ve internet erişimi amaçlı olarak kullanmasına imkân vermek ve benzeri görevleri birlikte yürütecektir

2.1.8.2. Formatör Görevlendirmeleri

04.07.2007’de MEB’in valiliklere gönderdiği “Bilişim Teknolojisi Formatör Öğretmen Görevlendirmesi” konulu ve 12089 sayılı yazı ile BT Formatör Öğretmenlerinin sayısının artmasının görevlendirmelerin merkezden yapılmasını olumsuz etkilediği, işlerliği artırmak üzere görevlendirmelerin İl MEM’lerin teklifi üzerine valilik onayıyla yapılacağı bildirilmiştir.

18.12.2008’de bakanlıkça gönderilen 22168 sayılı görevlendirme yazısında münferit bazı uygulamaların olduğu, görevlendirmelerde önemli aksaklıklar olduğu belirtilmiştir. Aynı yazıda görevlendirmede önceliğin branşı BT/Bilgisayar olanlara verileceği bildirilmiştir. Görevlendirilen öğretmenlere haftada en az 6 en fazla 10 saat ders görevi verileceği ve 2009 yılı Ocak ayından itibaren görevlendirmelerin 1 yıllığına Bakanlık onayı alınarak yapılacağı ifade edilmiştir.

16.03.2009 tarihli ve 4707 sayılı BT Formatör Öğretmenler konulu yazıda e-okul gibi yeni projelerin uygulanmasıyla öğretmenlerin BT alanında eğitim görme ve rehberlik ihtiyaçlarının daha bir önem kazandığı ifade edilmiştir. Bir bölümü uzaktan eğitimle merkezi olarak gerçekleşen eğitimlerin bütün öğretmenlere ulaşması için BT Formatör Öğretmenlerine görev düştüğü belirtilmiştir. Ayrıca bu öğretmenlere en fazla 15 saat ders verileceği bildirilmiş ve görev onaylarının 1 Ocak-30 Haziran 2009 tarihleri arasında yine valilik onayıyla yapılacağı eklenmiştir.

02.07.2009 tarihinde gönderilen 12271 sayılı yazı ile yine bazı illerde farklı uygulamalar yapıldığı veya tereddüt yaşanan konular olduğu ifade edildikten sonra BT Formatör Öğretmenlerinin en fazla 15 saat derse girerek örgün eğitimden uzaklaşmamalarının sağlanması ve bu öğretmenlerin kendilerinden sorumlu idarecinin çalışma saatlerine uyması esas belirlenmiştir (MEB, 2009b). Ayrıca bu yazıda görevlendirmeler, yılda iki defa; 01 Ocak-30 Haziran I. Dönem ve 1 Temmuz-31 Aralık II. Dönem olmak üzere belirlenmiştir.

2009 yılından sonraki görevlendirmeler İl MEM’ler tarafından gerçekleştirilmekte ve 12271 sayılı yazı uygulamalarda esas alınmaktadır. 2009 yılındaki 12271 sayılı yazıda geçen Formatörlerin “kendilerinden sorumlu idarecinin çalışma saatlerine uyması esas” uygulamada belirsizliklere, bazı okullarda 8-17, bazılarında 9-15, ikili öğretim yapılan bazı okullarda ise 7-18 şeklinde ifade edilmekte, öğretmenlerin bir takım problemler yaşamasına neden olmaktadır. Aynı yazıda görevlendirmelerin yılda iki defa 01 Ocak-30 Haziran ve 1 Temmuz-31 Aralık

tarihlerinde olacağı belirtilmiş ve bu tarihler arasında yer alan yarıyıl ve yaz tatilleri konusuna net bir biçimde açıklama getirilmemiştir (MEB, 2009b). Bu belirsizlikten yola çıkılarak bazı İl MEM’lerin okullara gönderdiği görevlendirme yazılarında (örneğin 2009 yılında; Adana, Antalya, Bursa, Çorum, Kocaeli, Sivas...vb) Formatör Öğretmenler yarıyıl ve yaz tatillerinde de görevlendirilmişlerdir ve bunda gönüllülük esası aranmamıştır. Bazı iller ise (örneğin; Ankara, İstanbul, İzmir...vb) bu tatillerin öğretmenin hakkı olduğu düşüncesi ile görevlendirmeleri yarıyıl ve yaz tatilinin haricinde tutmuştur.

BT Formatörlerinin tatilde görevlendirilmesi hakkında Türkiye Büyük Millet Meclisi’ne “Eğitici ve formatör olarak görevlendirilen bilişim teknolojileri öğretmenlerinin sorunlarına ilişkin” bir soru önergesi verilmiştir. MEB’in 22.06.2009 tarihli ve 3416 sayılı cevabının 4. maddesinde “okulların gerekli tedbirleri almak kaydıyla, söz konusu öğretmenlerin yarıyıl ve yaz tatillerinden yararlanmalarında herhangi bir sakınca görülmemektedir.” şeklinde açıklama yapılmıştır (MEB, 2009c). Buna rağmen bazı illerin tatil dönemlerindeki görevlendirmeleri hala devam etmektedir.

2.1.9. FATİH Projesi

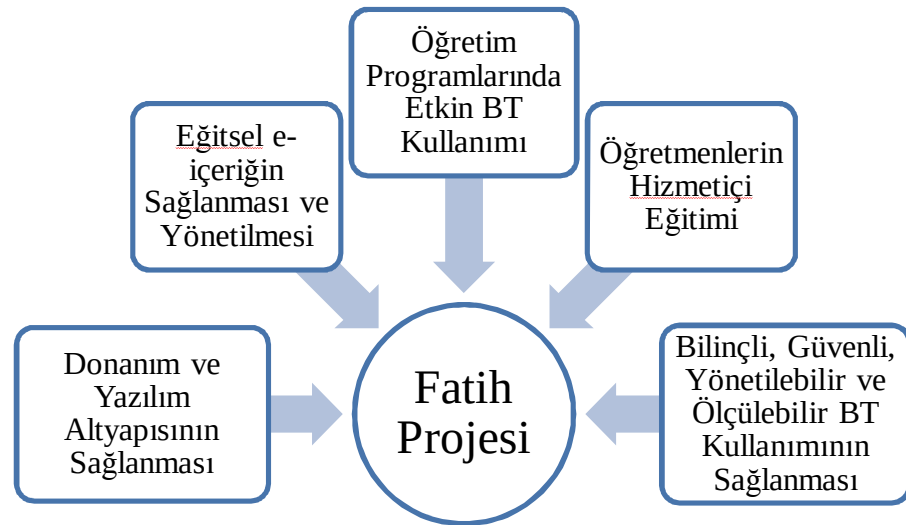
Bir toplumu oluşturan bireylerin, vatandaşlık hizmetlerinden etkin şekilde yararlanması, ait oldukları toplumun gelişimi için ortaklaşa hareket etmeleri ve içinde bulundukları bilgi çağının üretken üyeleri arasına katılmaları, ülkelerin eğitim politikaları doğrultusunda nitelikli iş gücü yetiştirmesi bilim ve teknolojinin bütünleştirilmesinden geçmektedir. Bu bağlamda, yukarıda sayılan hedefler doğrultusunda ülkelerin bilim ve teknoloji politikalarının gözden geçirmesi ve çağın gerektirdiği teknoloji alanlarında yetkinlik kazanması bir zorunluluk haline gelmiştir (Akgün, Yılmaz ve Seferoğlu, 2011).

Eğitimde Fatih (Fırsatları Artırma Teknolojiyi İyileştirme Hareketi) Projesi her bileşenin bir proje olduğu büyük bir programdır. Proje kapsamında ülkemizdeki 40.000 okul ve 620.000 derslik BT ekipmanlarıyla donatılacaktır. Derslerde BT kullanımı için öğretmenlere hizmetiçi eğitim verilecektir. Tüm öğretmenlere e-içerik geliştirme ve BT kullanımı konusunda eğitim verilecektir. Eğitim ve öğretimde kullanılacak en uygun e-içerikler sağlanacaktır. Her ders alanı için hazırlanan öğretim programlarında yer alan kazanımlar için dersliklere sağlanan BT’nin daha etkin biçimde yer alması sağlanacaktır. İlköğretim ve ortaöğretim okulları dersliklerinde öğretim süreçlerinde

bilinçli güvenli, yönetilebilir BT ve internet kullanımı sağlanacaktır (Alkan ve diğerleri, 2011).

Bu projenin amacı, eğitim ve öğretimde fırsat eşitliğini sağlamak ve okullardaki teknolojiyi iyileştirmek amacıyla BT araçlarının öğrenme-öğretme sürecinde daha fazla duyu organına hitap edilecek şekilde derslerde etkin kullanımı için; okulöncesi, ilköğretim ile ortaöğretim düzeyindeki tüm okulların 620.000 dersliğine dizüstü bilgisayar, projeksiyon cihazı ve internet altyapısı sağlamaktır. FATİH projesi beş ana bileşenden oluşmaktadır (Şekil 4). Bunlar;

- 1- Donanım ve Yazılım Altyapısının Sağlanması
- 2- Eğitsel e-İçeriğin Sağlanması ve Yönetilmesi,
- 3- Öğretim Programlarında Etkin BT Kullanımı,
- 4- Öğretmenlerin Hizmetiçi Eğitimi,
- 5- Bilinçli, Güvenli, Yönetilebilir ve Ölçülebilir BT Kullanımının sağlanmasıdır.

Şekil 4. Fatih projesinin bileşenleri

Fatih Projesi Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yürütülmekte olup, Ulaştırma Bakanlığı tarafından desteklenen bir projedir. 3 yılda tamamlanması planlanmaktadır. 1. yıl ortaöğretim okulları, 2. yıl ilköğretim ikinci kademe, 3. yıl ise ilköğretim birinci kademe ve okul öncesi kurumlarının BT donanım ve yazılım altyapısı, e-içerik ihtiyacı, öğretmen kılavuz kitaplarının güncellenmesi, öğretmenler için hizmetiçi eğitimler ve

bilinçli, güvenli, yönetilebilir BT ve internet kullanımı ihtiyaçlarının tamamlanması hedeflenmektedir. (<http://fatihprojesi.meb.gov.tr>)

Proje kapsamında donanım alt yapısının iyileştirileceği, e-öğrenme içeriklerinin sağlanacağı, öğretim programlarının bilişim teknolojisini içerecek hale getirileceği yetkililerce belirtilmektedir. Öğrenenlerin çevrimiçi öğrenme ortamlarından yararlanmaları ve internet teknolojilerini öğrenmelerinde etkili olacak şekilde kullanmaları için 40 bin okula projeye ilgili cihazların kurulması ve her dersliğe geniş bant internet erişim olanağının sağlanması planlanan diğer çalışmalardır (Çelen, Çelik ve Seferoğlu, 2011).

Eğitimde Fatih Projesi'nin gerekçesinde Devlet Planlama Teşkilatı tarafından hazırlanan (2006-2010) Bilgi Toplumu Stratejisi'nde bilişim teknolojilerinin eğitim sisteminde kullanımıyla ilgili olarak "Bilgi ve iletişim teknolojileri eğitim sürecinin temel araçlarından biri olacak ve öğrencilerin, öğretmenlerin bu teknolojileri etkin kullanımı sağlanacaktır." hedefinin yer aldığı, bu kapsamda, MEB'den örgün ve yaygın eğitim verilen kurumlarda bilgi ve iletişim teknolojisi altyapısını tamamlanması, öğrencilere bu mekanlarda bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanma yetkinliğinin kazandırılması, bilgi ve iletişim teknolojileri destekli öğretim programlarının geliştirilmesinin istendiği belirtilmiştir. Ayrıca bilgi toplumuna dönüşümün sağlanması için MEB'in görev alanıyla ilgili olarak aşağıdaki hedeflerin gerçekleştirilmesinin istendiği ifade edilmiştir:

- Bireylerin yaşam boyu öğrenim yaklaşımı ve e-öğrenme yoluyla kendilerini geliştirmeleri için uygun yapıların oluşumu ve e-içeriğin geliştirilmesi,
- Ortaöğretimden mezun olan her öğrencinin temel bilgi ve iletişim teknolojileri kullanım yetkinliklerine sahip olması,
- İnternetin etkin kullanımı ile her üç kişiden birisinin e-eğitim hizmetlerinden faydalanması,
- Herkese bilgi ve iletişim teknolojilerini öğrenme ve kullanma fırsatının sunulması,
- Her iki kişiden birinin internet kullanıcısı olması,
- İnternetin, toplumun tüm kesimleri için güvenilir bir ortam haline getirilmesi

(<http://fatihprojesi.meb.gov.tr>)

2.1.9.1. Fatih Projesi Ve BT Öğretmenleri

Kayaduman, Sarıkaya ve Seferoğlu (2011) FATİH projesinin başarıya ulaşmasında öğretmenlerin eğitiminin önemi şu şekilde belirtilmiştir:

Sonuç olarak, bir devrim niteliği taşıyan FATİH projesinin amacına ulaşabilmesi için bilgisayar okur-yazarlığının yaygınlaştırılması ve projenin uygulayıcıları olan öğretmenlere yönelik eğitimlerin sunulmasının hayati önem taşıdığı söylenebilir. Bu kapsamda öğretmenlere yönelik yüz yüze veya çevrim-içi hizmet-içi eğitimler sunulmalı ve bu eğitimlerin sürekli olması sağlanmalıdır. Böylelikle, sınıflara sağlanan donanımın alt yapısının, eğitsel olarak oluşturulan e-içeriğin ve bilişim teknolojileriyle uyumlu hale getirilen öğretmen kılavuzlarıyla birlikte öğretmenlerin teknolojiyi etkin bir şekilde kullanabilmeleri mümkün olabilecektir. Ancak bunun sonuçlarını alabilmek için uzun yıllar bu desteklerin sürdürülmesi gerekmektedir. Aksi halde yapılan yatırımların boşa gitmesi söz konusu olacaktır.

Temel anlamda BT destekli öğretimin hayata geçirilmesi amaçlanan FATİH Projesi'nde en merak edilen konulardan biri de öğretmenlere uygulanacak hizmetiçi eğitimler. Öğrencilerin bilgi teknolojileri ile kurdukları ilişkide nasıl bir tutum sergileyeceklerini büyük ölçüde öğretmenler belirleyecek. İşte bu yüzden de öğretmenlerin eğitim teknolojileri ve yeni uygulamalar konusunda kendilerini sürekli geliştirmesi gerekecek. Ancak Türkiye'deki sorunlu eğitim sisteminin bir parçası olan öğretmenlerin yıllardır süre gelen alışkanlıklarını bir kenara bırakıp öğretim yöntemlerinde teknolojiyi bu kadar hızla kabullenmesi zaman alabilir. Alışkanlıklarla birlikte öğretmenlerin bilgisayar destekli bir eğitimi sürdürebilmesi için gereken donanıma sahip olması da uzun bir süreci gerektirebilir. Bu noktada teknolojiye ve bilgisayar kullanımına yeteri kadar hakim olmayan bu öğretmenlerin imdadına yine bilişim öğretmenleri yetişecek gibi duruyor (Güler, 2011).

FATİH Projesi'nde BT öğretmenlerinin yerinin ne olacağı hususunda net bir açıklama veya görev yazısı olmamakla beraber genel kanaat, öğretmenlerin eğitimi veya

teknik destek konusunda yardımcı olacak personel olarak düşünüldükleri yönündedir. MEB'in Fatih Projesi tanıtım sunusunda da "Okul Formatörlerinden öğretmenlere Bilişim Liderliği yapmasının" beklendiği ifade edilmektedir. Ancak Okul Formatörlerinin büyük bir kısmı da BT haricindeki branşlardan oluşmaktadır. Bu durumda Formatör olmayan BT öğretmenlerinin FATİH Projesi'nde ne şekilde yer alacakları belli değildir.

2.2. Yapılan Araştırmalar

Alanyazın incelendiğinde Bilişim Teknolojileri (Bilgisayar) Dersi öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlarla ve formatörlük uygulaması ile ilgili çalışmalar olduğu, bu çalışmaların son yıllarda artış gösterdiği görülmektedir. Bu artışın nedeninin; BT dersi ile ilgili yaşanan değişiklikler, BT öğretmenlerinin görev tanımlarının net olmaması, formatörlük uygulamasının yaygınlaşması gibi durumlardan kaynaklandığı düşünülebilir. Aşağıda, bu konularda yapılan bazı çalışmalar yer almaktadır.

Meşe (2010) "Bilişim Teknolojileri Öğretmenlerinin Özel Alan Yeterlikleri Açısından Kendilerini Değerlendirmeleri: İzmir İli Örneği" adlı çalışmada BT öğretmenlerinin özel alan yeterliklerinin gerektirdiği performansları, eğitim-öğretim ortamında hangi sıklıkta gösterebildiklerinin değerlendirilmesini amaçlamıştır. Buna göre; BT sınıflarının kurulumunda öğrenci sayılarının dikkate alınmadığı, BT sınıfı sayısı ve BT sınıflarında bulunan bilgisayar sayısının yetersiz olduğu, BT sınıfları arasında bilgisayar donanımları açısından belirgin farklılıklar olduğu, bilgisayarların genel donanım özelliklerinin teknik şartnamelerde belirtilen özelliklere göre düşük kaldığı ortaya çıkmış ve bu durumun öğretmenlerin yeterliklerinin gerektirdiği performansların uygulamadaki başarısını düşürdüğü belirtilmiştir. Ayrıca BT dersinin idareci, öğretmen ve öğrenciler tarafından önemsiz bir ders olarak görülmesi ve bu durumun sonucunda öğretmenlerin verimliliklerinin olumsuz yönde etkilendiği; BT dersinin ilköğretimde haftada 1 saat olmasından kaynaklanan sıkıntılar, idarecilerin aşırı beklentileri, okuldaki donanımsal yetersizlikler gibi sorunlar da tespit edilmiştir.

Tanataş (2010) "İlköğretim Seçmeli Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretim Programının Uygulanmasına Yönelik Öğretmen Görüşleri" adını verdiği araştırmada; İlköğretim Seçmeli BT Dersi Öğretim Programını öğretmen görüşlerine dayalı olarak değerlendirmeyi amaçlamıştır. Bulgular doğrultusunda, BT Dersi Öğretim Programının uygulanması sürecinde haftalık ders saatinin etkinliklerin tamamını uygulamak ve

ölçme-değerlendirme tekniklerini kullanmak için yetersiz ve sınıf mevcutlarının kalabalık olduğu; dersin notla değerlendirilmeyişinin öğrenci başarısını düşürdüğü ve öğrenciye proje/performans ödevi yaptırmakta sıkıntı yaşattığı; etkinlik CD'sindeki etkinliklerin sayı ve nitelikçe yetersiz olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Eyidoğan (2009)'ın araştırmasının amacı; ilköğretim okullarındaki BT dersinin seçmeli ders olarak okutulmasının üstünlüklerine ve sınırlılıklarına ilişkin öğretmen görüşlerini belirlemektir. Uygulanan anketten elde edilen verilere göre; BT dersinin ilköğretimde seçmeli ders olarak okutulmasının; öğrencilerin dersle ilgili kaygılarını azaltacağı, öğrencilerin öğrenme hızını arttıracacağı, dersi öğrenciler için daha eğlenceli hale getireceği, ders öğretmenlerinin kendilerine olan özgüvenlerini zedelemeyeceği ancak öğrencilerin dersten beklentisini azaltacağı sonuçları saptanmıştır.

Topu (2010) yaptığı araştırmayla, ilköğretim okullarında görev yapan BT öğretmenlerinin; görev alanlarının gerek yöneticiler gerekse diğer branş öğretmenleri tarafından nasıl algılandığını, lisans döneminde aldıkları eğitimle onlara yüklenen görev ve sorumluluklar arasındaki benzerlik ve farklılıkları ortaya çıkarmayı amaçlamıştır. Elde edilen bulgulara göre; BT öğretmenlerinin, yöneticilerin ve diğer branş öğretmenlerinin, BT öğretmenlerinin görev alanlarıyla ilgili fikir ayrılıklarına düştüğü, ders dışında yöneticilerin ve diğer branş öğretmenlerinin kendilerinden BT ile ilgili bir çok beklenti ve isteklerinin olduğu, BÖTE öğretim programı ile ilköğretim programı arasında çok az paralellik bulunduğu saptanmıştır.

Akbıyık ve Seferoğlu (2009), öğrenci beklentilerini ve disiplin sorunlarını ortaya koymak amacıyla BT öğretmenlerinin gözlemlerine yer verdikleri bir çalışma yapmışlardır. Araştırma sonucu BT derslerinde istenilen verimin alınamadığı, nedeninin ise; öğrencilerin bilgisayarı bir oyun aracı olarak görmeleri ve dersin notla değerlendirilmemesi dolayısıyla dersi önemsememeleri olduğu bulunmuştur.

Kuvan (2009) çalışmasında, BT öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunları saptamayı, tükenmişlik düzeylerini incelemeyi ve öğretmenlerin karşı karşıya kaldıkları sorunların tükenmişlikleri üzerindeki etkisini belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmaya göre BT öğretmenlerinin öğretim sürecinde karşılaştıkları sorunların bazıları şöyledir: fiziki ortamdan kaynaklı sorunlar, görev tanımıyla ilgili sorunlar, ders kaynakları ve materyalle ilgili sorunlar, ağ sistemiyle ilgili sorunlar, öğrencilerden kaynaklanan sorunlar, yazılım ve donanımla ilgili sorunlar ve velilerle ilgili sorunlar.

Yaprak (2009) “İlköğretim Okullarında Çalışan Bilişim Teknolojileri Öğretmenlerinin Dersin Öğretiminde Karşılaştıkları Sorunlar” adını verdiği araştırmasında, BT öğretmenlerinin dersin öğretiminde karşılaştıkları sorunların belirlenmesini amaçlamıştır. Bulgular doğrultusunda; BT öğretmenlerinin en çok öğrenci en az ise öğretim konusunda sorun yaşadıkları, öğretim konusunda en çok karşılaşılan sorunun ders saatinin yetersiz olması, öğrenci konusunda en çok karşılaşılan sorunun sınıflardaki öğrenci mevcutlarının fazla olması, araç gereç ve teknik donanım konusunda en çok yaşanan sorunun her öğrenciye bir bilgisayar düşmemesi, yönetim konusunda en çok yaşanan sorunun okulda bir teknik elemanın olmaması sonuçları elde edilmiştir.

Kayak ve Orhan (2008)’ın yaptıkları çalışmanın amacı; BT öğretmenlerinin çalıştıkları okullarda mevzuatta belirlenmiş görevlerin dışında üstlendikleri sorumlulukların ortaya çıkarılmasıdır. Elde edilen bulgular doğrultusunda, BT öğretmenlerinin diğer öğretmenlere teknolojiyi derslerinde kullanabilmeleri konusunda öğretimsel destek vermek, okulun donanımsal alt yapısı ile ilgili çıkan teknik sorunları çözmek, bilgisayar dersliklerinin dışındaki bilgisayarlardaki arızaları gidermek, diğer öğretmenlere bilgisayar dersliklerini kullanmasına yardımcı olmak, okulun web sayfasının geliştirilmesi vb konularda görev üstlendikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Türk (2008) “Bilgisayar Öğretmenlerinin Mesleki Yeterliliklerini Çalışma Ortamlarında Kullanabilirliklerinin Değerlendirilmesi” adını verdiği araştırmasında bilgisayar öğretmenlerinin mesleki yeterliklerini çalışma ortamlarında kullanabilirliklerini değerlendirmeyi amaçlamıştır. Araştırma sonucunda; öğretmenlerin, belirlenen alanlarda mesleki yeterliklerin çoğuna sahip oldukları, mesleki yeterlikleri kullanamama nedeninin genel olarak okuldaki teknolojik alt yapının yetersizliğinden kaynaklandığı tespit edilmiştir.

Okay (2007) “Bilgisayar Öğretmenlerinin Okulda Karşılaştıkları Sorunların Belirlenmesi” adlı çalışmasında bilgisayar öğretmenlerinin okul yönetimi, okulun diğer öğretmenleri ve öğrenciler açısından karşılaştıkları sorunları belirlemeye çalışmıştır. Bulgular doğrultusunda, okul yöneticilerinin teknolojinin eğitimde kullanılması konusunda yeteri kadar bilgi sahibi olmadıkları, bilgisayar öğretmenlerinin görevlerinin okul yönetimi ve diğer branş öğretmenleri tarafından tam olarak bilinmediği, eğitim ve öğretim materyallerinin günün şartlarına uygun olarak sağlanamadığı, öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun bilgisayar dersine gereken önemi vermediği sonuçlarına ulaşılmıştır.

Arıcı (2007) yaptığı araştırmanın amacını, bilgisayar öğretmenliğinde okuyan öğrencilerin ve alanda çalışan bilgisayar öğretmenlerinin meslekten beklentilerini tespit etmek olarak belirlemiştir. Araştırma sonuçlarına göre öğretmenlerin mesleklerinin sevmedikleri yönleri; Teknik servis / Bilgisayar Tamircisi gibi algılanmak, ders saatinin yetersiz olması, bilgisayarla ilgili tüm işlerden sorumlu görülmek, derse önemin verilmemesi şeklinde sıralanmıştır.

Seferoğlu ve Akbıyık (2007), araştırmasında ilköğretim okullarında görev yapan okul yöneticilerinin ve deneticilerinin, BT öğretmenlerinden beklentilerine ilişkin görüşlerini incelemiştir. Araştırma sonucunda; BT öğretmenlerinden görevlerinin dışında büyük beklentiler olduğu, bu beklentilerin BT öğretmenlerinin asli görevlerini aksatmalarına neden olabileceği, BT öğretmenlerinden beklenen işlerin okulun fiziksel koşulları ve yöneticilerin, deneticilerin, BT öğretmenlerinin konuyla ilgili bilgi düzeyine göre kurumdan kuruma değişebildiği bulunmuştur.

Deryakulu ve Oklun (2007) tarafından yapılan çalışmada bilgisayar öğretmenlerinin çevrimiçi tartışma forumlarına gönderdikleri mesajlar incelenmiş ve bu mesajlar doğrultusunda yaşadıkları mesleki sorunlar tespit edilmeye çalışılmıştır. Araştırma bulgularına göre bu sorunlardan bazıları; eğitim politikaları, rol çatışması, teknolojik altyapının ve teknik desteğin yetersizliği, bilgisayar dersinin müfredattaki yeri, öğretmen yetiştirme programlarının yetersizliği olarak belirlenmiştir.

Özoğlu (2006), bilgisayar öğretmenlerinin meslek yaşamlarında öğretim, yönetim, teknik ve kişisel alanlarda karşılaştıkları sorunları belirlemek amacıyla yaptığı çalışmada bilgisayar öğretmenlerinin en çok teknik alanda, en az ise kişisel alanda sorun yaşadıkları bulunmuştur. Araştırmaya göre öğretim alanında karşılaşılan en büyük sorun; sınıfların kalabalık oluşu, yönetim alanında karşılaşılan en büyük sorun; yönetim tarafından verilen görevlerin iş yükünü artırması, teknik alanda karşılaşılan en büyük sorun; bilgisayarların sık sık arızalanması, kişisel alanda karşılaşılan en büyük sorun; fiziksel yorgunluk olarak tespit edilmiştir.

İnce (2006)'nin bilgisayar öğretmenlerinin kişisel özelliklerini, motivasyonlarını ve iş doyum düzeylerini belirlemek amacıyla yaptığı çalışmada araştırmaya katılan bilgisayar öğretmenlerinin motivasyon düzeyleri ortalamanın altında, iş doyum düzeyleri ise ortalamanın üstünde bulunmuştur. Ayrıca bilgisayar öğretmenlerinin genelinin okullarındaki gelecekleri konusunda tereddütler yaşamakta olduğu ve büyük bir çoğunluğunun öğretmenlik mesleğine toplum tarafından değer verilmediğini düşündüğü de sonuçlar arasında yer almaktadır.

Bektaş, 2006 yılında ilköğretim okullarında bilgisayar derslerine ilişkin öğretmen görüşlerini belirlediği çalışmada, bilgisayar öğretmenlerinin branşlarından genel anlamda memnun oldukları sonucuna ulaşmıştır. Bununla beraber, teknik işlerle meşgul olmak zorunda kalmalarından, okullardaki koşulların yetersizliğinden ve ders saatlerinin azaltılarak bilgisayar dersinin notla değerlendirilmemesinden rahatsız olduklarını da belirtmiştir.

Deryakulu (2005)'nin bilgisayar öğretmenleri üzerinde yaptığı araştırmanın bulgularına göre, ders yükü fazla olan ve öğretim esnasında daha fazla sorun yaşayan bilgisayar öğretmenleri duygusal olarak daha çok tükenmektedir. Araştırmaya göre ortaöğretimde görev yapan ders yükü fazla olan ve öğretim esnasında daha fazla sorun yaşayan erkek bilgisayar öğretmenlerinin daha çok duyarsızlaşma yaşadığı, genç bilgisayar öğretmenlerinin de kendilerini daha başarısız gördükleri bulunmuştur.

Özgen (2005), Avrupa Birliği'ne üye 15 ülkede (Almanya, Avusturya, Belçika, Danimarka, Finlandiya, Fransa, Hollanda, İrlanda, İspanya, İsveç, İtalya, Lüksemburg, Portekiz, Yunanistan, Birleşik Krallık) ve Türkiye'de uygulanan İlköğretim BT dersi öğretim programlarını karşılaştırdığı bir araştırma yapmıştır. Bu doğrultuda üye ülkelerin büyük kısmında BT'nin ilkokul/ilköğretim okullarında zorunlu ders haline getirilmesi yönünde çalışmaların sürdüğü, BT'nin ayrı bir ders olarak okutulmasa bile diğer derslere yardımcı olarak kullanımının oldukça yaygın olduğu, üye ülkelerdeki BT ders hedeflerinin yanında Türkiye'deki bilgisayar dersinin hedeflerinin oldukça sınırlı kaldığı, üye ülkelerin çoğunda okullarda “uzman BT öğretmenleri”nin istihdam edildiği sonuçlarına ulaşılmıştır.

Eker (2002) “Ortaöğretim Kurumlarında Görev Yapan Bilgisayar Öğretmenlerinin Çalışma Ortamlarına İlişkin Görüşleri ve Beklentileri: Bir Durum Çalışması, Eskişehir İli Örneği” adlı araştırmasında, liselerde görev yapan bilgisayar öğretmenlerinin çalışma ortamlarına ilişkin görüşlerini incelemiştir. Çalışma sonucunda bilgisayar öğretmenlerinin amirleri tarafından görev dışı işler için görevlendirilmekte olduğu, temel seviyede bilgisayar kullanımı gerektiren işlerin de bilgisayar öğretmenlerine yaptırılmasına karşın, maddi getirisi bulunan görevlerde ise sertifikası bulunan kişilerin görevlendirildiği bulgularına ulaşılmıştır. Bilgisayar öğretmenlerinin ücret için branş dışı derslere girdikleri ya da başka okullarda görevlendirildikleri ve bunun verimlerini düşürdüğü, okulların maddi imkanı olmasına rağmen donanımsal problemler yaşandığı da ifade edilmiştir.

Kaçmaz (2002) “Müfredat Laboratuvar Okulları ve Teknoloji Okullarında Başarılı Bilgisayar Entegrasyonunu Etkileyen Etkenler” adlı çalışmasında Kütahya ilinde bahsedilen okullardaki bilgisayar dersine giren öğretmenlerin bilgisayar kullanım alanlarındaki bilgi düzeylerinin, kullanım düzeylerinin ve bilgisayar eğitimi etkileyen temel faktörlerin neler olduğunu belirlemeye çalışmıştır. Araştırmaya göre okullardaki başarılı bilgisayar entegrasyonunu etkileyen etkenler; yönetimin desteği, donanım (bilgisayar) eksikliği, yetişmiş personel desteği, donanım şartları, okul aile yönetim işbirliği, maddi imkanlar, öğrenci motivasyonu, öğrenme güçlüğü ve yeniliğe direnç olarak tespit edilmiştir.

Yine alanyazın incelendiğinde formatörlük uygulamasına ilişkin bazı çalışmalar olduğu; bu çalışmalarda formatör öğretmenlerin BTS’ye bakış açılarının, yaşadıkları sorunların, profillerinin ve formatörlüğe dair görüşlerin ele alındığı görülmüştür. Bu çalışmalardan bir kısmı aşağıda verilmiştir.

Görmez (2012) ilköğretim okullarındaki öğretmenlerin bilişim teknolojilerini öğrenme-öğretme süreçlerine entegrasyon durumlarını, entegrasyon sürecinde gerekli olduğu düşünülen öğeler açısından incelediği araştırmasında; öğretmenlerin BT’nin öğrenme-öğretme sürecine entegrasyonunun çok yararlı ve önemli olduğunu, zaman kazandırdığını, kolaylayılık sağladığı ve öğrencilerin derse olan ilgisini artırdığını düşündükleri sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca etkili bir entegrasyon sürecinde alt yapı ve donanım eksikliklerinin giderilmesi, hizmetiçi eğitim etkinliklerinin artırılması, öğretim programlarının yeniden düzenlenmesi, öğretmen-okul yöneticileri- veli birliğinin sağlanması gibi etkenlerin bu süreç için önemli olduğu da belirtilmiştir. Araştırmanın sonunda, okullarda bulunan BİTEFO’ların BT araçlarını kullanmada öğretmenlere eğitimler vermesi öneriler arasında sunulmuştur.

Yıldız (2012)’ın “Bilişim Teknolojileri (BT) Okul Formatör Öğretmenlerinin Diğer Eğitim Birimlerinden Beklentileri: Erzurum İli Örneği” adlı araştırmasıyla devlet okullarında görev alan Bilişim Teknolojileri okul formatör öğretmenlerinin diğer eğitim birimlerinden beklentilerinin ve bu beklentilerin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Bulgular doğrultusunda; BT okul formatör öğretmenlerinin mesleki anlamda birbirlerinin yardımına ihtiyaç duydukları, sınıf ve branş öğretmenlerinin BT’yi eğitimde daha etkin kullanabilmeleri konusunda rehberlik etmeye istekli oldukları, öğrencilere BT sınıflarını kullandırmaya hazır oldukları, idare tarafından asıl görevleri dışında çalıştırılmak hususunda beklenti içerisine girdikleri,

okul idaresinin kendilerini tamirci, elektrikçi olarak görmesini istemedikleri sonuçlarına ulaşmıştır.

Bektaş (2011) çalışmasında ilköğretim branş öğretmenleri ile aynı okulda görev yapan formatör öğretmenin işbirliğine dayalı olarak, teknolojinin öğrenme sürecine entegrasyonunu sağlamaya yönelik olarak oluşturulan süreçte formatör öğretmenin rolünü incelemeyi amaçlamıştır. Elde edilen bulgular doğrultusunda öğretmenlerin istekli olmaları durumunda, formatör öğretmenin her öğretmenin teknolojik ön bilgi ve becerileri, ihtiyaçları ve talepleri göz önünde bulundurularak yaptığı rehberlik faaliyetlerinin, öğrenme ve öğretme sürecinde teknoloji entegrasyonunu arttırdığı sonucuna ulaşılmıştır.

Şahinkaya, Kelleci ve Şahinkaya (2011), BT formatör öğretmenlerinin iş doyum düzeylerini belirlemeye yönelik iş doyum ölçeği geliştirdikleri çalışmada ölçek maddelerini belirlemek için alanyazın taraması ve BİTEFO'larla görüşmeler yapmışlardır. Çalışmada “görev tanımının belirsizliği, çalışma saatlerinin uzun oluşu (8-17 mesaisi), her şeyi bilmek zorunda gibi hissettirilme, bu belirsizlik sonucu ek görevlerin baskısı, elektrikle çalışan her şeyin tamircisi olarak görülme, zamanın çoğunu teknik arızaları gidermek zorunda kalma, alınan eğitime dönük bilgilerin kullanılamaması” gibi sorunlar yer almıştır. Bu sorunların, BT formatör öğretmenlerinin tüm dünyada kabul gören, eğitim programlarına teknolojiyi bütünleştirme, öğretmenlere rehberlik etme ve BDE'yi verimli bir şekilde sürdürme gibi eğitimle ilgili rollerini giderek yitirmesine ve teknik personel gibi algılanmasına neden olduğu belirtilmiştir.

Keleş ve Türedi (2010)'nin “Bilişim Teknolojileri Formatör Öğretmenlerinin Bakış Açısı İle Okullardaki Bilgi Teknolojisi Sınıfları” adlı çalışmasında Bilişim Teknolojileri Formatör Öğretmenlerinin (BİTEFO) çalıştıkları okullarda kullandıkları Bilgi Teknolojileri Sınıflarına(BTS) ilişkin değerlendirmelerini almak ve sınıfların genel durumunu ortaya koymak amaçlanmıştır. Araştırma 2009–2010 eğitim-öğretim yılında Trabzon ilinde gerçekleştirilmiştir. Araştırma evreni Trabzon ilindeki tüm BİTEFO'lardan oluşmaktadır. Veriler anket yoluyla elde edilmiştir. Araştırmanın bulgularına göre bilgisayar formatörü öğretmenler, BTS'leri; kullanmakta oldukları bilgisayarların donanımsal özellikleri, internet bağlantısı ve kalabalık sınıfların bilgisayar kullanımı açısından değerlendirdiklerinde yeterli görmemektedirler.

Doğan (2010)'ın “İlköğretim Okullarında Görev Yapan Yönetici Ve Bilişim Teknolojisi Formatör Öğretmenlerinin Mevcut BTÖ Uygulamasına İlişkin Görüşleri (Karabük İli Örneği)” adlı araştırmasıyla, ilköğretim okullarında görev yapan yönetici

ve Bilişim Teknolojileri Formatör Öğretmenlerinin mevcut BT formatörlüğü uygulamasına yönelik görüşlerini belirlemek amaçlanmıştır. Araştırma tarama modelinde yapılmış, araştırmanın evrenini, Karabük il ve ilçelerine bağlı 70 ilköğretim okulunda görev yapan 140 yönetici ve 38 Bilişim Teknolojileri Formatör Öğretmeni oluşturmuştur. Araştırmanın bulgularına göre yönetici ve formatör öğretmenlerin görüşleri, formatörlerin çalışma şartlarının yeniden düzenlenmesi, verilecek eğitimlerde öğretmen görüş ve isteğine bağlı kalınması gerektiği, formatör öğretmen için ayrı bir oda isteği ve farklı barmşlardan da formatör olunabileceği şeklinde sıralanabilir.

Toruş (2010), araştırmasında BT Formatör öğretmenlerinin BT sınıflarında karşılaştıkları sorunları yönetebilme becerisini ortaya koymayı amaçlamıştır. Bulgular doğrultusunda; formatör öğretmenlerin sınıf yönetim becerilerine sahip olduklarını, BT Sınıflarını kullanan diğer öğretmenlerin yaşadıkları sorunları rahatlıkla paylaşabildiği ve bu problemlerin giderilmesinde BT Formatör öğretmenlerinin aktif rol oynadığı sonuçları tespit edilmiştir.

Gürol ve diğerlerinin (2008) “Eğitici Bilgisayar Formatör Öğretmenlerinin Uygulamaya İlişkin Görüşlerinin Belirlenmesi” adını verdiği ve 248 kişinin katıldığı araştırma, EBİTEFO’ların uygulamaya yönelik görüşlerini alarak görev tanımlarının netleştirilmesini amaçlamıştır. Araştırmada; EBİTEFO’lara il/ilçe milli eğitim müdürlüklerinde kadro verilmesi gerektiği, EBİTEFO’ların BT alanında yeni bir birim oluşturulmasını istedikleri ve bu birim bünyesinde görev yapmayı düşündükleri, planlanan eğitimlerin görüşleri alınarak gerçekleştirilmesinin verimi artıracacağı gibi sonuçlara ulaşılmıştır.

Dirisağlık (2007)’ın “Bilgisayar Formatör Öğretmenlerinin Bilgi Teknolojisi Sınıflarına İlişkin Görüşleri: Eskişehir İli Örneği” çalışması; ilk ve ortaöğretim kurumlarındaki bilgi teknolojisi sınıflarının kullanım amaçlarının, fiziksel durumlarının ve öğretim açısından uygunluğunun bilgisayar formatör öğretmenlerinin görüşlerine göre belirlenmesini amaçlamıştır. Araştırmanın çalışma evrenini 2006 – 2007 öğretim yılında Eskişehir ili merkez ve ilçelerinde çalışan 36 bilgisayar formatör öğretmeni oluşturmuş, veriler anket yoluyla toplanmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre, bilgi teknolojisi sınıflarının en çok bilgisayar eğitimi amacıyla kullanıldıkları, bilgisayar destekli eğitim ve ders dışı zamanlarda yeterince kullanılmadıkları, bilgi teknolojisi sınıflarında bulunan bilgisayar sayısının yetersiz olduğu, bilgisayarların genel donanım özelliklerinin düşük olduğu, ancak bilgi teknolojisi sınıflarının büyük çoğunluğunun bilgisayar formatör öğretmenlerince öğretime uygun görüldükleri belirlenmiştir.

Akkoyunlu ve Orhan (2003)'ın "Eğitici Bilgisayar Formatör (Master) Öğretmenlerin Profilleri ve Uygulamada Karşılaştıkları Güçlüklerle İlişkin Görüşleri" adlı araştırmaları formatör öğretmenlerin uygulamada karşılaştıkları güçlüklerle ilişkin görüşlerini ve profillerini belirlemek amacıyla yapılmış, araştırma 82 şehirden hizmetiçi eğitime katılmış 182 formatör öğretmenle gerçekleştirilmiştir. Veriler bir anket aracılığıyla toplanmıştır. Araştırma sonucunda formatör öğretmenlerin hem bilgisayar derslerine hem de alanlarıyla ilgili derslere girdikleri, bazılarının okullarında donanımsal eksiklerin olduğu, yöneticilerle zaman zaman çatışmalar yaşandığı, kurumlarında yeterli formatör/bilgisayar öğretmeni bulunmadığı belirlenmiştir.

Memmedova (2001)'nın "Bilgisayar Destekli Eğitim (BDE)'de Rol Alan Formatör Öğretmenlerin Görevlerini Gerçekleştirme Düzeylerine ve BDE Uygulamalarına İlişkin Görüşleri" konulu araştırması Türkiye genelinde 211 bilgisayar formatör öğretmeni ile yapılmıştır. Elde edilen bulgular doğrultusunda bilgisayar formatör öğretmenlerin; yarısına yakınının çıkan bir sorunu anında gidermeye çalıştığı, yaklaşık yarısının çalıştıkları okullardaki bilgisayar laboratuvarını mesai saatleri içerisinde sürekli açık tuttıkları, yarısından çoğunun okuldaki bilgisayar laboratuvarında çıkan sorunları kendi başlarına çözdükleri, öğretmenlere bilgisayar kullanmada yardımcı oldukları, üçte birinden fazlasının çalıştıkları okullardaki diğer öğretmenlere bilgisayar destekli eğitim konusunda rehberlik etmek için zaman ayıramadıkları sonuçlarına ulaşılmıştır. Ayrıca çalışma sonuçlarında; formatör öğretmenlerin BDE uygulamalarının başarısında kendilerinin etkin olduğunu, BDE uygulamalarında görev alacak öğretmenlerin özel olarak eğitilmesi gerektiğini, BDE uygulamalarının öncelikle ilköğretim I. kademedede başlaması gerektiğini, BDE için okullarda gerekli alt yapının olmadığını düşündükleri de belirtilmiştir.

Pelgrum (2001), okulların Bilişim Teknolojilerine yönelik hedeflerinin gerçekleştirilmesinin önündeki engellere ilişkin eğitici görüşleri için 26 ülkeyi kapsayan bir çalışma yapmıştır. Araştırma sonucunda ortaya çıkan sorunlardan bazıları; bilgisayar sayısındaki azlık, öğretmenlerin bilgi ve becerilerindeki yetersizlikler, öğretime entegre etmedeki zorluk, yetersiz yerel bağlantılar, öğretmenlerin zamanlarının olmaması, internete her istediğinde girememe, yetersiz teknik destek, eskimiş yerel okul ağıları olarak belirtilmiştir.

Ten Brummelhuis ve Plomp (1991), Fransa, Japonya, Hollanda ve Amerika Birleşik Devletlerinde yaptıkları araştırmada bilgisayarların okullarda eğitim amaçlı kullanımına engel olan problemlere ilişkin okul müdürleri, formatör öğretmenler ve

diğer öğretmenlerin görüşlerini belirlemişlerdir. Bu sorunlar donanım, yazılım eksiklikleri, bilgi ve zaman azlığı olarak belirtilmiştir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örnekleme, veri toplama aracı ve geliştirilmesi, verilerin toplanması ve çözümlenmesi, tablolarda kullanılan sembollerin anlamları ile ilgili bilgiler yer almaktadır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma betimsel türde, tarama modelinde bir çalışmadır. Karasar (2008, s.77)'a göre tarama modeli, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır.

3.2. Araştırmanın Evreni ve Örnekleme

Araştırmanın çalışma evrenini 2011-2012 eğitim-öğretim yılında Adana ili merkezi ilçelerinde bulunan, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı resmi ilköğretim okullarında görev yapan ve branşı BT olan Bilişim Teknolojileri Formatör Öğretmenleri oluşturmaktadır. Adana İl MEM Bilişim Teknolojileri web sitesinden (www.btadana.gov.tr) alınan bilgiler doğrultusunda belirlenen kriterler çerçevesinde Adana ili merkez ilçelerinde 120 BİTEFO olduğu tespit edilmiştir. Evrenin sınırlı olmasından dolayı ayrıca örneklem alma yoluna gidilmeyip evrenin tamamına ulaşılmaya çalışılmıştır. Çalışma evrenini oluşturan 120 BT öğretmeninden 55 kişi web üzerinden anketi yanıtlayıp göndermiş, dolayısıyla % 45,8 oranında dönüt sağlanmıştır. Adana iline ait diğer ilçelerdeki ilköğretim okullarında görev yapan ve branşı BT olan 40 BİTEFO ise pilot uygulamaya dahil olduğundan çalışma evreninin dışında tutulmuştur.

3.3. Veri Toplama Araçları

Veri toplama aracı olarak geliştirilen anketin hazırlanması sürecinde, öncelikle bu konuda yapılmış araştırmalar ve ilgili kuramsal kaynaklar incelenmiştir (Topu, 2010;

Kuvan, 2009; Okay, 2007; Özoğul, 2006). Oluşturulan anketin kapsam geçerliliği için uzman görüşüne başvurulmuştur. Oluşturulan 84 soruluk anket taslağı, ön uygulama için Adana ili çevre ilçelerinde görev yapan 40 BİTEFO'ya e-mail yoluyla gönderilmiştir. Ön uygulama sonucunda maddeler tekrar uzman görüşleri ışığında değerlendirilerek 43 sorudan oluşan asıl anket elde edilmiştir. Yapılan düzeltmeler sonucu ankete son hali verilerek “Zorunlu Formatörlük Uygulamasına ve BT Dersine İlişkin BİTEFO Görüşlerine Yönelik Anket Formu” oluşturulmuştur (EK).

Anket yedi bölümden oluşmaktadır. Anketin ilk bölümünde kişisel bilgiler yer almaktadır. Anketin ikinci bölümü formatörlüğün amacına yönelik altı adet anket maddesinden, üçüncü bölümü formatörlüğün olumlu yönlerine ilişkin altı adet anket maddesinden oluşmaktadır. Anketin dördüncü bölümünde BİTEFO'ların yaşadığı kişisel problemler 5 madde, beşinci bölümünde diğer branş öğretmenleri ile yaşanan problemler 4 madde ve altıncı bölümünde yönetsel problemler 10 madde olmak üzere toplam 19 madde ile yaşanan problemler ele alınmıştır. Anketin yedinci bölümünde dokuz madde ile katılımcıların BT dersi ve öğretmenleriyle ilgili görüşleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Anket toplam 43 sorudan oluşmaktadır. Yanıtlar; “Kesinlikle Katılmıyorum”(1), “Katılmıyorum”(2), “Kararsızım”(3), “Katılıyorum”(4), “Kesinlikle Katılıyorum”(5) olmak üzere 5’li likert maddesi şeklinde düzenlenmiştir.

3.4. Verilerin Analizi

Verilerin istatistiksel analizi SPSS 11.5 paket programıyla yapılmıştır. Verilerin analizinde, anketin her bir maddesi ile ilgili öğretmen görüşlerinin frekans ve yüzdesi hesaplanarak tablo halinde verilmiştir. Cinsiyet, mesleki kıdem, mezun olunan fakülte açısından öğretmen görüşleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığını tespit etmek için Mann-Whitney U testi kullanılmıştır. Anlamlılık düzeyi (p) .05 olarak alınmıştır.

3.4.1. Tablolarda Kullanılan Sembollerin Anlamları

U: Mann-Whitney U testi değeri

N: Toplam sayı

p: Anlamlılık düzeyi

f: Frekans

%: Yüzde

BÖLÜM IV

BULGULAR

Bu bölümde Adana ili merkez ilçelerindeki ilköğretim okullarında görev yapan BİTEFO'ların formatörlük uygulaması ve BT branşına yönelik görüşlerinin incelenmesi için alt problemlere ilişkin gerçekleştirilen analizler ve bulgular yer almaktadır. Bu doğrultuda alt problemler çerçevesinde deskriptif analizler sonucu ve Mann-Whitney U testi sonucu elde edilen bulgular tablolar şeklinde sunulmuştur.

4.1. Araştırmaya Katılan BİTEFO'ların Demografik Özellikleri

Bu bölümde, araştırmanın örneklemini oluşturan BT öğretmenlerinin cinsiyet, mesleki kıdem, mezun olunan fakülte gibi kişisel bilgilerine ait bulgular yer almaktadır.

Ankete katılan BİTEFO'ların cinsiyet dağılımına ilişkin bilgiler Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1

Örneklemin Cinsiyete Göre Dağılımı

Cinsiyet	N	%
Kadın	16	29,1
Erkek	39	70,9
Toplam	55	100

Tablo 1 'de görüldüğü gibi, araştırmaya katılan öğretmenlerin %29,1'ini (16 kişi) kadın, %70,9'unu (39 kişi) erkek öğretmenler oluşturmaktadır.

Ankete katılan BİTEFO'ların kıdem yılına göre dağılımına ilişkin bilgiler Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2

Örneklemin Kıdem Yılına Göre Dağılımı

Kıdem	N	%
1-5 yıl	20	36,4
6-10 yıl	35	63,6
Toplam	55	100

Tablo 2 'de görüldüğü gibi, öğretmenlerin %36,4'ü (20 kişi) 1-5 yıllık kıdeme, %63,6'sı (35 kişi) ise 6-10 yıllık kıdeme sahiptir. Bu bulguya göre BİTEFO'ların yaklaşık üçte ikisini 6-10 yıl kıdemi olan öğretmenler oluşturmaktadır.

Ankete katılan BİTEFO'ların mezun oldukları fakülteye göre dağılımına ilişkin bilgiler Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3

Örneklemin Mezuniyete Göre Dağılımı

Mezuniyet	N	%
Eğitim Fakültesi (EF)	46	83,6
Teknik Eğitim Fakültesi (TEF)	9	16,4
Toplam	55	100

Tablo 3 'te görüldüğü gibi; öğretmenlerden 46'sı (%83,6) Eğitim Fakültesi, 9'u (%16,4) ise Teknik Eğitim Fakültesi mezunudur.

4.2. Formatörlüğün Amacına İlişkin BİTEFO Görüşlerine Yönelik Bulgular

BİTEFO'ların formatörlüğün amacına yönelik görüşlerine ilişkin bulgular Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4

BİTEFO'ların Formatörlüğün Amacına Yönelik Görüşlerinin Dağılım Tablosu

	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum		TOPLAM	
MADDELER	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Formatörlüğün amacı; mesai saatleri içinde BTS'yi açık tutmaktır.	11	20,0	2	3,6	6	10,9	19	34,5	17	30,9	55	100,0
Formatörlüğün amacı; diğer branş öğretmenlerine rehberlik yapmak, yön vermektir.	3	5,5	1	1,8	4	7,3	22	40,0	25	45,5	55	100,0
Formatörlüğün amacı; okuldaki teknik sorunları tespit etmek ve idareye bildirmektir.	3	5,5	4	7,3	11	20,0	14	25,5	23	41,8	55	100,0
Formatörlüğün amacı; öğrenci ve öğretmenlerin teknolojiye adaptasyonunu sağlamaktır.	3	5,5	1	1,8	-	-	15	27,3	36	65,5	55	100,0

(Tablo 4 Devam)

Formatörlüğün amacı; BTS'yi tüm branşların bilgisayar destekli eğitim uygulamaları için hazır bulundurmaktır.							
Formatörlüğün amacı; idari işlere yardımcı olmaktır.	1 1,8	4 7,3	3 5,5	18 32,7	29 52,7	55 100,0	
Formatörlüğün amacı; idari işlere yardımcı olmaktır.	37 67,3	11 20,0	2 3,6	3 5,5	2 3,6	55 100,0	

Formatörlüğün amacına yönelik verilerin yer aldığı Tablo 4’te görüldüğü gibi altı adet tanımdan yola çıkılarak öğretmen görüşleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Formatörlüğün amacını “**mesai saatleri içinde BTS'yi açık tutmak**” olarak gören öğretmenler 36 kişidir (katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum birlikte) ve katılımcıların % 65,4’ünü oluşturmaktadır. “**Formatörlüğün amacı diğer branş öğretmenlerine rehberlik yapmak, yön vermektir**” görüşüne katılan 47 (% 85,5), “**Formatörlüğün amacı; okuldaki teknik sorunları tespit etmek ve idareye bildirmektir**” görüşüne katılan 37 (%67,3), “**Formatörlüğün amacı; öğrenci ve öğretmenlerin teknolojiye adaptasyonunu sağlamaktır**” görüşüne katılan 51(%92,8), “**Formatörlüğün amacı; BTS'yi tüm branşların bilgisayar destekli eğitim uygulamaları için hazır bulundurmaktır**” görüşüne katılan 47 (%85,4), “**Formatörlüğün amacı; idari işlere yardımcı olmaktır**” görüşüne katılan 5 (%9,1) öğretmen mevcuttur.

Tanımlarda yer alan formatörlüğün amaçlarına katılmayan öğretmenlerin dağılımı 48 öğretmenle (%87,3) “**Formatörlüğün amacı; idari işlere yardımcı olmaktır**” maddesinde en çoktur. “**Mesai saatleri içinde BTS'yi açık tutmak**” maddesi de 13 kişi (%23,6) ile öğretmenlerin dörtte birine yakınının kabul etmediği amaçlar arasındadır.

Öğretmenlerin en çok kararsız kaldıkları maddenin %20 oranla (11 kişi) **“Formatörlüğün amacı; okuldaki teknik sorunları tespit etmek ve idareye bildirmektir”** olduğu görülmektedir.

4.3. Formatörlüğün Olumlu Yönlerine İlişkin BİTEFO Görüşlerine Yönelik Bulgular

Formatörlüğün olumlu yönlerine yönelik görüşlerinin belirlenmesi için hazırlanan altı adet madde ile ilgili BİTEFO görüşlerine ait bulgular Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5

BİTEFO’ların Formatörlüğün Olumlu Yönlerine Yönelik Görüşlerinin Dağılım Tablosu

MADDELER	Kesinlikle Katılmıyorum		Kararsızım		Kesinlikle Katılıyorum		TOPLAM
	f	%	f	%	f	%	
Formatör olduktan sonra idarecilere daha faydalı olduğumu düşünüyorum	16	29,1	5	9,1	3	5,5	55 100,0
Formatör olduktan sonra öğretmenlere daha faydalı olduğumu düşünüyorum.	6	10,9	4	7,3	5	9,1	24 43,6 16 29,1 55 100,0
Formatör olduktan sonra öğrencilere daha faydalı olduğumu düşünüyorum.	14	25,5	8	14,5	13	23,6	10 18,2 10 18,2 55 100,0

(Tablo 5 Devam)

Formatörlük							
sayesinde iş							
doyumumun	27	49,1	7	12,7	10	18,2	6 10,9 5 9,1 55 100,0
arttığını, işimden							
keyif aldığımı							
hissediyorum.							
Formatörlük							
uygulamasıyla okulda							
ve çevremde	28	50,9	7	12,7	13	23,6	3 5,5 4 7,3 55 100,0
saygınlığımın arttığını							
düşünüyorum.							
Tam ek ders ücreti							
aldığım için							
formatörlüğün maddi	9	16,6	5	9,1	6	10,9	13 23,6 22 40,0 55 100,0
katkısından							
memnunum.							

Tablo 5’te görüldüğü gibi formatör olduktan sonra **“idarecilere daha faydalı olduğunu”** düşünen (katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum birlikte) 31 öğretmen (% 56,4), **“öğretmenlere daha faydalı olduğunu”** düşünen 40 öğretmen (% 72,7), **“öğrencilere daha faydalı olduğunu”** düşünen 20 öğretmen (% 36,4) bulunmaktadır.

“İdarecilere daha faydalı olma” maddesinde “Kesinlikle katılmıyorum” ve “Katılmıyorum” seçeneklerini işaretleyenler 21 kişi (% 38,2), **“öğretmenlere daha faydalı olma”** maddesinde 10 kişi (%18,2), **“öğrencilere daha faydalı olma”** maddesinde ise 22 kişi (%40,0) bulunmaktadır.

“Formatörlük sayesinde iş doyumumun arttığını, işimden keyif aldığımı hissediyorum” maddesinde 27 kişi (%49,1) “Kesinlikle Katılmıyorum”, 7 kişi (%12,7) “Katılmıyorum”, 10 kişi (%18,2) “Kararsızım”, 6 kişi (%10,9) “Katılıyorum”, 5 kişi (%9,1) “Kesinlikle Katılıyorum” şeklinde görüş bildirmiştir.

“Formatörlük uygulamasıyla okulda ve çevremde saygınlığımın arttığını düşünüyorum” maddesine 28 kişi (%50,9) “Kesinlikle Katılmıyorum”, 7 kişi (%12,7) “Katılmıyorum”, 13 kişi (% 23,6) “Kararsızım”, 3 kişi (% 5,5) “Katılıyorum”, 4 kişi (% 7,3) “Kesinlikle Katılıyorum” şeklinde görüş bildirmiştir.

“Tam ek ders ücreti aldığım için formatörlüğün maddi katkısından memnunum” maddesine 9 kişi (%16,6) “Kesinlikle Katılmıyorum”, 5 kişi (% 9,1) “Katılmıyorum”, 6 kişi (%10,9) “Kararsızım”, 13 kişi (%23,6) “Katılıyorum”, 22 kişi (%40,0) “Kesinlikle Katılıyorum” cevabını vermiştir.

4.4. Yaşanan Problemlere İlişkin BİTEFO Görüşlerine Yönelik Bulgular

Bu kısımda BİTEFO’ların yaşadığı problemler kişisel, diğer branş öğretmenleri ile yaşanan ve yönetsel problemler olmak üzere üç bölümde sunulmuştur.

4.4.1. Kişisel Problemlere İlişkin BİTEFO Görüşlerine Yönelik Bulgular

BİTEFO’ların yaşadığı kişisel problemlere yönelik görüşlerine ait bulgular Tablo 6’da sunulmuştur.

Tablo 6

BİTEFO’ların Kişisel Problemlere Yönelik Görüşlerinin Dağılım Tablosu

	Kesinlikle Katılmıyorum		Kararsızım		Kesinlikle Katılıyorum		TOPLAM
MADDELER	f	%	f	%	f	%	f %
Donanım bilgim beklentilere göre yeterli değil.	22	40,0	13	23,6	7	12,7	55 100,0
Görevim dışındaki şahsi istekler insanlarla iletişimimi olumsuz etkiliyor.	4	7,3	8	14,5	9	16,4	30 54,5 55 100,0
Formatör olduktan sonra öğrencilerle iletişimim azaldı.	12	21,8	8	14,5	8	14,5	19 34,5 55 100,0

(Tablo 6 Devam)

Okulda idare, öğrenci ve veliler seçmeli dersi gereksiz gibi algıladığı için kendimi saygın hissetmiyorum.	7	12,7	6	10,9	4	7,3	5	9,1	33	60,0	55	100,0
Formatörlük uygulamasıyla öğretmenlikten soğuduğumu hissediyorum.	5	9,1	6	10,9	8	14,5	6	10,9	30	54,5	55	100,0

Tablo 6’da görüldüğü gibi kişisel problemler açısından BİTEFO’ların görüşleri beş madde ile değerlendirilmiştir. Buna göre **“Donanım bilgin beklentilere göre yeterli değil”** görüşüne 35 kişi (%63,6) katılmamıştır.

“Görevim dışındaki şahsi istekler insanlarla iletişimimi olumsuz etkiliyor” maddesine 39 kişi (%70,9) katılmıştır.

“Formatör olduktan sonra öğrencilerle iletişimim azaldı” görüşüne katılan 27 (%49,0), katılmayan 20 (%36,3) öğretmen bulunmaktadır. Bu konuda BİTEFO’ların yarısı öğrencilerle iletişiminin azaldığını düşünmektedir.

“Okulda idare, öğrenci ve veliler seçmeli dersi gereksiz gibi algıladığı için kendimi saygın hissetmiyorum” maddesine 38 kişi (%69,1) “Katılıyorum” ve “Kesinlikle Katılıyorum” cevabı vermiştir..

“Formatörlük uygulamasıyla öğretmenlikten soğuduğumu hissediyorum” maddesine katılımcıların %65,4’ü (36 kişi) onaylamıştır.

4.4.2. Diğer Branş Öğretmenleriyle Yaşanan Problemlere İlişkin BİTEFO Görüşlerine Yönelik Bulgular

BİTEFO’ların diğer branş öğretmenleriyle yaşadığı problemlere ilişkin bulgular Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7

BİTEFO'ların Diğer Branş Öğretmenleriyle Yaşadıkları Problemlere Yönelik Görüşlerinin Dağılım Tablosu

MADDELER	Kesinlikle Katılmıyorum		Kararsızım		Kesinlikle Katılıyorum		TOPLAM
	f	%	f	%	f	%	
Derse girmeden, nöbet tutmadan maaş alma konusunda eleştirilerde bulunuyorlar.	4	7,3	7	12,7	7	12,7	10 18,2
Verdiğim kurslara devam etmeden sertifika almak isteyen,	-	-	2	3,6	6	10,9	12 21,8
anlatılanlarla ilgilenmeyen öğretmenler var.					35	63,6	55 100,0
BTS'yi kullanırken kurallara (sınıfı temiz, düzenli bırakmak gibi) uygun davranılmıyor.	2	3,6	7	12,7	4	7,3	13 23,6
Şahsi işlerini (bilgisayar tamiri, çıktı alma...vb)yapma k zorunda olduğumu düşünüyorlar.	4	7,3	5	9,1	6	10,9	9 16,4
	31	56,4	55	100,0			

Tablo 7’de görüldüğü gibi katılımcıların %67,3’ü (37 kişi) **“Derse girmeden, nöbet tutmadan maaş alma konusunda eleştirilerde bulunuyorlar”** maddesini onaylamışlardır.

“Verdiğim kurslara devam etmeden sertifika almak isteyen, anlatılanlarla ilgilenmeyen öğretmenler var” maddesinde 47 öğretmen (%85,4) **“Katılıyorum”** ve **“Kesinlikle Katılıyorum”** yönünde görüş bildirmiştir.

“BTS'yi kullanırken kurallara (sınıfı temiz, düzenli bırakmak gibi) uygun davranılmıyor” maddesine 42 öğretmen (%76,3) katılmış olup yaklaşık katılımcıların dörtte üçünü oluşturmaktadır.

“Şahsi işlerini yapmak zorunda olduğumu düşünüyorlar” maddesine 40 öğretmen (%72,8) katılmıştır.

4.4.3. Yönetimsel Problemlere İlişkin BİTEFO Görüşlerine Yönelik Bulgular

BİTEFO’ların yönetim açısından yaşadıkları problemlere ilişkin bulgular Tablo 8’de sunulmuştur.

Tablo 8

BİTEFO'ların Yönetimsel Problemlere Yönelik Görüşlerinin Dağılım Tablosu

	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum		TOPLAM	
MADDELER	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
İdarenin verdiği görevim dışı işler çok zamanımı alıyor ve asıl işlerimi yapamıyorum.	4	7,3	17	30,9	8	14,5	7	12,7	19	34,5	55	100,0
Hiçbir iş yapmadan maaş alan bir öğretmen olarak görülüyorum.	5	9,0	16	29,1	10	18,2	3	5,5	21	38,2	55	100,0
Okul yönetimi tarafından formatör öğretmenin görev tanımı bilinmiyor.	4	7,3	10	18,2	6	10,9	10	18,2	25	45,5	55	100,0
Formatör öğretmenden beklentiler ve ona verilen görevler okullara göre farklılaşıyor.	1	1,8	-	-	2	3,6	7	12,7	45	81,8	55	100,0

Yönetim alanında yaşanan sorunların yer aldığı Tablo 8’de görüldüğü gibi on madde ile BİTEFO görüşleri tespit edilmeye çalışılmıştır.

“İdarenin verdiği görevim dışı işler çok zamanımı alıyor ve asıl işlerimi yapamıyorum” maddesini katılımcıların yarıya yakını (%47,2) problem olarak belirtmiş olsa da %38’i ise problem olarak görmemiştir.

“Hiçbir iş yapmadan maaş alan bir öğretmen olarak görülme” problemiyle karşılaşan öğretmen sayısı (24 kişi) ve karşılaşmayan öğretmen sayısı (21 kişi) birbirine yakın olmakla birlikte bu problemin görülme oranı daha fazladır.

Katılımcıların yaklaşık %64’ü **“okul yönetiminin formatör öğretmenin görevlerini bilmediği”**ni düşünmektedir. Katılımcıların dörtte biri kadarı ise bu görüşe katılmamaktadır.

“Formatör öğretmenden beklentiler ve ona verilen görevler okullara göre farklılaşıyor” maddesi %95’e yakın oranda problem olarak belirtilmiştir.

“Mesai saatleri idareyle olan ilişkiye göre okuldan okula değişiyor” maddesi %95 oranında katılımcılar tarafından onaylanmıştır.

Katılımcıların %96’sı (53 kişi) **“mesai saatlerinin 8-17 olmasından”** rahatsızlık duymaktadır.

“Formatör görevlendirmelerinin sömestr ve yaz tatili döneminde yapılmasından rahatsızlık duyuyorum” maddesine 33 kişi (%60) katılırken, 16 kişi (%29) ise görevlendirmeden rahatsız olmadığını belirtmiştir.

“Her dönem formatörlük görevlendirmesi yapılıp yapılmayacağı”na ilişkin belirsizlik 53 katılımcı ve %96 oranıyla öğretmenlerin bütününün problemi olarak görülebilir.

47 katılımcı %86 oranıyla **“her dönem norm fazlası olup olmamanın tedirginliğini”** problem olarak ifade etmektedir.

“Formatörlüğün zorunlu olmasının yanlış olduğunu” düşünen 49 kişi (%89) bulunmaktadır. Bu maddede % 7 oranında kararsız katılımcı mevcuttur.

4.5. BT Branşına İlişkin BİTEFO Görüşlerine Yönelik Bulgular

BİTEFO’ların BT dersi ve BT öğretmenlerinin geleceğine yönelik görüşlerinin dağılımına ait bulgular Tablo 9’da sunulmuştur.

Tablo 9

BİTEFO'ların BT Branşına Yönelik Görüşlerinin Dağılım Tablosu

	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum		TOPLAM	
MADDELER	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
BT'nin seçmeli ders olmasıyla öğrenciler dersin gereksiz olduğunu düşünmektedir.	3	5,5	1	1,8	6	10,9	4	7,3	41	74,5	55	100,0
BT ders saatinin 1'e düşmesi konuların yetişmesine imkan vermemektedir.	1	1,8	2	3,6	4	7,3	2	3,6	46	83,6	55	100,0
BT dersinin notla değerlendirilmemesi öğrencilerin derse bakışını olumsuz etkilemiştir.	7	12,7	-	-	4	7,3	4	7,3	40	72,7	55	100,0
BT dersine öğrencilerin ihtiyacı kalmamıştır.	40	72,7	6	10,9	3	5,5	1	1,8	5	9,1	55	100,0
FATİH projesiyle BT öğretmenlerinin öneminin artacağını düşünüyorum.	4	7,3	4	7,3	10	18,2	12	21,8	25	45,5	55	100,0

(Tablo 9 Devam)

BT öğretmenlerine kadrolu	2	3,6	1	1,8	6	10,9	6	10,9	40	2,7	55	100,0
formatörlük hakkı verilmelidir.												
Formatörlük BT öğretmenlerinin isteğine bırakılmalıdır.	-	-	1	1,8	3	5,5	7	12,7	44	80,7	55	100,0
BT öğretmenlerine başka branşa geçiş hakkı tanınmalıdır.	12	21,8	4	7,3	5	9,1	7	12,7	27	49,1	55	100,0
BT Formatörlerinin mesai saatleri düzenlenmelidir.	-	-	-	-	-	-	3	5,5	52	94,5	55	100,0

Tablo 9’da görüldüğü gibi dokuz madde ile katılımcıların BT dersi ve öğretmenleriyle ilgili görüşleri tespit edilmeye çalışılmıştır.

“BT'nin seçmeli ders olmasıyla öğrenciler dersin gereksiz olduğunu düşünmektedir” maddesi 45 kişiden (%81,8) onay almıştır.

“BT ders saatinin 1'e düşmesi konuların yetişmesine imkan vermemektedir” maddesinde 48 öğretmen (%87,2) “Katılıyorum” ve “Kesinlikle Katılıyorum” seçeneklerini işaretlemişlerdir.

“BT’nin notla değerlendirilmemesi öğrencilerin derse bakışını olumsuz etkilemiştir” maddesine 44 kişi(%80) katılmıştır. Öğretmenlerin %12,7’si ise notla değerlendirmemeyi problem olarak görmemiştir.

“BT dersine öğrencilerin ihtiyacı kalmamıştır” maddesi 46 katılımcıdan %83,6 oranında kabul görmezken, BİTEFO’ların %10,9’u bu görüşü desteklemiştir.

37 katılımcı (%67,3) **“FATİH projesiyle BT öğretmenlerinin öneminin artacağını”** düşünmekte iken katılımcıların %18,2’si kararsız olarak görüş bildirmiştir.

“BT öğretmenlerine kadrolu formatörlük hakkı verilmelidir” maddesi %83,6 (46 kişi) oranla BİTEFO’lardan kabul görmüştür.

“Formatörlük BT öğretmenlerinin isteğine bırakılmalıdır” maddesi 51 kişi ile katılımcıların %93,4’ü tarafından kabul edilmiştir.

“BT öğretmenlerine başka branşa geçiş hakkı” tanınması katılımcıların 34’ü (%61,8) tarafından destek görmüş, 16 katılımcıdan (%29,1) ise destek alamamıştır.

“BT Formatörlerinin mesai saatleri düzenlenmelidir” maddesi öğretmenlerin tamamından (%100) “Katılıyorum” veya “Kesinlikle Katılıyorum” cevabı almıştır. Bu maddede, BİTEFO’ların tamamının mesai saatlerinin değişmesini istediği görülmektedir.

4.6. Anket Maddelerinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesine İlişkin Bulgular

Bu bölümde anket maddeleri cinsiyet, kıdem ve mezun olunan fakülte değişkenlerine göre tek tek incelenmiş ve değişkenlere göre anlamlı bir farklılık olup olmadığı araştırılmıştır.

4.6.1. Anket Maddelerinin Cinsiyete Göre İncelenmesiyle Elde Edilen Bulgular

Bu kısımda anket maddelerinin Mann-Whitney U testi kullanılarak cinsiyete göre incelenmesiyle elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

4.6.1.1. Cinsiyete Göre Formatörlüğün Amacına İlişkin Bulgular

Formatörlüğün amacına yönelik her bir madde cinsiyet değişkenine göre incelenmiş ve yapılan Mann-Whitney U testi sonucu elde edilen bulgular Tablo 10’da sunulmuştur.

Tablo 10

Cinsiyete Göre Formatörlüğün Amacına İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Maddeler	Cinsiyet	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Formatörlüğün amacı; mesai saatleri içinde BTS'yi açık tutmaktır.	Kadın	16	28.75	460.00	300.000	.817
	Erkek	39	27.69	1080.00		
Formatörlüğün amacı; diğer branş öğretmenlerine rehberlik yapmak, yön vermektir.	Kadın	16	35.66	570.50	189.500	.013*
	Erkek	39	24.86	969.50		
Formatörlüğün amacı; okuldaki teknik sorunları tespit etmek ve idareye bildirmektir.	Kadın	16	31.16	498.50	261.500	.324
	Erkek	39	26.71	28.06		
Formatörlüğün amacı; öğrenci ve öğretmenlerin teknolojiye adaptasyonunu sağlamaktır.	Kadın	16	32.72	523.50	236.500	.094
	Erkek	39	26.06	1016.50		
Formatörlüğün amacı; BTS'yi tüm branşların bilgisayar destekli eğitim uygulamaları için hazır bulundurmaktır.	Kadın	16	27.28	436.50	300.500	.814
	Erkek	39	28.29	1103.50		
Formatörlüğün amacı; idari işlere yardımcı olmaktır.	Kadın	16	32.13	514.00	246.000	.140
	Erkek	39	26.31	1026.00		

*p<.05

Tablo 10’da verildiği gibi, Mann-Whitney U testi sonucu formatörlüğün amacına yönelik altı maddeden yalnızca **“Formatörlüğün amacı; diğer branş öğretmenlerine rehberlik yapmak, yön vermektir”** maddesinde ($p=.013$) kadınlar lehine anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Diğer maddelerde ise cinsiyete göre anlamlılık bulunmamıştır.

4.6.1.2. Cinsiyete Göre Formatörlüğün Olumlu Yönlerine İlişkin Bulgular

Formatörlüğün olumlu yönlerine ilişkin her bir madde cinsiyet değişkenine göre incelenmiş ve yapılan Mann-Whitney U testi sonucu elde edilen bulgular Tablo 11’de sunulmuştur.

Tablo 11

Cinsiyete Göre Formatörlüğün Olumlu Yönlerine İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Maddeler	Cinsiyet	N	Sıra		U	p
			Ortalaması	Sıra Toplamı		
Formatör olduktan sonra idarecilere daha faydalı olduğumu düşünüyorum.	Kadın	16	25.88	414.00	278.000	.514
	Erkek	39	28.87	1126.00		
Formatör olduktan sonra öğretmenlere daha faydalı olduğumu düşünüyorum.	Kadın	16	29.50	472.00	288.000	.637
	Erkek	39	27.38	1068.00		
Formatör olduktan sonra öğrencilere daha faydalı olduğumu düşünüyorum.	Kadın	16	30.50	488.00	272.000	.448
	Erkek	39	26.97	1052.00		
Formatörlük sayesinde iş doyumumun arttığını, işimden keyif aldığımı hissediyorum.	Kadın	16	29.13	466.00	294.000	.721
	Erkek	39	27.54	1074.00		
Formatörlük uygulamasıyla okulda ve çevremde saygınlığının arttığını düşünüyorum.	Kadın	16	28.09	449.50	310.500	.976
	Erkek	39	27.96	1090.50		
Tam ek ders ücreti aldığım için formatörlüğün maddi katkısından memnunum.	Kadın	16	21.88	350.00	214.000	.058
	Erkek	39	30.51	1190.00		

Tablo 11’de görüldüğü gibi formatörlüğün olumlu yönlerine ilişkin altı anket maddesinden hiçbirinde cinsiyete göre anlamlı bir fark bulunmamıştır.

4.6.1.3. Cinsiyete Göre Yaşanan Problemlere İlişkin Bulgular

Bu kısımda kişisel, diğer branş öğretmenleriyle yaşanan ve yönetsel problemlerin Mann-Whitney U testi kullanılarak cinsiyete göre incelenmesi sonucu elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

4.6.1.3.1. Cinsiyete Göre Kişisel Problemlere İlişkin Bulgular

Kişisel problemlere ilişkin her bir madde cinsiyet değişkenine göre incelenmiş ve yapılan Mann-Whitney U testi sonucu elde edilen bulgular Tablo 12’de sunulmuştur.

Tablo 12

Cinsiyete Göre Kişisel Problemlere İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Maddeler	Cinsiyet	N	Sıra	Sıra	U	p
			Ortalaması	Toplamı		
Donanım bilgim beklentilere göre yeterli değil.	Kadın	16	37.81	605.00	155.000	.002*
	Erkek	39	23.97	935.00		
Görevim dışındaki şahsi istekler insanlarla iletişimimi olumsuz etkiliyor.	Kadın	16	23.19	371.00	235.000	.117
	Erkek	39	29.97	1169.00		
Formatör olduktan sonra öğrencilerle iletişimim azaldı.	Kadın	16	32.28	516.50	243.500	.190
	Erkek	39	26.24	1023.50		
Okulda idare, öğrenci ve veliler seçmeli dersi gereksiz gibi algıladığı için kendimi saygın hissetmiyorum.	Kadın	16	28.22	451.50	308.500	.941
	Erkek	39	27.91	1088.50		
Formatörlük uygulamasıyla öğretmenlikten soğuduğumu hissediyorum.	Kadın	16	27.31	437.00	301.000	.823
	Erkek	39	28.28	1103.00		

*p<.05

Tablo 12’de görüldüğü gibi kişisel problemlerin cinsiyete göre incelenmesi sonucu **“Donanım bilgim beklentilere göre yeterli değil”** maddesinde (p=.002) kadınlar lehine anlamlı farklılık oluşmuştur. Diğer maddelerde ise cinsiyete göre farklılık bulunmamıştır.

4.6.1.3.2. Cinsiyete Göre Diğer Branş Öğretmenleriyle Yaşanan Problemlere İlişkin Bulgular

Formatörlükte diğer branş öğretmenleri ile yaşanan problemlere ilişkin her bir madde cinsiyet değişkenine göre incelenmiş ve yapılan Mann-Whitney U testi sonucu elde edilen bulgular Tablo 13'te sunulmuştur.

Tablo 13

Cinsiyete Göre Diğer Branş Öğretmenleriyle Yaşanan Problemlere İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Maddeler	Cinsiyet	N	Sıra	Sıra	U	p
			Ortalaması	Toplamı		
Derse girmeden, nöbet tutmadan maaş alma konusunda eleştirilerde bulunuyorlar.	Kadın	16	29.41	470.50	289.500	.655
	Erkek	39	27.42	1069.50		
Verdiğim kurslara devam etmeden sertifika almak isteyen, anlatılanlarla ilgilenmeyen öğretmenler var.	Kadın	16	32.13	514.00	246.000	.153
	Erkek	39	26.31	1026.00		
BTS'yi kullanırken kurallara (sınıfın temiz, düzenli bırakmak gibi) uygun davranılmıyor.	Kadın	16	29.09	465.50	294.500	.723
	Erkek	39	27.55	1074.50		
Şahsi işlerini (bilgisayar tamiri, çıktı alma...vb)yapmak zorunda olduğumu düşünüyorlar.	Kadın	16	28.22	451.50	308.500	.943
	Erkek	39	27.91	1088.50		

Tablo 13'te görüldüğü gibi diğer branş öğretmenleri ile yaşanan problemlere ilişkin hiçbir maddede cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık oluşmamıştır.

4.6.1.3.3. Cinsiyete Göre Yönetimsel Problemlere İlişkin Bulgular

Formatörlükte yönetim alanında yaşanan problemlere ilişkin her bir madde cinsiyet değişkenine göre incelenmiş ve yapılan Mann-Whitney U testi sonucu elde edilen bulgular Tablo 14'te sunulmuştur.

Tablo 14

Cinsiyete Göre Yönetimsel Problemlere İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Maddeler	Cinsiyet	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
İdarenin verdiği görevim dışı işler çok zamanımı alıyor ve asıl işlerimi yapamıyorum.	Kadın	16	26.06	417.00	281.000	.550
	Erkek	39	28.79	1123.00		
Hiçbir iş yapmadan maaş alan bir öğretmen olarak görüldüyorum.	Kadın	16	28.91	462.50	297.500	.779
	Erkek	39	27.63	1077.50		
Okul yönetimi tarafından formatör öğretmenin görev tanımı bilinmiyor.	Kadın	16	26.63	426.00	290.000	.666
	Erkek	39	28.56	1114.00		
Formatör öğretmenden beklentiler ve ona verilen görevler okullara göre farklılaşıyor.	Kadın	16	31.38	502.00	258.000	.136
	Erkek	39	26.62	1038.00		
Mesai saatleri idareyle olan ilişkiye göre okuldan okula değişiyor.	Kadın	16	29.16	466.50	293.500	.644
	Erkek	39	27.53	1073.50		

(Tablo14 Devam)

Mesai saatlerinin 8-17	Kadın	16	25.88	414.00		
olmasından rahatsızlık					278.000	.244
duyuyorum.	Erkek	39	28.87	1126.00		
Formatör	Kadın	16	34.56	553.00		
görevlendirmelerinin						
sömestr ve yaz tatili					207.000	.035*
döneminde						
yapılmasından						
rahatsızlık duyuyorum.	Erkek	39	25.31	987.00		
Her dönem	Kadın	16	28.84	461.50		
formatörlük						
görevlendirmesi					298.500	.616
yapılıp yapılmayacağı						
konusunda tedirginlik						
yaşıyorum.	Erkek	39	27.65	1078.50		
Her dönem norm	Kadın	16	28.84	461.50		
fazlası olup olmamanın					298.500	.729
tedirginliğini						
yaşıyorum.	Erkek	39	27.65	1078.50		
Formatörlüğün zorunlu	Kadın	16	23.72	379.50		
olmasının yanlış					243.500	.079
olduğunu						
düşünüyorum.	Erkek	39	29.76	1160.50		

*p<.05

Tablo 14'te görüldüğü gibi yönetim alanında yaşanan problemlere ilişkin maddelerden yalnızca **“Formatör görevlendirmelerinin sömestr ve yaz tatili döneminde yapılmasından rahatsızlık duyuyorum”** maddesinde (p=.035) kadınlar lehine anlamlı bir farklılık bulunmuş olup diğer maddelerde anlamlı farklılık bulunmamıştır.

4.6.1.4. Cinsiyete Göre BT Branşına Yönelik Görüşlere İlişkin Bulgular

BİTEFO'ların BT dersi ve öğretmenleri hakkındaki görüşlerine ilişkin her bir madde cinsiyet değişkenine göre incelenmiş ve yapılan Mann-Whitney U testi sonucu elde edilen bulgular Tablo 15'te sunulmuştur.

Tablo 15

Cinsiyete Göre BT Branşına Yönelik Görüşlere İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Maddeler	Cinsiyet	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
BT'nin seçmeli ders olmasıyla öğrenciler dersin gereksiz olduğunu düşünmektedir.	Kadın	16	29.06	465.00	295.000	.680
	Erkek	39	27.56	1075.00		
BT ders saatinin 1'e düşmesi konuların yetişmesine imkan vermemektedir.	Kadın	16	29.13	466.00	294.000	.604
	Erkek	39	27.54	1074.00		
BT notla değerlendirilmemesi öğrencilerin derse bakışını olumsuz etkilemiştir.	Kadın	16	29.75	476.00	284.000	.507
	Erkek	39	27.28	1064.00		
BT dersine öğrencilerin ihtiyacı kalmamıştır.	Kadın	16	27.44	439.00	303.000	.831
	Erkek	39	28.23	1101.00		
FATİH projesiyle BT öğretmenlerinin önemini artacağını düşünüyorum.	Kadın	16	20.66	330.50	194.500	.021*
	Erkek	39	31.01	1209.50		
BT öğretmenlerine kadrolu formatörlük hakkı verilmelidir.	Kadın	16	24.75	396.00	260.000	.218
	Erkek	39	29.33	1144.00		
Formatörlük BT öğretmenlerinin isteğine bırakılmalıdır.	Kadın	16	26.50	424.00	288.000	.523
	Erkek	39	28.62	1116.00		
BT öğretmenlerine başka branşa geçiş hakkı tanınmalıdır.	Kadın	16	32.75	524.00	236.000	.131
	Erkek	39	26.05	1016.00		
BT Formatörlerinin mesai saatleri düzenlenmelidir.	Kadın	16	26.06	417.00	281.000	.144
	Erkek	39	28.79	1123.00		

*p<.05

Tablo 15’te görüldüğü gibi BT dersi ve öğretmenleri hakkındaki görüşlere ilişkin maddelerden yalnızca **“FATİH projesiyle BT öğretmenlerinin öneminin artacağını düşünüyorum”** maddesinde ($p=.021$) erkekler lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Diğer maddelerde ise cinsiyete göre anlamlı farklılık oluşmamıştır.

4.6.2. Anket Maddelerinin Kıdeme Göre İncelenmesiyle Elde Edilen Bulgular

Bu kısımda anket maddelerinin Mann-Whitney U testi kullanılarak kıdeme göre incelenmesiyle elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

4.6.2.1. Kıdeme Göre Formatörlüğün Amacına İlişkin Bulgular

Formatörlüğün amacına yönelik her bir madde kıdem değişkenine göre incelenmiş ve yapılan Mann-Whitney U testi sonucu elde edilen bulgular Tablo 16’da sunulmuştur.

Tablo 16

Kıdeme Göre Formatörlüğün Amacına İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Maddeler	Kıdem	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Formatörlüğün amacı; mesai saatleri içinde BTS'yi açık tutmaktır.	1-5 yıl	20	30.40	608.00	302.000	.381
	6-10 yıl	35	26.63	932.00		
Formatörlüğün amacı; diğer branş öğretmenlerine rehberlik yapmak, yön vermektir.	1-5 yıl	20	25.95	519.00	309.000	.434
	6-10 yıl	35	29.17	1021.00		
Formatörlüğün amacı; okuldaki teknik sorunları tespit etmek ve idareye bildirmektir.	1-5 yıl	20	24.50	490.00	280.000	.197
	6-10 yıl	35	30.00	1050.00		

(Tablo 16 Devam)

Formatörlüğün amacı; öğrenci ve öğretmenlerin teknolojiye adaptasyonunu sağlamaktır.	1-5 yıl	20	27.58	551.50		
					341.500	.859
	6-10 yıl	35	28.24	988.50		
Formatörlüğün amacı; BTS'yi tüm branşların bilgisayar destekli eğitim uygulamaları için hazır bulundurmaktır.	1-5 yıl	20	24.28	485.50		
					275.500	.150
	6-10 yıl	35	30.13	1054.50		
Formatörlüğün amacı; idari işlere yardımcı olmaktadır.	1-5 yıl	20	29.95	599.00		
					311.000	.411
	6-10 yıl	35	26.89	491.00		

Tablo 16'da görüldüğü gibi formatörlüğün amacına yönelik maddelerden hiçbirinde kıdeme göre anlamlı bir farklılık oluşmamıştır.

4.6.2.2. Kıdeme Göre Formatörlüğün Olumlu Yönlerine İlişkin Bulgular

Formatörlüğün olumlu yönlerine ilişkin her bir madde kıdem değişkenine göre incelenmiş ve yapılan Mann-Whitney U testi sonucu elde edilen bulgular Tablo 17'de sunulmuştur.

Tablo 17

Kıdeme Göre Formatörlüğün Olumlu Yönlerine İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Maddeler	Kıdem	N	Sıra	Sıra	U	p
			Ortalaması	Toplamı		
Formatör olduktan sonra idarecilere daha faydalı olduğumu düşünüyorum.	1-5 yıl	20	26.05	521.00	311.000	.479
	6-10 yıl	35	29.11	1019.00		
Formatör olduktan sonra öğretmenlere daha faydalı olduğumu düşünüyorum.	1-5 yıl	20	25.98	519.50	309.500	.453
	6-10 yıl	35	29.16	1020.50		
Formatör olduktan sonra öğrencilere daha faydalı olduğumu düşünüyorum.	1-5 yıl	20	27.60	552.00	342.000	.886
	6-10 yıl	35	28.23	988.00		
Formatörlük sayesinde iş doyumumun arttığını, işimden keyif aldığımı hissediyorum.	1-5 yıl	20	31.28	625.50	284.500	.220
	6-10 yıl	35	26.13	914.50		
Formatörlük uygulamasıyla okulda ve çevremde saygınlığının arttığını düşünüyorum.	1-5 yıl	20	30.63	612.50	297.500	.320
	6-10 yıl	35	26.50	927.50		
Tam ek ders ücreti aldığım için formatörlüğün maddi katkısından memnunum.	1-5 yıl	20	25.40	508.00	298.000	.342
	6-10 yıl	35	29.49	1032.00		

Tablo 17’de görüldüğü gibi formatörlüğün olumlu yönlerine ilişkin maddelerden hiçbirinde kıdeme göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

4.6.2.3. Kıdeme Göre Yaşanan Problemlere İlişkin Bulgular

Bu kısımda kişisel, diğer branş öğretmenleriyle yaşanan ve yönetsel problemlerin Mann-Whitney U testi kullanılarak kıdeme göre incelenmesi sonucu elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

4.6.2.3.1. Kıdeme Göre Kişisel Problemlere İlişkin Bulgular

Kişisel problemlere ilişkin her bir madde kıdem değişkenine göre incelenmiş ve yapılan Mann-Whitney U testi sonucu elde edilen bulgular Tablo 18’de sunulmuştur.

Tablo 18

Kıdeme Göre Kişisel Problemlere İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Maddeler	Kıdem	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Donanım bilgim beklentilere göre yeterli değil.	1-5 yıl	20	33.75	675.00	235.000	.036*
	6-10 yıl	35	24.71	865.00		
Görevim dışındaki şahsi istekler insanlarla iletişimimi olumsuz etkiliyor.	1-5 yıl	20	21.58	431.50	221.500	.014*
	6-10 yıl	35	31.67	1108.50		
Formatör olduktan sonra öğrencilerle iletişimim azaldı.	1-5 yıl	20	33.40	668.00	242.000	.051
	6-10 yıl	35	24.91	872.00		
Okulda idare, öğrenci ve veliler seçmeli dersi gereksiz gibi algıladığı için kendimi saygın hissetmiyorum.	1-5 yıl	20	23.98	479.50	269.500	.111
	6-10 yıl	35	30.30	1060.50		
Formatörlük uygulamasıyla öğretmenlikten soğuduğumu hissediyorum.	1-5 yıl	20	23.98	479.50	269.500	.122
	6-10 yıl	35	30.30	1060.50		

*p<.05

Tablo 18’de görüldüğü gibi kişisel problemlere ilişkin maddelerden **“Donanım bilgim beklentilere göre yeterli değil”** maddesinde (p=.036) 1-5 yıllık kıdemi olanlar lehine, **“Görevim dışındaki şahsi istekler insanlarla iletişimimi olumsuz etkiliyor”** maddesinde (p=.014) 6-10 yıllık kıdemi olanlar lehine anlamlı farklılık bulunmuştur. Diğer maddelerde ise kıdeme göre anlamlı farklılık oluşmamıştır.

4.6.2.3.2. Kıdeme Göre Diğer Branş Öğretmenleriyle Yaşanan Problemlere İlişkin Bulgular

Formatörlükte diğer branş öğretmenleri ile yaşanan problemlere ilişkin her bir madde kıdem değişkenine göre incelenmiş ve yapılan Mann-Whitney U testi sonucu elde edilen bulgular Tablo 19’da sunulmuştur.

Tablo 19

Kıdeme Göre Diğer Branş Öğretmenleriyle Yaşanan Problemlere İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Maddeler	Kıdem	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Derse girmeden, nöbet tutmadan maaş alma konusunda eleştirilerde bulunuyorlar.	1-5 yıl	20	27.48	549.50	335.500	.844
	6-10 yıl	35	28.30	990.50		
Verdiğim kurslara devam etmeden sertifika almak isteyen, anlatılanlarla ilgilenmeyen öğretmenler var.	1-5 yıl	20	26.08	521.50	311.500	.431
	6-10 yıl	35	29.10	1018.50		
BTS'yi kullanırken kurallara (sınıfı temiz, düzenli bırakmak gibi) uygun davranılmıyor.	1-5 yıl	20	29.73	594.50	315.500	.510
	6-10 yıl	35	27.01	945.40		
Şahsi işlerini (bilgisayar tamiri, çıktı alma...vb) yapmak zorunda olduğumu düşünüyorlar.	1-5 yıl	20	27.05	541.00	331.000	.713
	6-10 yıl	35	28.54	999.00		

Tablo 19’da görüldüğü gibi diğer branş öğretmenleri ile yaşanan problemlere ilişkin maddelerden hiçbirinde kıdeme göre anlamlı farklılık bulunmamıştır.

4.6.2.3.3. Kıdeme Göre Yönetimsel Problemlere İlişkin Bulgular

Formatörlükte yönetim alanında yaşanan problemlere ilişkin her bir madde kıdem değişkenine göre incelenmiş ve yapılan Mann-Whitney U testi sonucu elde edilen bulgular Tablo 20’de sunulmuştur.

Tablo 20

Kıdeme Göre Yönetimsel Problemlere İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Maddeler	Kıdem	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
İdarenin verdiği görevim dışı işler çok zamanımı alıyor ve asıl işlerimi yapamıyorum.	1-5 yıl	20	21.78	435.50	225.500	.023*
	6-10 yıl	35	31.56	1104.50		
Hiçbir iş yapmadan maaş alan bir öğretmen olarak görülyorum.	1-5 yıl	20	30.40	608.00	302.000	.379
	6-10 yıl	35	26.63	932.00		
Okul yönetimi tarafından formatör öğretmen görev tanımı bilinmiyor.	1-5 yıl	20	24.53	490.50	280.500	.198
	6-10 yıl	35	29.99	1049.50		
Formatör öğretmenden beklentiler ve ona verilen görevler okullara göre farklılaşıyor.	1-5 yıl	20	30.40	608.00	302.00	.211
	6-10 yıl	35	26.63	932.00		
Mesai saatleri idareyle olan ilişkiye göre okuldan okula değişiyor.	1-5 yıl	20	27.63	552.50	342.500	.859
	6-10 yıl	35	28.21	987.50		
Mesai saatlerinin 8-17 olmasından rahatsızlık duyuyorum.	1-5 yıl	20	28.35	567.00	343.000	.821
	6-10 yıl	35	27.80	973.00		
Formatör görevlendirmelerinin sömestr ve yaz tatili döneminde yapılmasından rahatsızlık duyuyorum.	1-5 yıl	20	31.53	630.50	279.500	.181
	6-10 yıl	35	25.99	909.50		
Her dönem formatörlük görevlendirmesi yapıp yapılmayacağı konusunda tedirginlik yaşıyorum.	1-5 yıl	20	27.85	557.00	347.000	.916
	6-10 yıl	35	28.09	983.00		
Her dönem norm fazlası olup olmamanın tedirginliğini yaşıyorum.	1-5 yıl	20	27.08	541.50	331.500	.654
	6-10 yıl	35	28.53	998.50		
Formatörlüğün zorunlu olmasının yanlış olduğunu düşünüyorum.	Kadın	20	24.13	482.50	272.500	.060
	Erkek	35	30.21	1057.50		

*p<.05

Tablo 20’de görüldüğü gibi yönetim alanında yaşanan problemlere ilişkin maddelerden **“İdarenin verdiği görevim dışı işler çok zamanımı alıyor ve asıl işlerimi yapamıyorum”** maddesinde ($p=.023$) 6-10 yıllık kıdemi olanlar lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Diğer maddelerde ise kıdeme göre anlamlı farklılık görülmemiştir.

4.6.2.3.4. Kıdeme Göre BT Branşına Yönelik Görüşlere İlişkin Bulgular

BİTEFO’ların BT dersi ve öğretmenleri hakkındaki görüşlerine ilişkin her bir madde kıdem değişkenine göre incelenmiş ve yapılan Mann-Whitney U testi sonucu elde edilen bulgular Tablo 21’de sunulmuştur.

Tablo 21

Kıdeme Göre BT Branşına Yönelik Görüşlere İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Maddeler	Kıdem	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
BT'nin seçmeli ders olmasıyla öğrenciler dersin gereksiz olduğunu düşünmektedir.	1-5 yıl	20	28.20	564.00	346.000	.927
	6-10 yıl	35	27.89	976.00		
BT ders saatinin 1'e düşmesi konuların yetişmesine imkan vermemektedir.	1-5 yıl	20	25.38	507.50	297.500	.154
	6-10 yıl	35	29.50	1032.50		
BT notla değerlendirilmemesi öğrencilerin derse bakışını olumsuz etkilemiştir.	1-5 yıl	20	30.70	614.00	296.000	.227
	6-10 yıl	35	26.46	926.00		
BT dersine öğrencilerin ihtiyacı kalmamamıştır.	1-5 yıl	20	28.10	562.00	348.000	.964
	6-10 yıl	35	27.94	978.00		
FATİH projesiyle BT öğretmenlerinin öneminin artacağını düşünüyorum.	1-5 yıl	20	26.80	536.00	326000	.656
	6-10 yıl	35	28.69	1004.00		
BT öğretmenlerine kadrolu formatörlük hakkı verilmelidir.	1-5 yıl	20	25.95	519.00	309000	.360
	6-10 yıl	35	29.17	1021.00		
Formatörlük BT öğretmenlerinin isteğine bırakılmalıdır.	1-5 yıl	20	27.80	556.00	346.000	.920
	6-10 yıl	35	28.11	984.00		
BT öğretmenlerine başka branşa geçiş hakkı tanınmalıdır.	1-5 yıl	20	29.08	581.50	328.500	.686
	6-10 yıl	35	27.39	958.50		
BT Formatörlerinin mesai saatleri düzenlenmelidir.	1-5 yıl	20	26.75	535.00	325.000	.266
	6-10 yıl	35	28.71	1005.00		

Tablo 21’de görüldüğü gibi BT dersi ve öğretmenleri hakkındaki BİTEFO görüşlerine ilişkin maddelerde kıdeme göre farklılık bulunmamıştır.

4.6.3. Anket Maddelerinin Mezuniyete Göre İncelenmesiyle Elde Edilen Bulgular

Bu kısımda anket maddelerinin Mann-Whitney U testi kullanılarak mezuniyete göre incelenmesiyle elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

4.6.3.1. Mezuniyete Göre Formatörlüğün Amacına İlişkin Bulgular

Formatörlüğün amacına yönelik her bir madde mezuniyet değişkenine göre incelenmiş ve yapılan Mann-Whitney U testi sonucu elde edilen bulgular Tablo 22’de sunulmuştur.

Tablo 22

Mezuniyete Göre Formatörlüğün Amacına İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Maddeler	Mezuniyet	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Formatörlüğün amacı; mesai saatleri içinde BTS'yi açık tutmaktır.	EF	46	27.10	1246.50	165.500	.325
	TEF	9	32.61	293.50		
Formatörlüğün amacı; diğer branş öğretmenlerine rehberlik yapmak, yön vermektir.	EF	46	28.57	1314.00	181.000	.519
	TEF	9	25.11	226.00		
Formatörlüğün amacı; okuldaki teknik sorunları tespit etmek ve idareye bildirmektir.	EF	46	27.46	1263.00	182.000	.549
	TEF	9	30.78	277.00		
Formatörlüğün amacı; öğrenci ve öğretmenlerin teknolojiye adaptasyonunu sağlamaktır.	EF	46	27.98	1287.00	206.000	.978
	TEF	9	28.11	253.00		
Formatörlüğün amacı; BTS'yi tüm branşların bilgisayar destekli eğitim uygulamaları için hazır bulundurmaktır.	EF	46	28.54	1313.00	182.000	.529
	TEF	9	28.28	227.00		
Formatörlüğün amacı; idari işlere yardımcı olmaktır.	EF	46	27.95	1285.50	204.500	.945
	TEF	9	28.28	254.50		

Tablo 22’de görüldüğü gibi formatörlüğün amacına yönelik maddelerden hiçbirinde mezuniyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

4.6.3.2. Mezuniyete Göre Formatörlüğün Olumlu Yönlerine İlişkin Bulgular

Formatörlüğün olumlu yönlerine ilişkin her bir madde mezuniyet değişkenine göre incelenmiş ve yapılan Mann-Whitney U testi sonucu elde edilen bulgular Tablo 23’te sunulmuştur.

Tablo 23

Mezuniyete Göre Formatörlüğün Olumlu Yönlerine İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Maddeler	Mezuniyet	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Formatör olduktan sonra idarecilere daha faydalı olduğumu düşünüyorum.	EF	46	27.32	12.56	175.500	.457
	TEF	9	31.50	283.50		
Formatör olduktan sonra öğretmenlere daha faydalı olduğumu düşünüyorum.	EF	46	27.52	1266.50	185.000	.596
	TEF	9	30.44	274.00		
Formatör olduktan sonra öğrencilere daha faydalı olduğumu düşünüyorum.	EF	46	27.10	1246.50	165.500	.334
	TEF	9	32.61	293.50		
Formatörlük sayesinde iş doyumumun arttığını, işimden keyif aldığımı hissediyorum.	EF	46	28.04	1290.00	205.000	.961
	TEF	9	27.78	250.00		
Formatörlük uygulamasıyla okulda ve çevremde saygınlığının arttığını düşünüyorum.	EF	46	28.47	1309.50	185.500	.596
	TEF	9	25.61	230.50		
Tam ek ders ücreti aldığım için formatörlüğün maddi katkısından memnunum.	EF	46	28.18	1296.50	198.500	.840
	TEF	9	27.06	243.50		

Tablo 23'te görüldüğü gibi formatörlüğün olumlu yönlerine ilişkin maddelerden hiçbirinde mezuniyete göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

4.6.3.3. Mezuniyete Göre Yaşanan Problemlere İlişkin Bulgular

Bu kısımda kişisel, diğer branş öğretmenleriyle yaşanan ve yönetsel problemlerin Mann-Whitney U testi kullanılarak mezuniyete göre incelenmesi sonucu elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

4.6.3.3.1. Mezuniyete Göre Kişisel Problemlere İlişkin Bulgular

Kişisel problemlere ilişkin her bir madde mezuniyet değişkenine göre incelenmiş ve yapılan Mann-Whitney U testi sonucu elde edilen bulgular Tablo 24'te sunulmuştur.

Tablo 24

Mezuniyete Göre Kişisel Problemlere İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Maddeler	Mezuniyet	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Donanım bilgim beklentilere göre yeterli değil.	EF	46	28.36	1304.50	190.500	.695
	TEF	9	26.17	235.50		
Görevim dışındaki şahsi istekler insanlarla iletişimimi olumsuz etkiliyor.	EF	46	27.93	1285.00	204.000	.940
	TEF	9	28.33	255.00		
Formatör olduktan sonra öğrencilerle iletişimim azaldı.	EF	46	28.75	1322.50	172.500	.418
	TEF	9	24.17	217.50		
Okulda idare, öğrenci ve veliler seçmeli dersi gereksiz gibi algıladığı için kendimi saygın hissetmiyorum.	EF	46	28.40	1306.50	188.500	.634
	TEF	9	25.94	233.50		
Formatörlük uygulamasıyla öğretmenlikten soğuduğumu hissediyorum.	EF	46	28.15	1295.00	200.000	.861
	TEF	9	27.22	245.00		

Tablo 24'te görüldüğü gibi kişisel problemlere ilişkin maddelerden hiçbirinde mezuniyete göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

4.6.3.3.2. Mezuniyete Göre Diğer Branş Öğretmenleriyle Yaşanan Problemlere İlişkin Bulgular

Formatörlükte diğer branş öğretmenleri ile yaşanan problemlere ilişkin her bir madde mezuniyet değişkenine göre incelenmiş ve yapılan Mann-Whitney U testi sonucu elde edilen bulgular Tablo 25'te sunulmuştur.

Tablo 25

Mezuniyete Göre Diğer Branş Öğretmenleriyle Yaşanan Problemlere İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Maddeler	Mezuniyet	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Derse girmeden, nöbet tutmadan maaş alma konusunda eleştirilerde bulunuyorlar.	EF	46	27.85	1281.00	200.000	.865
	TEF	9	28.78	259.00		
Verdiğim kurslara devam etmeden sertifika almak isteyen, anlatılanlarla ilgilenmeyen öğretmenler var.	EF	46	27.58	1268.50	187.500	.604
	TEF	9	30.17	271.50		
BTS'yi kullanırken kurallara (sınıfın temiz, düzenli bırakmak gibi) uygun davranılmıyor.	EF	46	26.86	1235.50	154.500	.192
	TEF	9	33.83	304.50		
Şahsi işlerini (bilgisayar tamiri, çıktı alma...vb) yapmak zorunda olduğumu düşünüyorlar.	EF	46	26.09	1200.00	119.000	.027*
	TEF	9	37.78	340.00		

*p<.05

Tablo 25’te görüldüğü gibi branş öğretmenleri ile yaşanan problemlere ilişkin maddelerden yalnızca “**Şahsi işlerini (bilgisayar tamiri, çıktı alma...vb) yapmak zorunda olduğumu düşünüyorlar**” maddesinde ($p=.027$) TEF mezunları lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Diğer maddelerde ise mezuniyet değişkenine göre anlamlı farklılık görülmemiştir.

4.6.3.3.3. Mezuniyete Göre Yönetimsel Problemlere İlişkin Bulgular

Formatörlükte yönetim alanında yaşanan problemlere ilişkin her bir madde mezuniyet değişkenine göre incelenmiş ve yapılan Mann-Whitney U testi sonucu elde edilen bulgular Tablo 26’da sunulmuştur.

Tablo 26

Mezuniyete Göre Yönetimsel Problemlere İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Maddeler	Mezuniyet	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
İdarenin verdiği görevim dışı işler çok zamanımı alıyor ve asıl işlerimi yapamıyorum.	EF	46	26.77	12.31	150.500	.181
Hiçbir iş yapmadan maaş alan bir öğretmen olarak görüldüyorum.	TEF	9	34.28	308.50	186.500	.625
Okul yönetimi tarafından formatör öğretmenin görev tanımını bilinmiyor.	EF	46	28.45	1308.50	140.500	.109
Formatör öğretmenden beklentiler ve ona verilen görevler okullara göre farklılaşıyor.	TEF	9	26.55	1221.50	318.50	.659
	EF	46	27.72	1275.00	194.000	.659
	TEF	9	29.44	265.00		

(Tablo 26 Devam)

Mesai saatleri	EF	46	26.73	1229.50		
idareyle olan ilişkiye					148.500	.072
göre okuldan okula						
değişiyor.	TEF	9	34.50	310.50		
Mesai saatlerinin 8-	EF	46	28.62	1316.50		
17 olmasından					178.500	.231
rahatsızlık						
duyuyorum.	TEF	9	24.83	223.50		
Formatör	EF	46	28.05	1290.50		
görevlendirmelerinin						
sömestr ve yaz tatili						
döneminde					204.500	.951
yapılmasından						
rahatsızlık						
duyuyorum.	TEF	9	27.72	249.50		
Her dönem	EF	46	28.15	1295.00		
formatörlük						
görevlendirmesi						
yapılıp					200.000	.749
yapılmayacağı						
konusunda						
tedirginlik						
yaşıyorum.	TEF	9	27.22	245.00		
Her dönem norm	EF	46	27.47	1263.50		
fazlası olup						
olmamanın					182.500	.440
tedirginliğini						
yaşıyorum.	TEF	9	30.72	276.50		
Formatörlüğün	Kadın	46	28.11	1293.00		
zorunlu olmasının					202.000	.875
yanlış olduğunu						
düşünüyorum.	Erkek	9	27.44	247.00		

Tablo 26’da görüldüğü gibi yönetim alanında yaşanan problemlere ilişkin maddelerden hiçbirinde mezuniyete göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

4.6.3.4. Mezuniyete Göre BT Branşına Yönelik Görüşlere İlişkin Bulgular

BİTEFO’ların BT dersi ve öğretmenleri hakkındaki görüşlerine ilişkin her bir madde mezuniyet değişkenine göre incelenmiş ve yapılan Mann-Whitney U testi sonucu elde edilen bulgular Tablo 27’de sunulmuştur.

Tablo 27

Mezuniyete Göre BT Branşına Yönelik Görüşlere İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Maddeler	Mezuniyet	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
BT'nin seçmeli ders olmasıyla öğrenciler dersin gereksiz olduğunu düşünmektedir.	EF	46	26.63	1225.00	144.000	.061
	TEF	9	35.00	315.00		
BT ders saatinin 1'e düşmesi konuların yetişmesine imkan vermemektedir.	EF	46	27.71	1274.50	193.500	.633
	TEF	9	29.50	265.50		
BT notla değerlendirilmemesi öğrencilerin derse bakışını olumsuz etkilemiştir.	EF	46	26.53	1220.50	139.500	.050
	TEF	9	35.50	319.50		
BT dersine öğrencilerin ihtiyacı kalmamamıştır.	EF	46	28.97	1332.50	162.500	.196
	TEF	9	23.06	207.50		
FATİH projesiyle BT öğretmenlerinin önemini artacağını düşünüyorum.	EF	46	27.46	1263.00	182.500	.546
	TEF	9	30.78	277.00		

(Tablo27 Devam)

BT öğretmenlerine kadrolu formatörlük hakkı verilmelidir.	EF	46	28.29	1301.50	193.500	.695
Formatörlük BT öğretmenlerinin isteğine bırakılmalıdır.	TEF	9	26.50	238.50		
BT öğretmenlerine başka branşa geçiş hakkı tanınmalıdır.	EF	46	28.70	1320.00	175.000	.296
BT Formatörlerinin mesai saatleri düzenlenmelidir.	TEF	9	24.44	220.00		
BT öğretmenlerine başka branşa geçiş hakkı tanınmalıdır.	EF	46	27.67	1273.00	192.000	.714
BT Formatörlerinin mesai saatleri düzenlenmelidir.	TEF	9	29.67	267.00		
BT Formatörlerinin mesai saatleri düzenlenmelidir.	EF	46	28.90	1329.50	165.500	.016*
	TEF	9	23.39	210.50		

*p<.05

Tablo 27’de görüldüğü gibi BT dersi ve öğretmenleri hakkındaki BİTEFO görüşlerinde yalnızca **“BT Formatörlerinin mesai saatleri düzenlenmelidir”** maddesinde (p=.016) EF mezunları lehine anlamlı bir farklılık oluşmuştur. Diğer maddeler ise mezuniyet değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir.

BÖLÜM V

YORUM VE TARTIŞMA

Bu bölümde alt problemlere ilişkin elde edilen bulgular yorumlanmış ve ilgili alanyazın çerçevesinde tartışılmıştır.

5.1. Anket Maddelerine Ait Bulgulara İlişkin Yorum Ve Tartışma

Adana ili merkez ilçelerindeki ilköğretim okullarında görev yapan 55 BİTEFO'nun katıldığı anket çalışmasında formatörlük uygulaması ve BT branşı ile ilgili görüşler tespit edilmeye çalışılmıştır.

Anketin ilk bölümünde kişisel bilgiler yer almaktadır. Buna göre katılımcıların 16'sı kadın, 39'u erkektir. Bu bulguya göre araştırmaya katılan erkek öğretmenlerin sayısının kadın öğretmenlerin sayısından daha fazla olduğu görülmektedir. Öğretmenlerden 20 kişi 1-5 yıllık kıdeme, 35 kişi ise 6-10 yıllık kıdeme sahiptir. Bu bulguya göre BİTEFO'ların yaklaşık üçte ikisinin 6-10 yıl kıdemi olan öğretmenler oluşturmaktadır. Katılımcıların kıdem yılının az olması BT öğretmenliğinin çok uzun geçmişi olmamasından kaynaklanabilir. Bu bulgu Topu (2010)'nun yaptığı araştırmaya katılan "BT öğretmenlerinin önemli bir kısmının genç ve mesleğinin ilk yıllarında olduğu" bulgusuyla benzerlik göstermektedir. Öğretmenlerden 46'sı Eğitim Fakültesi, 9'u ise Teknik Eğitim Fakültesi mezunudur. Bu bulguya göre BİTEFO'ların çoğunluğunu Eğitim Fakültesi mezunu olan öğretmenlerin oluşturduğu söylenebilir.

Anketin ikinci bölümü formatörlüğün amacına yönelik BİTEFO görüşlerini tespit etmek için hazırlanan altı adet anket maddesinden oluşmaktadır.

"Formatörlüğün amacı mesai saatleri içinde BTS'yi açık tutmaktır" maddesine öğretmenlerin % 65,4'ü, "Formatörlüğün amacı diğer branş öğretmenlerine rehberlik yapmak, yön vermektir" maddesine % 85,5'i, "Formatörlüğün amacı; okuldaki teknik sorunları tespit etmek ve idareye bildirmektir" maddesine %67,3'ü, "Formatörlüğün amacı; öğrenci ve öğretmenlerin teknolojiye adaptasyonunu sağlamaktır" maddesine %92,8'i, "Formatörlüğün amacı; BTS'yi tüm branşların bilgisayar destekli eğitim uygulamaları için hazır bulundurmaktır" maddesine %85,4'ü, "Formatörlüğün amacı;

idari işlere yardımcı olmaktır” maddesine %9,1’i “Katılıyorum” veya “Kesinlikle Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmiştir.

Bu bulgulardan yola çıkarak BİTEFO’ların formatörlük uygulamasında öncelikle; “öğrenci ve öğretmenlerin teknolojiye adaptasyonunu sağlamayı, BTS’yi BDE uygulamaları için hazır bulundurmayı ve diğer branş öğretmenlerine rehberlik yapmayı” görev olarak kabul ettikleri ve benimsedikleri söylenebilir.

Dirisağlık (2007) “Bilgisayar Formatör Öğretmenlerinin Bilgi Teknolojisi Sınıflarına ilişkin görüşlerini” incelediği araştırmada BTS’lerin bilgisayar destekli eğitim amacıyla ve ders dışı zamanlarda yeterince kullanılamadığı sonucuna ulaşmıştır. Buna göre Dirisağlık (2007)’ın sonucu yukarıdaki bulguları desteklememektedir. Bunun nedeni son yıllarda yapılan çalışmalarla bu eksikliğin giderilmesi olarak düşünülebilir. MEB’in desteklediği projeler ve MEBVitamin gibi uygulamalar ile gittikçe gelişen koşullar da bilgisayar ve BTS’nin kullanımını artırıcı etkenlerdendir.

Bulgular incelendiğinde BİTEFO’ların zaten görev tanımları dışında kalan ancak bu konuda aşırı taleplere maruz kaldıkları “idari işlere yardımcı olmayı” görev olarak kabul etmedikleri ve bu konuda hemfikir oldukları görülmektedir. Bu konudaki beklentiler idare ile BİTEFO’lar arasında problemlere neden olabilmektedir. Öğretmenlerin büyük kısmının gelen istekleri geri çevirmemekle birlikte bu isteklerden rahatsızlık duyduğu düşünülebilir.

Ayrıca BTS’nin mesai saatleri içinde açık tutulması MEB tarafından 15 Mart 1993 yılındaki Tebliğler Dergisi’nin 2378 sayılı kararının 15. maddesinde formatör öğretmenin görevleri arasında sayılmış olmasına rağmen BİTEFO’ların bir kısmının bu konuda olumsuz veya kararsız tavrı göze çarpmaktadır. Bu tavır BİTEFO’ların bir kısmının görev tanımını tam olarak bilmemesinden veya bu konudan rahatsızlık duymasından veya BTS’yi açık tutmayı görev tanımı olarak görmemesinden kaynaklanabilir.

Öğretmenlerin en çok kararsız kaldıkları (katılımcıların %20’si) “teknik sorunları tespit edip idareye bildirmek” maddesinden yola çıkarak BİTEFO’ların bir bölümünün amaçlarının teknik sorunları gidermek mi tespit etmek mi olduğu konusunda kararsız olduğu söylenebilir. Görev tanımlarına göre yapabildikleri arızayı gidermek, yapamadıklarını ise idareye bildirmekle yükümlüdürler (MEB, 1993).

Anketin üçüncü bölümü formatörlüğün olumlu yönlerine ilişkin BİTEFO görüşlerini tespit etmek için hazırlanan altı adet anket maddesinden oluşmaktadır.

Formatör olduktan sonra idarecilere, öğretmenlere ve öğrencilere daha faydalı oldukları konusundaki görüşlerine yönelik maddeler sonucunda BİTEFO'ların en çok öğretmenlere ve idarecilere yardımcı oldukları, öğrencilere ise daha az yardımcı olduklarını düşündükleri tespit edilmiştir. Bu durum BİTEFO'ların ders saatinin az olmasından dolayı öğrencilerle çok muhatap olmamaları ve öğretmenler ile idarenin bilgisayar alanında çok desteğe ihtiyaç duyduğu şeklinde yorumlanabilir.

“Formatörlük sayesinde iş doyumumun arttığını, işimden keyif aldığımı hissediyorum” maddesinde BİTEFO'ların yarıdan fazlasının (% 61,8) işinden keyif almadığı bulunmuştur. Bu durumun çalışma şartlarından ve bir takım belirsizliklerden kaynaklanma olasılığı yüksektir. İnce (2006) araştırması sonucunda “Bilgisayar öğretmenlerinin motivasyon düzeyleri düşüktür.” ve “Bilgisayar öğretmenlerinin iş doyumları düzeyleri yüksektir.” bulgularına ulaşmıştır. Buna göre motivasyon düzeyine ilişkin bulgu anket sonucu ile uyum göstermektedir. İş doyumları ile ilgili bulgu ise anket sonucundan farklıdır. Bunun nedeni 2006 yılından sonraki değişiklikler (dersin I. kademedan kaldırılması gibi) ve katılımcıların sadece BT öğretmeni değil aynı zamanda formatör olmalarından kaynaklanabilir.

“Formatörlük uygulamasıyla saygınlığın artması” maddesine verilen yanıtlara göre BİTEFO'ların yalnızca %12,8'sinin formatörlük uygulamasıyla saygınlığının arttığını düşündüğü bulunmuştur. Bu doğrultuda BİTEFO'ların çoğunun kendini değersiz hissettiği düşünülebilir. Bu durum yüksek olasılıkla çevrenin (idare, öğretmen ve öğrencilerin) BİTEFO'lara yönelik “tamirci” algısından kaynaklanmaktadır. İnce (2006)'nin “Bilgisayar öğretmenlerinin büyük bir çoğunluğu kendi branşlarına, çalıştıkları kurumda değer verildiğine inanmaktadırlar.” sonucu ise bu bulguyu desteklememektedir. Son yıllardaki değişikliklerin, herkesin bilgisayar bildiği düşüncesinin veya formatör olmanın iki bulguyu farklılaştırdığı düşünülebilir. Formatörlük hakkındaki yaygın anlayış olan “tamircilik” tanımı bu saygınlığı azaltıcı etkenlerdendir. Arıcı (2007) da öğretmenlerin mesleklerinin sevmedikleri yönleri ile ilgili olarak en sık ifade ettikleri noktayı “Teknik servis / Bilgisayar Tamircisi gibi algılanmak” olarak bulmuş ve bilgisayar öğretmenlerine diğer branş öğretmenlerine bakıldığı gibi bakılmadığı yorumunda bulunmuştur.

“Maddi katkıdan memnuniyet” maddesine verilen yanıtlar doğrultusunda BİTEFO'ların üçte ikiye yakın bir oranda formatörlüğün maddi katkısından memnun olduğu bulunmuştur. Buna göre çoğu öğretmen maddi katkıdan memnun iken bir kısmı ise tam gün çalışmak istemediği için maddi getiriye de reddetmiş olabilir.

Formatörlüğün olumlu yönlerinin ele alındığı bu bölümde anket maddelerinden; öğretmenlere faydalı olma, idarecilere faydalı olma ve maddi katkıdan memnuniyet sırayla en kabul gören maddeler; iş doyumunun ve saygınlığın artması ise kabul görmeyen maddeler olarak bulunmuştur. Buna göre BİTEFO'ların çevresine faydalı olması çok olumlu bir durumken bu durumun saygınlık ve iş doyumunu getirmemesi dikkate değer bir husustur. Bu durumda BİTEFO'ların işe motivasyonunu sağlayacağı düşünülen önemli etkenlerden bazılarını hissetmemeleri kısa sürede yıpranma ve bıkkınlık meydana getirebilir.

Anketin dördüncü bölümünde BİTEFO'ların yaşadığı problemler; kişisel problemler, diğer branş öğretmenleri ile yaşanan problemler ve yönetsel problemler olmak üzere üç bölümde ele alınmıştır.

Kişisel problemler açısından BİTEFO'ların görüşleri beş madde ile değerlendirilmiştir. Buna göre “Donanım bilgisinin yetersizliği” maddesine öğretmenlerin %63,6'sı katılmamıştır. Bu doğrultuda formatör öğretmenlerin kendilerinden beklenen donanımsal problemlerle başa çıkabildikleri düşünülebilir.

“Görevim dışındaki şahsi istekler insanlarla iletişimimi olumsuz etkiliyor” maddesine katılımcıların üçte ikisinden fazlası (%70,9) destek verdiği için şahsi isteklerin BİTEFO'lara büyük oranda problem oluşturduğu düşünülebilir. Okay (2007) araştırmasında bilgisayar öğretmenlerinin, diğer öğretmenlerin kendilerini okulun teknik elemanı gibi gördüklerini düşündüğü sonucuna ulaşmış ve bu durumun sonucu olarak da “Okulda görev yapan diğer öğretmenler, plan yazma, sunu hazırlama gibi işlerini bilgisayar öğretmenlerinin hazırlamalarını istemekte, hatta ders saatleri dahilinde bilgisayar öğretmenlerinden özel işlerini yapmalarını istemektedirler.” görüşünü dile getirmiştir. Bu görüş “şahsi isteklerin iletişimi olumsuz etkilemesi” maddesi ile benzerlik göstermektedir. Topu (2010) Bilişim Teknolojileri Öğretmenlerinden beklentileri ele aldığı araştırmasında yöneticilere ve diğer branş öğretmenlerine göre formatör öğretmenlerin; yöneticilere, öğretmenlere ve memurlara BT konusunda yardım etmek, e-okul işlemlerinde görev almak, yöneticileri ve diğer branş öğretmenlerini yeni teknolojiler, ders materyalleri konusunda bilgilendirmek, yönlendirmek, onlara materyal hazırlamada yardımcı olmak, BT sınıfını sürekli açık tutmak ve kullanıma hazır halde bulundurmak gibi görevleri olduğu bulgusuna ulaşmıştır. Bu bulgular ne kadar büyük beklentiler olduğu konusunda fikir vermekte ve şahsi istekleri de kapsamaktadır.

“Formatör olduktan sonra öğrencilerle iletişimim azaldı” görüşüne BİTEFO’ların yaklaşık yarısı katılmıştır. Bu doğrultuda BT dersi seçmeli olduğu ve I. Kademeden kaldırıldığı için hiç dersi olmayan veya çok az saat dersi olan öğretmenlerin çoğunlukta olduğu söylenebilir.

“İdare, öğrenci ve velilerin seçmeli dersi gereksiz gibi algılaması” maddesine BİTEFO’ların üçte ikiden fazlası katılarak bu nedenle kendilerini saygın hissetmediklerini belirtmişlerdir. Buna göre öğretmenler çevrenin seçmeli derse bakış açısı ile saygınlık problemi yaşadıklarını düşünmektedirler.

“Formatörlük uygulamasıyla öğretmenlikten soğuduğumu hissediyorum” maddesini katılımcıların %65,4’ü onaylamıştır. Bu durum BİTEFO’ların daha çok bilgisayar işleriyle uğraşmasından kaynaklanıyor olabilir.

Bu bölümde en çok yaşanan problem olarak sırasıyla “görev dışı şahsi istekler, seçmeli ders nedeniyle saygın hissetmeme, formatörlük nedeniyle öğretmenlikten soğuma” tespit edilmiştir. “Donanım bilgisinin yetersizliği” ise en az yaşanan problem olarak bulunmuştur. Buna göre büyük olasılıkla BİTEFO’lar şahsi istekler sonucu oluşan problemleri daha çok yaşamaktadır. Ayrıca seçmeli ders öğretmeni olarak kendilerini saygın hissetmemekteki nedenlerinin Beden Eğitimi, Müzik gibi yetenek derslerinde dahi not verme ve zorunluluk olmasından kaynaklandığı düşünülebilir.

Diğer branş öğretmenleri ile yaşanan problemler açısından BİTEFO’ların görüşleri dört madde ile değerlendirilmiştir.

Katılımcıların %67,3’ü “Derse girmeden, nöbet tutmadan maaş alma konusunda eleştirilerde bulunma”yı, %85,4’ü “Verilen kurslara devam etmeden sertifika almak isteme ve kurslara ilgisiz”liği, %76,3’ü “BTS’yi kullanırken kurallara uygun davranılmaması”nı, %72,8’i “Şahsi işlerini yapmak zorunda” düşüncesini problem olarak görmektedirler.

Bu bölümde en büyük problem olarak BİTEFO’lar “verdikleri kurslarda yaşadıkları sıkıntıları” ön planda görmüşlerdir. Buna göre BİTEFO’ların tamamına yakınının verdiği kurslarda problem yaşadığı ve diğer branş öğretmenlerinin kurslar konusunda isteksiz olduğu düşünülebilir. Bu durum Aşan (2003)’in çalışmasında belirttiği birçok öğretmenin bilgisayar kullanıcısı olmadığı, öğretmenlerin bilgisayar okuryazarlığı seviyesinin çok düşük olduğu, okullarda teknoloji kullanımı için öğretmenlerin temel kavramlar ve beceri eksikliği olduğu bulgularıyla da örtüşmektedir. Diğer problemler ise sırayla “BTS’nin kurallara uygun kullanılmayışı” ile “şahsi iş yaptırılması” olarak bulunmuştur. Bu doğrultuda BTS’nin genellikle kurallara uygun

olarak kullanılmadığı ve diğer branş öğretmenlerinin çoğunlukla BİTEFO'lara şahsi işlerini yapmak zorunda gibi izlenim verdikleri düşünülebilir. Diğer maddelere göre az olmasına rağmen “yöneltilem eleştiriler” de büyük oranda problem olarak görülmektedir. Bu durumda BİTEFO'lar rahat öğretmenlik yaptıklarına dair yöneltilem eleştirilerden rahatsız olmaktadır denilebilir.

Yönetim alanında yaşanan sorunlarla ilgili on madde hazırlanarak BİTEFO görüşleri tespit edilmeye çalışılmıştır.

“İdarenin verdiği görevim dışı işler çok zamanımı alıyor ve asıl işlerimi yapamıyorum” maddesini katılımcıların yarıya yakını (%47,2) problem olarak belirtmiştir. Buna göre BİTEFO'ların yarıya yakınının görev dışı işler dolayısıyla asıl işlerine zaman bulmakta zorlandığı söylenebilir. Bu bulgu Özoğul (2006)'un “bilgisayar öğretmenlerinin yönetim alanında karşılaştıkları en büyük sorunların okulun teknik personeli gibi algılanma ve bilgisayar laboratuvarının temizliği ve düzeninden sorumlu olmanın ek sorumluluklar getirmesi olduğu”, Okay (2007)'ın okul yöneticilerinin bilgisayar öğretmenlerine verdikleri ders dışı görevlerin, bilgisayar öğretmenlerinin derslerini yürütmelerini bile engellediği, Kayak ve Orhan (2009)'ın MEB'in BT öğretmenleri için belirlediği görevlerin dışında çalıştıkları okullarda birçok teknik görev ve sorumlulukları bulunduğu bulgularıyla benzerlik göstermektedir.

“Hiçbir iş yapmadan maaş alan bir öğretmen olarak görülmeme” problemiyle karşılaşan öğretmenler %43,7'yi oluşturmaktadır. BİTEFO'lar rahat çalışma konusundaki eleştirileri problem olarak görmektedir.

Katılımcıların yaklaşık %64'ü “okul yönetiminin formatör öğretmenin görevlerini bilmediği”ni düşünmektedir. Bu bulguya göre okul yönetimlerinin üçte ikine yakınının formatör öğretmenin görev tanımını bilmediği düşünülebilir. Kıyıcı ve Kabakçı (2006) da araştırmalarında bilgisayar öğretmenlerinin ilk çalışma yıllarında yönetim alanında en fazla karşılaştıkları sorunlardan birinin görev tanımına yönelik sorunlar olduğu bulgusuna ulaşmışlardır. Ayrıca bu durum Okay (2007)'ın okul yöneticilerinin bilgisayar öğretmenlerinin okul içindeki görev tanımlamalarını tam yapamadıkları, görev ve sorumluluklarını tam belirleyemedikleri bulgusu, Kuvan (2009)'ın BT Öğretmenlerinin duygusal tükenmişliklerinin nedenlerinden biri olarak belirttiği görev tanımlarıyla ilgili sorunlar bulgusu, Topu (2010)'nun MEB'in BT öğretmeni ve formatör öğretmen tanımlarında belirttiği görev alanlarının net olarak ifade edilmediği bulgularıyla da uyum göstermektedir.

“Formatör öğretmene verilen görevler ve mesai saatlerinin idareyle olan ilişkiye göre farklılaşması” maddeleri %95 oranında problem olarak belirtilmiştir. Bu bulgulardan yola çıkarak BİTEFO’ların uygulama alanında görev sınırlarının net olmadığı söylenebilir. Bu durum, Seferoğlu (2008)’nın okul müdürlerinin bilgisayar öğretmenlerinden yapmalarını istedikleri iş ve uygulamaların okulun fiziksel koşullarına ve BT öğretmenin konuyla ilgili bilgi düzeyine göre kurumdan kuruma değişebilmekte olduğu bulgusu ve Topu (2010)’nın formatör öğretmenin görevinin her okulda ihtiyaca göre değiştiği bulgusu ile örtüşmektedir.

Katılımcıların %96’sı “mesai saatlerinin 8-17 olmasından” rahatsızlık duymaktadır. Buna göre BİTEFO’ların tamamına yakınının mesai saatlerinin değişmesini istediği söylenebilir. BİTEFO’ların genel düşüncesi okul Rehber öğretmeni gibi 9-15 mesai yapma yönündedir.

“Formatör görevlendirmelerinin sömestr ve yaz tatili döneminde yapılmasından rahatsızlık duyuyorum” maddesine öğretmenlerin %60’ı katılmıştır. Bu bulgu doğrultusunda BİTEFO’ların yarısından çoğunun bu görevlendirmelerden memnun olmadığı, kararsız ve katılmayan %40’ın da maddi olarak getirisinden dolayı bu görüşte olduğu düşünülebilir.

“Her dönem formatörlük görevlendirmesi yapılıp yapılmayacağı”na ilişkin belirsizlik %96 oranıyla öğretmenlerin bütününe problemi olarak görülebilir. İl MEM’ler tarafından her altı ayda bir yapılan bu görevlendirmelerde gecikmeler olması veya görevlendirmelerin yenilenmemesi bu problemin olası nedenlerindendir.

BİTEFO’ların %86’sı “her dönem norm fazlası olup olmamanın tedirginliğini” problem olarak ifade etmektedir. Bu maddeye katılmayan yaklaşık %10’luk bölümün ders saatleri fazla olduğu için henüz bu problemi yaşamadığı düşünülebilir.

“Formatörlüğün zorunlu olmasının yanlış olduğunu” düşünen öğretmenlerin oranı %89 olarak bulunmuştur. BİTEFO’ların büyük kısmının formatörlüğü gönüllülük esasına dayalı olarak istediği söylenebilir.

Bu bölümde en çok problem olarak görülen madde “her dönem yapılan formatörlük görevlendirmeleri”, ikincisi “mesai saatlerinin 8-17 olması”, diğeri de “verilen görevlerin ve mesai saatlerinin okuldan okula değişmesi” olarak bulunmuştur. “Hiçbir iş yapmadan maaş alma” ve “idari işlerden asıl işlere zaman bulamama” ise BİTEFO’lar tarafından diğerlerine oranla daha az problem olarak görülmektedir. Yöneticilerin formatörlüğün görev tanımını bilmediğini düşünen BİTEFO’lar da yarından fazladır.

Anketin beşinci bölümünde dokuz madde ile katılımcıların BT dersi ve öğretmenleriyle ilgili görüşleri tespit edilmeye çalışılmıştır.

“BT'nin seçmeli ders olmasıyla öğrenciler dersin gereksiz olduğunu düşünmektedir” maddesi %81,8 oranında onay almıştır. Bu bulgudan yola çıkarak dersin seçmeli olmasının öğrencileri olumsuz etkilediği, bunun sonucunda da dersin öğretmenlerini olumsuz etkilediği düşünülebilir. Arıcı (2007) araştırmasında yer verdiği “Katılımcıların bir kısmı tarafından dersin seçmeli olmasının, öğrenciler açısından bilişim teknolojileri dersinin zorunlu dersler kadar önemli olmadığı, hatta seçmeli olması nedeniyle yetenek gerektirdiği izlenimini doğuracağı belirtilmiştir.” görüşü de bu bulguyla paralellik göstermektedir. Eyidoğan (2009) da BT dersinin ilköğretimde seçmeli olmasının sınırlılıklarına ilişkin en fazla olumsuz görüşün “ders öğretmenlerinin kendilerine olan özgüvenlerini zedeleyeceği” yönündeki bulgusuyla bu durumun öğretmenleri de etkilediği yorumunu desteklemektedir. Ayrıca Dinçer ve diğerlerinin (2012) “bilgisayar ve bilgisayar dersini oyun olarak niteleyen öğrencilerin bu kanıya varmalarındaki en büyük etkenlerin başında bilgisayar derslerinin değerlendirmeden muaf olarak seçmeli olarak sunulması olduğu” ve “2012 yılı itibarıyla ilköğretim okullarında Fatih Projesi ile bilgisayar destekli eğitime ağırlık verileceği göz önünde tutularak bilgisayar derslerinin zorunlu hale gelmesi” sonucu da bu bulguyla örtüşmektedir.

“BT ders saatinin 1'e düşmesi sonucu konuların yetişmemesi” problemini öğretmenlerin %87,2'sinin yaşadığı bulunmuştur. Buna göre katılımcıların büyük kısmının 1 saatlik ders süresiyle ilgili problem yaşadığı söylenebilir. Bu doğrultuda Arıcı (2007) bilgisayar dersi için 1 ders saatinin yeterli bulunmadığı bulgusuna ulaşmış, Dirisağlık (2007) da öğrencilerin bilgisayarla etkileşim süresinin artırılması amacıyla bilgisayar ders saatlerinin çoğaltılmasını önermiştir. Yaprak (2009) öğretim konusunda en fazla yaşanan sorunun ders saatinin her öğrenciye dönüt verme imkânı sağlamadığı, Tanataş (2010) etkinlikleri uygulamak için haftalık ders saatinin yetersiz ve sınıf mevcutlarının kalabalık olduğu bulgularına ulaşmıştır.

“BT'nin notla değerlendirilmemesinin” öğrencilerin bakış açısına etkisi konusundaki maddeye öğretmenlerin %80'i katılmıştır.

“BT dersine öğrencilerin ihtiyacı kalmadığı” görüşü %83,6 oranında kabul görmezken, BİTEFO'ların %10,9'u bu görüşü desteklemiştir. Bu doğrultuda BİTEFO'ların BT dersine ihtiyaç konusunda hemfikir oldukları ancak bir kısmının derse gerek olmadığını düşündüğü söylenebilir. Bu konuda derse gerek olmadığı

düşüncesindeki öğretmenlerin, öğrencilerin bilgisayarı bildiğini veya BT dersi müfredatının içerik açısından ihtiyaçlara cevap vermediğini düşünmeleri olasıdır. Buna paralel olarak Doğan (2010), araştırmasında BT öğretmenlerinin bir kısmının; branşlarının geleceğinden çok umutlu olmadıklarını, çünkü bilgisayar okuryazarlığının son yıllarda çok hızlı bir şekilde arttığını bu nedenle BT derslerine gelecekte gerek kalmayacağı bulgusuna ulaşmıştır.

“FATİH projesine” ilişkin görüşlerinde BİTEFO’lar (%67,3), projeye BT öğretmenlerinin önemini artacağını düşünmektedirler. BT öğretmenlerinin FATİH projesinde yer almayı umdukları ancak konumları konusunda çekinceleri olan bir grubun da olduğu düşünülebilir. Doğan (2010)’ın araştırmasına göre; “BT Sınıflarının eğitimde daha etkili kullanılabilmesi için BT Öğretmenlerine kesinlikle ihtiyaç olduğu”, “BT öğretmenlerinin yarısının; bulunulan çağın bilgisayar çağı olması ve artık BDE’nin daha da önem kazanması nedeniyle kendilerinin gelecekte daha da önemli konumda olacakları” bulgularına ulaşılmıştır. Bu bulgularla “Fatih projesiyle önem kazanacağını” düşünen BİTEFO’lara ait bulgular benzerlik göstermektedir.

“Kadrolu formatörlük hakkı”na yönelik madde %83,6 oranla BİTEFO’lardan kabul görmüştür. Buna göre öğretmenlerin değişebilen görevlendirmeler ile değil kadro ile formatör olmayı istedikleri söylenebilir. Katılmayanların ise formatörlük konusunda gönülsüz oldukları düşünülebilir. Toruş (2010)’a göre BT Formatör öğretmenlerinin görevlendirmeleri 6 aylık süreler şeklinde uzatılmak yerine bu görevi üstlenen öğretmenlere kadro verilerek bu pozisyonun kalıcı olması sağlanmalıdır. Bu öneri yukarıdaki bulguyu destekler niteliktedir.

“Formatörlük BT öğretmenlerinin isteğine bırakılmalıdır” maddesi katılımcıların %93,4’ü tarafından kabul edilmiştir. Bu bulgunun BİTEFO’ların görevlendirmelerin gönüllülük esasına dayanmasını istediklerini ortaya çıkardığı söylenebilir. Ancak formatör olmak istemeyen öğretmenlerin BT dersi de seçilmemiş olduğu takdirde norm fazlası olarak birkaç okulda görev yapması veya tayine tabi tutulması gerekmektedir. Bu nedenle şu durumda genellikle BT öğretmenlerine formatörlükten başka tercih kalmadığı düşünülebilir.

“Başka bransa geçiş hakkı tanınması” maddesi katılımcıların %61,8’i tarafından destek görmüş, %29,1’inden ise destek alamamıştır. Buna göre BT öğretmenleri dersleri seçilmediği için azımsanmayacak oranda branş değişikliğini düşünmektedir. Bu bulgu, İnce (2006)’nin “Bilgisayar öğretmenlerinin geneli okullarında bir gelecekleri oldukları konusunda tereddütler yaşamaktadırlar.” bulgusuyla örtüşmektedir. Bu görüşe

katılmayanların da branş değişikliği değil şartların değişmesini istediği düşünülebilir. Bu bulgu, Bektaş (2006)'ın bilgisayar öğretmenlerinin tamamına yakınının görev yaptıkları mesleklerini kendilerine itibar kazandıran prestijli bir meslek olarak kabul ettikleri ve öğretmenlerin büyük kısmının başka bir branşta öğretmen olabilme hakları olsa yine bilgisayar öğretmeni olarak kalmayı tercih edecekleri bulgusundan farklılık göstermektedir. Bu durum öğretmenleri en çok rahatsız eden BT ders saatinin ikinci kademedeki bir saate düşmesi ve birinci kademedeki kaldırılmasının 2006'dan sonraki yıllarda gerçekleşmesi ile açıklanabilir.

“BT Formatörlerinin mesai saatleri düzenlenmelidir” maddesi öğretmenlerin tamamından (%100) “Katılıyorum” veya “Kesinlikle Katılıyorum” cevabı almıştır. Bu bulguya göre BİTEFO'ların tamamının mesai saatlerinin değişmesini istediği söylenebilir.

Bu bölümde katılımcıların tamamının katıldığı madde “mesai saatlerinin düzenlenmesi” olmuştur. En çok destek gören diğer maddeler ise sırayla “formatörlüğün isteğe bırakılması”, “BT ders saatinin 1'e düşmesi ile konuların yetişmemesi”, “kadrolu formatörlük hakkı verilmesi” olarak bulunmuştur. Diğer maddeler de oldukça yüksek kabul görmüş olup (seçmeli dersin gereksiz gibi algılanması, notla değerlendirilmemenin olumsuzluğu) katılımcılarca en fazla reddedilen madde “BT dersine ihtiyaç kalmadığı”na ilişkin madde olmuştur.

5.2. Anket Maddelerinin Değişkenlere Göre İncelenmesine İlişkin Yorum Ve Tartışma

Bu bölümde anket maddelerinin cinsiyet, kıdem ve mezuniyet değişkenlerine göre tek tek Mann-Whitney U testi ile incelenmesi sonucu ortaya çıkan bulgularla ilgili yorum ve tartışma yer almaktadır.

5.2.1. Anket Maddelerinin Cinsiyet Değişkenine Göre İncelenmesine İlişkin Yorum ve Tartışma

Yapılan Mann-Whitney U testi sonucu formatörlüğün amacına yönelik altı maddeden yalnızca **“Formatörlüğün amacı; diğer branş öğretmenlerine rehberlik yapmak, yön vermektir”** maddesinde ($p=.013$) kadınlar lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Buna göre kadın BİTEFO'ların, diğer öğretmenlere rehberlik yapmayı

erkeklerden daha fazla oranda amaç olarak gördüğü söylenebilir. Diğer maddelerde ise cinsiyete göre anlamlılık bulunmamıştır. Bu bulgu doğrultusunda kadın ve erkek BİTEFO'ların formatörlüğün amacına ilişkin görüşlerinin çoğunlukla benzer olduğu düşünülebilir.

Formatörlüğün olumlu yönlerine ilişkin altı anket maddesinden hiçbirinde Mann-Whitney U testi sonuçlarına doğrultusunda cinsiyete göre anlamlı bir fark bulunmamıştır. Bu durumda kadın ve erkek BİTEFO'ların, formatörlüğün olumlu yönlerine ilişkin hemfikir olduğu düşünülebilir.

Kişisel problemler bölümünde **“Donanım bilgin beklenilere göre yeterli değil”** maddesinde ($p=.002$) kadınlar lehine anlamlı bir fark bulunmuştur. Buna göre kadın BİTEFO'ların donanım bilgisi açısından kendilerini yeterli görmedikleri söylenebilir. Bektaş (2006) da araştırmasında erkeklerin büyük çoğunluğunun bakım onarım işlerini kendileri yaparken kadınların dışarıdan da yardım aldığı bulgusuna ulaşmış, bunun nedeninin tamir ve onarım işlerinin fiziksel güç gerektirmesi ve kadınların bu tür teknik işlerle uğraşmayı benimsememesi olabileceğini belirtmiştir. Buna göre Bektaş (2006)'ın bulgu ve yorumları ile yukarıdaki bulgunun benzer olduğu düşünülebilir. Anlamlı farkın bulunmadığı diğer maddelerden yola çıkarak kadın ve erkek BİTEFO'ların “öğrencilerle iletişim azalması”, “kendini saygın hissetmeme”, “öğretmenlikten soğuma” gibi problemleri benzer şekilde yaşadığı ifade edilebilir.

Mann-Whitney U analizi sonucu diğer branş öğretmenleri ile yaşanan problemlere ilişkin maddelerden hiçbirinde cinsiyete göre anlamlı bir fark bulunmamıştır. Bu doğrultuda kadın ve erkek BİTEFO'ların diğer branş öğretmenleri ile yaşadıkları problemlerin benzer olduğu düşünülebilir.

Yönetim alanında yaşanan problemlere ilişkin maddelerden yalnızca **“Formatör görevlendirmelerinin sömestr ve yaz tatili döneminde yapılmasından rahatsızlık duyuyorum”** maddesinde ($p=.035$) kadınlar lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu doğrultuda kadın BİTEFO'ların tatillerdeki görevlendirmelerden memnun olmadığı söylenebilir. Erkek BİTEFO'ların tatillerdeki görevlendirmeye maddi katkı açısından yaklaşması bu farklılığın nedenlerinden biri olabilir. Yönetim alanındaki diğer maddelerde ise cinsiyete göre anlamlı farklılık görülmemiştir.

BT dersi ve öğretmenleri hakkındaki görüşlere ilişkin maddelerden yalnızca **“FATİH projesiyle BT öğretmenlerinin öneminin artacağını düşünüyorum”** maddesinde ($p=.021$) erkekler lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu bulgu doğrultusunda erkeklerin bayanlara oranla FATİH projesinden daha çok beklenti içinde

oldukları, bu projede kendilerine ihtiyaç olacağını umdukları düşünülebilir. BT branşıyla ilgili diğer maddelerde ise cinsiyete göre anlamlı farklılık oluşmamıştır.

Genel olarak ele alındığında cinsiyete göre incelenen anket maddelerinde az sayıda farklılık bulunmuştur. Buna göre kadın ve erkek BİTEFO'ların; olumlu, olumsuz yönleriyle formatörlük ve BT branşına yönelik görüşlerinin çoğunlukla benzer olduğu söylenebilir. Bu durum Özoğul (2006)'un "kadın ve erkek bilgisayar öğretmenlerinin öğretim, yönetim, teknik ve kişisel alanlarda yaşadıkları sorunların benzerlik gösterdiği" bulgusuyla örtüşmektedir.

5.2.2. Anket Maddelerinin Kıdem Değişkenine Göre İncelenmesine İlişkin Yorum ve Tartışma

Yapılan Mann-Whitney U analizi sonucu formatörlüğün amacına ve olumlu yönlerine ilişkin maddelerden hiçbirinde kıdeme göre anlamlılık bulunmamıştır. Bu bulgu doğrultusunda 1-5 yıl ve 6-10 yıl kıdemi olan BİTEFO'lar formatörlüğün amacına ve olumlu yönlerine ilişkin hemfikirdir denilebilir.

Kişisel problemlere ilişkin maddelerden **"Donanım bilgim beklentilere göre yeterli değil"** maddesinde ($p=.036$) 1-5 yıllık kıdemi olanlar lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Buna göre BİTEFO'ların ilk yıllarında donanımsal problemlerle ilgili sorun yaşadığı ama deneyim kazandıkça bu sorunun giderildiği düşünülebilir. Donanıma yönelik bilgi ve ihtiyaçların uygulama ve pratikle pekiştirilmesi bu durumu desteklemektedir.

Kişisel problemlere ilişkin maddelerden **"Görevim dışındaki şahsi istekler insanlarla iletişimimi olumsuz etkiliyor"** maddesinde ($p=.014$) 6-10 yıllık kıdemi olanlar lehine anlamlı farklılık bulunmuştur. Bu bulgu paralelinde deneyimli öğretmenlerin şahsi isteklerle daha çok muhatap olduğu ve bundan rahatsızlık duyduğu söylenebilir. Meslekte yeni öğretmenlerden çok fazla şahsi istekte bulunulmaması veya yeni öğretmenlerin bunu sorun olarak algılamaması da bulgunun altında yatan nedenlerden olabilir. Kişisel problemlere ilişkin diğer maddelerde ise kıdeme göre anlamlı farklılık oluşmamıştır.

Diğer branş öğretmenleri ile yaşanan problemlere ilişkin maddelerden hiçbirinde kıdeme göre anlamlı bir fark bulunmamıştır. Bu doğrultuda 1-5 yıl ve 6-10 yıl kıdemi olan BİTEFO'ların diğer branş öğretmenleri ile yaşadıkları problemlerin benzer olduğu söylenebilir. Bu bulgu ile Okay (2007)'ın yaptığı araştırmada BT öğretmenlerinin

okuldaki diğer öğretmenlerin kendilerine bakış açıları ile ilgili olumsuz düşüncelerinde bazı değişkenlerde anlamlı farklar olduğu bulgusu örtüşmemektedir.

Yönetim alanında yaşanan problemlere ilişkin maddelerden yalnızca **“İdarenin verdiği görevim dışı işler çok zamanımı alıyor ve asıl işlerimi yapamıyorum”** maddesinde ($p=.023$) 6-10 yıllık kıdemi olanlar lehine anlamlı bir fark bulunmuştur. Deneyimli öğretmenlere idare tarafından daha çok iş veriliyor olması veya idarenin onlardan daha çok beklentisi olması bu durumun nedenlerinden olabilir. Yönetim alanındaki diğer maddelerde ise anlamlı bir fark bulunmamıştır. Bu doğrultuda 1-5 yıl ve 6-10 yıl kıdemi olan BİTEFO’ların yönetim alanında yaşadıkları problemlerin genellikle aynı olduğu söylenebilir. Bu durum Yaprak (2009)’ın araştırmasında BT öğretmenlerinin yönetim konusunda karşılaştıkları sorunların hizmet yılına göre farklılık göstermediği sonucu ile benzerlik göstermektedir.

Yapılan Mann-Whitney U analizi sonucu BT dersi ve öğretmenleri hakkındaki görüşlere ilişkin maddelerden hiçbirinde kıdeme göre anlamlı bir fark bulunmamıştır. Bu doğrultuda 1-5 yıl ve 6-10 yıl kıdemi olan BİTEFO’ların BT dersi ve öğretmenleri hakkındaki görüşlerinin örtüştüğü düşünülebilir.

5.2.3. Anket Maddelerinin Mezuniyet Değişkenine Göre İncelenmesine İlişkin Yorum ve Tartışma

Mann-Whitney U analizi sonucu formatörlüğün amacına ve formatörlüğün olumlu yönlerine ilişkin maddelerden hiçbirinde mezuniyete göre anlamlılık bulunmamıştır. Bu bulgular doğrultusunda Eğitim Fakültesi (EF) ve Teknik Eğitim Fakültesi (TEF) mezunu olan BİTEFO’ların formatörlüğün amacına ve olumlu yönlerine ilişkin görüşlerinin benzer olduğu düşünülebilir.

Yaşanan problemlere ait bölümde kişisel problemlere ilişkin maddelerden hiçbirinde mezuniyete göre anlamlı bir fark bulunmamıştır. Buna göre Eğitim Fakültesi ve Teknik Eğitim Fakültesi mezunu olan BİTEFO’ların kişisel problemlerinin benzer olduğu düşünülebilir.

Branş öğretmenleri ile yaşanan problemlere ilişkin maddelerden **“Şahsi işlerini (bilgisayar tamiri, çıktı alma...vb) yapmak zorunda olduğumu düşünüyorlar”** maddesinde ($p=.027$) TEF mezunları lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Buna göre TEF mezunlarının EF mezunlarına göre şahsi isteklerle daha çok muhatap olduğu veya şahsi isteklerden daha çok rahatsızlık duyduğu düşünülebilir. Branş öğretmenleri ile

yaşanan problemlere ilişkin diğer maddelerde ise mezuniyet değişkenine göre anlamlı farklılık görülmemiştir.

Yönetim alanında yaşanan problemlere ilişkin maddelerden hiçbirinde mezuniyete göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.. Bu doğrultuda genel olarak EF ve TEF mezunu olanların yönetsel problemlere ilişkin görüşleri benzerdir denilebilir. Buna paralel olarak Yaprak (2009) da araştırmasında BT öğretmenlerinin yönetim konularında karşılaştıkları sorunların mezun oldukları fakülteye göre farklılık göstermediği bulgusuna ulaşmıştır.

BT dersi ve öğretmenleri hakkındaki görüşlere ilişkin maddelerden yalnızca **“BT formatörlerinin mesai saatleri düzenlenmelidir”** maddesinde ($p=.016$) EF mezunları lehine anlamlı bir fark bulunmuştur. Buna göre EF mezunlarının, TEF mezunlarına göre mesai saatlerinin düzenlenmesi konusunda daha istekli olduğu düşünülebilir. Bu bölümdeki diğer maddelerde ise anlamlı bir fark bulunmamıştır. Buna göre EF ve TEF mezunlarının BT dersi ve öğretmenlerine ilişkin görüşlerinin çoğunlukla benzerlik göstermekte olduğu ifade edilebilir.

Bütün değişkenler bir bütün olarak ele alındığında formatörlüğün olumlu yönlerine ilişkin maddelerden hiçbirinde değişkenlere göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Buna göre BİTEFO’lar cinsiyet, kıdem yılı veya mezuniyet farkına rağmen formatörlüğün olumlu yönlerine dair hemfikirdirler denilebilir. Formatörlüğün amacı, yaşanan problemler ile BT branşına yönelik bölümlerde ise bazı maddelerde değişkenlere göre anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Az sayıdaki bu farklılıklardan yola çıkarak, BİTEFO’ların kadın veya erkek, yeni veya deneyimli, EF veya TEF mezunu olmalarının formatörlük hakkındaki görüş veya düşüncelerinde farklılık oluşturmadığı, aksine benzer düşüncelerde oldukları söylenebilir.

BÖLÜM VI

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmadan elde edilen bulgulara dayalı olarak ulaşılan sonuçlar ve bu sonuçlardan yola çıkılarak geliştirilen öneriler yer almaktadır.

6.1. Sonuç

Adana ili merkez ilçelerindeki ilköğretim okullarında görev yapan 55 BİTEFO'nun katıldığı bu araştırmada formatörlük uygulaması ve BT branşı ile ilgili görüşler tespit edilmeye çalışılmıştır. Katılımcıların 16'sı kadın, 39'u erkektir. Öğretmenlerden 20 kişi 1-5 yıllık kıdeme, 35 kişi ise 6-10 yıllık kıdeme sahip; 46'sı Eğitim Fakültesi, 9'u ise Teknik Eğitim Fakültesi mezunudur.

Ankete verilen cevapların analizi ile elde edilen bulgulara paralel olarak aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

- Formatörlüğün amacı; öğrenci ve öğretmenlere teknoloji konusunda rehberlik yapmak olarak görülmektedir.
- BİTEFO'lar idari işlere yardımcı olmakla birlikte bunu formatörlüğün amacı olarak görmemektedir.
- BİTEFO'lar en çok öğretmenlere ve idarecilere yardımcı olmaktadır.
- BİTEFO'ların yarıdan fazlası iş doyumunun azaldığını ve yaptığı işten keyif almadığını düşünmektedir.
- BİTEFO'ların üçte ikine yakını saygınlığının azaldığını düşünmektedir.
- BİTEFO'ların çoğu formatörlüğün maddi katkısından memnuniyet duymaktadır.
- BİTEFO'lar genellikle donanımsal problemlerle başa çıkabilmektedir.
- BİTEFO'ların en çok sorun yaşadığı konu kendilerinden görev dışı şahsi isteklerde bulunulmasıdır.
- BT dersinin seçmeli olması BİTEFO'ların saygınlık hissini olumsuz etkilemektedir.

- Formatörlük BİTEFO'ların büyük kısmını öğretmenlikten soğutmaktadır.
- Diğer branş öğretmenleriyle yaşanan en genel sorun, BİTEFO'ların verdiği kurslara isteksiz davranılması olarak görülmektedir.
- Diğer branş öğretmenleri genellikle BTS'yi kurallara uygun kullanmamaktadır.
- BİTEFO'lar yaptıkları işlerin rahatlık gibi algılanmasından rahatsızlık duymaktadır.
- Her dönem formatörlük görevlendirmesi yapılıp yapılmayacağına dair belirsizlik BİTEFO'ların tamamına yakınına rahatsız etmekte ve en büyük problemlerden biri olarak görülmektedir.
- Mesai saatlerinin 8-17 olması, mesai saatleri ve verilen görevlerin okul idaresine göre değişebilmesi en çok kabul gören sorunlardandır.
- BİTEFO'ların üçte ikiye yakını okul yönetiminin görev tanımlarını bilmediğini düşünmektedir.
- Görev dışı işler nedeniyle asıl işlerini yapamayan BİTEFO'ların oranı yarıya yakındır.
- Norm fazlası olup olmama konusundaki belirsizlik öğretmenlerin tamamına yakınına problem olarak görülmektedir.
- BİTEFO'lar formatörlüğün zorunlu olmasını yanlış bulmakta ve görevlendirmenin isteğe bağlı olmasını istemektedirler.
- Formatör görevlendirmelerinin sömestr ve yaz tatili döneminde yapılmasından BİTEFO'ların yarıdan fazlası rahatsızlık duymaktadır.
- BİTEFO'ların tamamı mesai saatlerinin düzenlenmesini istemektedir.
- BİTEFO'ların yarıdan çoğu başka branşa geçiş hakkı istemektedir.
- BİTEFO'ların geneli kadrolu formatör olmak istemektedir.
- BT ders saatinin 1'e düşmesi konuların yetişmesine imkan vermemektedir.
- BT'nin notla değerlendirilmemesi ve seçmeli ders olması öğrencilerin derse bakışını olumsuz etkilemiştir.
- FATİH projesiyle BT öğretmenlerinin öneminin artacağı düşünülmektedir.
- Öğretmenlerin çoğunluğu tarafından öğrencilerin BT dersine ihtiyacı olduğu düşünülmektedir.
- BİTEFO'ların tamamı (tüm değişkenlere göre) formatörlüğün olumlu yönlerine ilişkin benzer düşüncelere sahiptir.

- Kadınlar erkeklere oranla donanımsal problemlerle ilgili zorluk yaşamakta ve görevlendirmelerin sömestr ve yaz tatili döneminde yapılmasından daha çok rahatsızlık duymaktadır.
- Erkek BİTEFO'lar kadınlara göre FATİH projesinde yer almayı daha çok ummaktadırlar.
- 1-5 yıllık kıdemi olan öğretmenler daha çok donanımsal problemler yaşamakta; 6-10 yıllık kıdemi olanlarsa daha çok şahsi isteklerden ve idarenin verdiği görev dışı işlerden kaynaklanan problemler yaşamaktadırlar.
- TEF mezunları, diğer branş öğretmenlerinin şahsi işlerini yaptırmak istemesi konusunda daha çok sorun yaşamaktadır.
- BT formatörlerinin mesai saatlerinin düzenlenmesi konusunda EF mezunları daha isteklidir.

6.2. Öneriler

Bu kısımda, araştırmada elde edilen sonuçlar doğrultusunda geliştirilen öneriler uygulamaya yönelik ve yapılacak araştırmalara yönelik olmak üzere iki başlık altında yer almaktadır.

6.2.1. Uygulamaya Yönelik Öneriler

Aşağıda uygulamaya yönelik önerilere yer verilmiştir:

- BT dersi, içeriği yenilerek zorunlu ders kapsamına alınmalı ve haftada en az 2 saat olmak üzere tekrar 4-8. sınıf düzeyinde öğretim programına konmalıdır.
- BT öğretmenleri için formatörlük “gönüllülük” esasına dayanmalıdır.
- Formatör olmak istemeyen BT öğretmenlerine sınav veya kursa tabi olmak kaydıyla başka bir branşa geçiş hakkı tanınabilir.
- BİTEFO'ların her 6 ayda yenilenen görevlendirmelerindeki belirsizlikler giderilmeli, formatörlük kadrosu verilerek problemlere imkan verilmemelidir.

- Formatör görevlendirmeleri sömestr ve yaz tatili döneminde yapılmamalı veya görevlendirmede gönüllülük esası aranmalıdır.
- BİTEFO'ların mesai saatleri 9-15 şeklinde düzenlenmeli, mesai saatlerinin okul yönetimlerine göre değişmesine izin verilmemelidir.
- BT branşı ile ilgili son değişiklikler, formatörlük uygulaması ve karşılaşılan sorunlarla ilgili üniversitelerdeki ders içerikleri güncellenmeli ve ilgili bölümlerdeki öğrenciler bilgilendirilmelidir.
- BİTEFO'lara yönelik teknik alanda hizmet içi eğitimler verilmelidir.
- BİTEFOların görev tanımı netleştirilerek sorumlulukları tam olarak belirlenmeli ve okul yönetimleri vasıtasıyla diğer öğretmenler de bu konuda bilgilendirilmelidir.
- FATİH Projesi'nde BT öğretmenlerinin görev almaları sağlanmalı, bilgi ve deneyimlerinden istifade edilmelidir.
- BT öğretmenlerinin saygınlık hissini, motivasyonunu olumsuz etkileyen koşullar ele alınarak nedenler üzerinde durulmalı ve bu koşulların düzeltilmesi sağlanmalıdır.

6.2.2. Yapılacak Araştırmalara Yönelik Öneriler

Aşağıda yapılacak araştırmalara yönelik olarak geliştirilen önerilere yer verilmiştir:

- Yönetici, öğrenci ve veliler de örnekleme dahil edilerek “BT dersinin gerekli olup olmadığı” konusundaki görüşleri farklı bir açıdan değerlendirilebilir.
- BİTEFO'ların yaşadığı “tükenmişlik, işten keyif alamama, saygın hissetmeme vb.” problemlerinin nedenleri ve sonuçları daha geniş bir örnekleme ve ölçek kullanılarak ele alınabilir.
- BT öğretmenlerinin FATİH projesi hakkındaki önerileri, eleştirileri ve bu projede nasıl yer alacaklarına dair görüşlerinin ele alındığı bir çalışma yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Adana İl MEM Bilişim Teknolojileri Web Sitesi. *BT Formatörlerimiz*. <http://btadana.gov.tr/personelbt.php> adresinden 9 Ocak 2012 tarihinde elde edilmiştir.
- Akbıyık, C., Seferoğlu, S. S. (2009). Bilişim teknolojileri öğretmenlerinin öğrenci beklentilerine ilişkin görüşleri ve derslerde karşılaştıkları disiplin sorunları. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(36), 39-52.
- Akgün, E., Yılmaz, E. O. ve Seferoğlu, S. S. (2011). Vizyon 2023 strateji belgesi ve fırsatları artırma ve teknolojiyi iyileştirme hareketi (Fatih) projesi: karşılaştırmalı bir inceleme. *XIII. Akademik Bilişim Konferansı (AB11)*, 2-4 Şubat, İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Akıncı, A., Seferoğlu, S. S. (2010). Teknoloji politikaları, kurumsal vizyon çalışmaları ve eğitime yansımalar. *4. Uluslararası Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Sempozyumu Bildiriler Kitabı (BOTS-2010)*, 52-56, 24-26 Eylül, Konya.
- Akkoyunlu, B. (1998). *Eğitimde teknolojik gelişmeler*. (Ed. Doç. Dr. Bekir Özer), Eskişehir: AÖF Yayınları.
- Alkan, C. (1987). *Eğitim teknolojisi*. Eskişehir: T.C. Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi.
- Alkan, C. (1997). *Eğitim teknolojisi*. Ankara: Anı.
- Alkan T., Bilici A., Akdur, T.E., Temizhan, O. ve Çiçek, H. (2011). Fırsatları artırma teknolojiyi iyileştirme hareketi (Fatih) projesi. *5th International Computer & Instructional Technologies Symposium*, 22-24 Eylül, Fırat Üniversitesi, Elazığ.
- Altın, K. (2009). *Bilgisayar destekli fen ve teknoloji öğretimi*. İstanbul: Beta.
- Arıcı, B. (2007). *Bilgisayar ve öğretim teknolojileri eğitimi bölümü öğrencilerinin mesleğe yönelik beklentileri ile alanda çalışan bilgisayar öğretmenlerinin mesleğe yönelik algıları*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Aşan, A. (2003). Computer technology awareness by elementary school teachers: A case study from Turkey. *Journal of Information Technology Education*, 2, 154-164.
- Bektaş, C. (2006). *İlköğretim okullarında bilgisayar derslerine ilişkin öğretmen görüşleri (Elazığ İli Örneği)*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Fırat Üniversitesi, Elazığ.

- Bektaş, S. M. (2011). *İlköğretim branş öğretmenlerinin bilgi ve iletişim teknolojilerini öğrenme ve öğretme sürecine entegrasyonunda bilişim teknolojileri formatör öğretmenin rolü*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon.
- Bilgisayarbilisim.net. (2011) *Şekil 2. İlköğretim okulu haftalık ders çizelgesi*. TTKB, 75. <http://www.bilgisayarbilisim.net/meb-projeleri-uygulamaları-seminerler-haberler-f85/2010-11-ilkogretim-okulu-haftalik-ders-cizelgesi-t48251.html> adresinden 15.09.2011 tarihinde edinilmiştir.
- Bilişim Teknolojileri Eğitimcileri Derneği (t.y.). *Bilişim teknolojileri dersine ve bilişim teknolojileri öğretmenlerine ilişkin değerlendirme raporu*, http://www.bte.org.tr/durum_raporu.html adresinden 27.01.2012 tarihinde edinilmiştir.
- Bilişim Teknolojileri Eğitimcileri Derneği (2012). *Şekil 3. BT ders saatinin yıllara göre dağılımı*. http://www.bte.org.tr/durum_raporu.html adresinden 27.01.2012 tarihinde edinilmiştir.
- Bingöl Meşe, E.T. (2010). *Bilişim teknolojileri öğretmenlerinin özel alan yeterlikleri açısından kendilerini değerlendirmeleri: izmir ili örneği*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ege Üniversitesi, İzmir.
- Çelen, F. K., Çelik, A. ve Seferoğlu, S. S. (2011). Türk eğitim sistemi ve PISA sonuçları. *XIII. Akademik Bilişim Konferansı (AB11)*, 2-4 Şubat, İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Çilenti, K. (1988). *Eğitim teknolojisi ve öğretim*. Ankara: Kadioğlu.
- Demirel, Ö. (2003). *Eğitim sözlüğü, dictionary of education (2. bs)*. Ankara: Pegema.
- Deryakulu, D., Olkun, S. (2007). Analysis of computer teachers' online discussion forum messages about their occupational problems. *Educational Technology & Society*, 10 (4), 131-142.
- Deryakulu, D. (2005). Bilgisayar öğretmenlerinin tükenmişlik düzeylerinin incelenmesi. *Eğitim Araştırmaları*, 19, 35-53.
- Dinçer, S., Kutlar, N., Kaleci, D. ve Kıran, H. (2012). İlköğretim öğrencilerinin bilgisayar okuryazarlık düzeyleri ve bilgisayar derslerine karşı tutumları. *Akademik Bilişim 2012*, Uşak Üniversitesi, Uşak.
- Dirisağlık, F. (2007). *Bilgisayar formatör öğretmenlerinin bilgi teknolojisi sınıflarına ilişkin görüşleri (Eskişehir İli Örneği)*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.

- Doğan, S. (2010). *İlköğretim okullarında görev yapan yönetici ve bilişim teknolojisi formatör öğretmenlerinin mevcut BTÖ uygulamasına ilişkin görüşleri (Karabük İli Örneği)*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Eker, M. (2002). *Ortaöğretim kurumlarında görev yapan bilgisayar öğretmenlerinin çalışma ortamlarına ilişkin görüşleri ve beklentileri: bir durum çalışması (Eskişehir İli Örneği)*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Ergin, A. (1995). *Öğretim teknolojisi: İletişim*. Ankara: Pegem.
- Ertürk, S. (1997). *Eğitimde program geliştirme*. Ankara: Meteksan A.Ş.
- Eurydice. (2011). *Avrupa’da okullarda BIT aracılığıyla öğrenme ve yenilik üzerine temel veriler*.
http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/key_data_series/129TR.pdf adresinden 07.03.2012 tarihinde edinilmiştir.
- Eyidoğan, B. (2009). *Bilişim teknolojileri dersinin ilköğretimde seçmeli ders olmasına ilişkin öğretmen görüşleri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Fidan, N. (1985). *Okulda öğrenme ve öğretme*. Ankara: Alkım.
- Görmez, D. (2012). *İlköğretim okullarındaki öğretmenlerin bilişim teknolojilerini öğrenme-öğretme süreçlerine entegrasyon durumları*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ege Üniversitesi, İzmir.
- Güler, E. (2011, 3 Kasım). Fatih’in olmazsa olmazı: Bilişim öğretmenleri. *Bilgiçağı Dergisi*, (84).
http://www.bilgicagi.com/Yazilar/7970-fatihin_olmazsa_olmazi_bilisim_ogretmenleri.aspx adresinden 16 Ocak 2012 tarihinde edinilmiştir.
- Gürol, M., Yavuzalp, N. ve Çelik, E. (2008). Eğitici bilgisayar formatör öğretmenlerinin uygulamaya ilişkin görüşlerinin belirlenmesi. *XIII. International Educational Technologies Conference*, 6-8 Mayıs, Eskişehir.
- İnce, İ. (2006). *Bilgisayar öğretmenlerinin motivasyonları ve iş doyumları*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- İşman, A. (2005). *Öğretim teknolojileri ve materyal geliştirme*. (Genişletilmiş 2. bs.). Ankara: Sempati.

- Kaçmaz, Ö. (2002). *MLO ve teknoloji okullarında başarılı bilgisayar entegrasyonunu etkileyen etkenler*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Kaplan, P. (2012, 16 Ocak). *Fatih'in Unutulan Öğretmenleri*. Habertürk. <http://www.haberturk.com/yazarlar/pervin-kaplan/706347-fatihin-unutulan-ogretmenleri> adresinden 16 Ocak 2012 tarihinde edinilmiştir.
- Karasar, N. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel.
- Kaya, Z. (2005). *Öğretim teknikleri ve materyal geliştirme*. Ankara: Pegema.
- Kayaduman, H., Sırakaya, M. ve Seferoğlu, S. S. (2011). Eğitimde FATİH projesinin öğretmenlerin yeterlik durumları açısından incelenmesi. *XIII. Akademik Bilişim Konferansı*, 2-4 Şubat, İnönü Üniversitesi, Malatya
- Kayak, S. ve Orhan, F. (2009). Bilişim teknolojileri öğretmenlerinin görev yaptıkları okullarda üstlendikleri sorumlulukların incelenmesi. *1st International Educational Research Conference*, 1-3 Mayıs, Çanakkale.
- Keleş, E. ve Türedi, N. (2010). Bilişim teknolojileri formatör öğretmenlerinin bakış açısı ile okullardaki bilgi teknolojisi sınıfları. *Eğitim Teknolojileri Dergisi*, 1(2).
- Kıyıcı, M. ve Kabakçı, I. (2006). BÖTE bölümü mezunu bilgisayar öğretmenlerinin ilk çalışma yıllarında karşılaştıkları sorunların belirlenmesi. *VI. Uluslararası Eğitim Teknolojileri Konferansı Bildiri Kitapçığı*, 2, 997-1002.
- Kuvan, Ö. (2009). *Bilişim teknolojileri öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlar ve tükenmişlik düzeyleri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
- MEB. (1993). Milli eğitim bakanlığına bağlı örgün ve yaygın eğitim kurumlarında bilgisayar laboratuvarlarının düzenlenmesi ve işletilmesi ile bilgisayar ve koordinatör öğretmenlerin görevleri hakkında yönerge. *Tebliğler Dergisi*, 2378.
- MEB. (1998). İlköğretim okulları seçmeli bilgisayar dersi 1-2-3-4-5 öğretim programı. *Tebliğler Dergisi*, 2492.
- MEB. (2001a). Bilgi teknolojilerinin kullanımı. *Tebliğler Dergisi*, 5985.
- MEB. (2001b). Okullarda bilgisayar laboratuvarlarının işletilmesi. *Tebliğler Dergisi*, 5985, EK-4.

- MEB. (2003). Millî Eğitim Bakanlığı bilgi ve iletişim teknolojisi araçları ve ortamlarının eğitim etkinliklerinde kullanımı yönergesi. *Tebliğler Dergisi*, 2554.
- MEB. (2006). *İlköğretim seçmeli bilgisayar dersi (1-8. Sınıflar) öğretim programı*. TTKB, 347.
- MEB. (2007a). *Bilişim teknolojileri sınıflarının halka açılması*. EĞİTEK, 211.
- MEB. (2007c). *Bilişim teknolojisi formatör öğretmen görevlendirmesi*. EĞİTEK, 12089.
- MEB. (2008). *Bilişim teknolojileri formatör öğretmen görevlendirmesi*. EĞİTEK, 22168.
- MEB. (2009a). *BT Formatör öğretmenler*. EĞİTEK, 4707.
- MEB. (2009b). *Formatör öğretmen görevlendirmesi*. EĞİTEK, 12271.
- MEB. (2009c). *Soru önergesi*. Strateji Geliştirme Başkanlığı, 3416.
- MEB. (2011). *Eğitici bilişim teknolojileri formatör öğretmenleri görevlendirmesi*. YEĞİTEK, 27477.
- MEB. (t.y.) *Fatih projesi*. <http://fatihprojesi.meb.gov.tr/tr/icerikincele.php?id=6> adresinden 25 Ocak 2012 tarihinde edinilmiştir.
- Memmedova, A. (2001). *Bilgisayar destekli eğitimde rol alan formatör öğretmenlerin görevlerini gerçekleştirme düzeylerine ve BDE uygulamalarına ilişkin görüşleri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Memmedova, A. ve Seferoğlu, S. S. (2001). Bilgisayar destekli eğitim (BDE)'de rol alan formatör öğretmenlerin görevlerini gerçekleştirme düzeylerine ve bde uygulamalarına ilişkin görüşleri. *1. Uluslararası Eğitim Teknolojileri Konferansı*, 28-30 Kasım, Sakarya Üniversitesi, Adapazarı.
- Memurlar.biz Web Sitesi. *Bilişim teknolojileri öğretmenlerinin feryadı*. <http://memurlar.biz/haber/bilisim-teknolojileri-ogretmenlerinin-feryadi-239149.html> adresinden 19 Mayıs 2012 tarihinde edinilmiştir.
- Memurlar.net. (2011). *Şekil 1. İlköğretim okulları haftalık ders çizelgesi*. TTKB, 111. <http://www.memurlar.net/common/documents/929/haftal%FDkders%E7izelges i%20de%F0i%FEiklik.pdf> adresinden 15.09.2011 tarihinde edinilmiştir.
- Orhan, F. ve Akkoyunlu, B. (2003). Eğitici bilgisayar formatör (master) öğretmenlerin profilleri ve uygulamada karşılaştıkları güçlüklerle ilişkin görüşleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24, 90-100.

- Okay, A. (2007). *Bilgisayar öğretmenlerinin okulda karşılaştıkları sorunların belirlenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Balıkesir Üniversitesi, Balıkesir.
- Özateş, D. (2007). *Polis meslek yüksekokullarında bilgisayar destekli öğretim uygulamaları ile ilgili bu okullarda görevli eğitimcilerin görüş ve düşünceleri - adana kemal Serhadlı polis meslek Yüksekokulu'nda bir araştırma*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana.
- Özgen, Ç. (2005). *Avrupa Birliği'ne üye 15 ülkede ve Türkiye'de ilköğretim birinci kademe bilgisayar ders programlarının karşılaştırılması ve Türkiye'deki durumun değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Özoğul, P. (2006). *Bilgisayar öğretmenlerinin meslek yaşamlarında karşılaştıkları sorunlar: Eskişehir ili örneği*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Pelgrum, W.J. (2001). Obstacles to the integration Of ICT in education: results from a worldwide educational assessment. *Computers & Education*, 37, 163-178.
- Rıza, E. (1997). *Eğitim teknolojisi uygulamaları*. İzmir: Anadolu.
- Seferoğlu, S. S. (2007). İlköğretim bilgisayar dersi öğretim programı: Eleştirel bir bakış ve uygulamada yaşanan sorunlar. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 29, 99-111.
- Seferoğlu, S. S. ve Akbıyık, C. (2007). Bilişim teknolojilerinin okullarda kullanımı: Bilgisayar öğretmenlerinden beklentiler. *Uluslararası Öğretmen Yetiştirme Politikaları ve Sorunları Sempozyumu*, Bakü, Azerbaycan.
- Seferoğlu, S. S. (2008). İlköğretim okullarında teknoloji kullanımı: yaşanan sorunlar, gözlemler ve çözüm önerileri. *Eğitimde Küreselleşme ve Bilişim Teknolojileri I. Uluslararası Konferansı*, s.45-53, Bakü, Azerbaycan.
- Seferoğlu, S. S. (2009). İlköğretim okullarında teknoloji kullanımı ve yöneticilerin bakış açıları. *Akademik Bilişim*, Harran Üniversitesi, 11-13 Şubat, Şanlıurfa.
- Şahin, T. ve Yıldırım, S. (1999). *Öğretim teknolojileri ve materyal geliştirme*. Ankara: Anı.
- Şahinkaya, H., Kelleci, Ö. ve Şahinkaya, Y. (2011). Bilişim teknolojileri formatör öğretmenlerinin iş doyum düzeylerini belirlemeye yönelik iş doyum ölçeği geliştirilmesi. *5th International Computer & Instructional Technologies Symposium*, 22-24 Eylül, Fırat Üniversitesi, Elazığ.

- Tanataş, D. (2010). *İlköğretim seçmeli bilişim teknolojileri dersi öğretim programının uygulanmasına yönelik öğretmen görüşleri (Malatya İli Örneği)*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Ten Brummelhuis A., Plomp, T. (1991). The relation between problem areas and stages of computer implementations. *American Educational Research Assosiation*, Chicago, 3-7 Nisan 1991.
- Topu, F.B. (2010). *Bilişim teknolojileri öğretmenlerinin okullarındaki rolleri, beklentiler ve karşılaşılan problemler: Erzurum İli Örneği*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
- Tor, H. ve Erden, O. (2004). İlköğretim öğrencilerinin bilgi teknolojilerinden yararlanma düzeyleri üzerine bir araştırma. *The Turkish Online Journal of Educational Technology – TOJET*. 3 (1), 120 – 130.
- Toruş, K. (2010). *Bilişim teknoloji formatör öğretmenlerinin bilişim teknoloji sınıflarında karşılaştıkları sorunları yönetebilme becerisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Türk, Ö. (2008). *Bilgisayar öğretmenlerinin mesleki yeterliliklerini çalışma ortamlarında kullanabilirliklerinin değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Türkiye Bilişim Şurası (2002). *Bilgi toplumuna doğru: Türkiye 1. bilişim şurası sonuç raporu*. 10-12 Mayıs 2002, ODTÜ Kültür ve Kongre Merkezi, Ankara.
- Uşun, S. (2004). *Bilgisayar destekli öğretimin temelleri (Gözden Geçirilmiş 2. bs)*. Ankara: Nobel.
- Vikipedi Özgür Ansiklopedi. *Türkiye’de bilişim teknolojisi eğitimi*. http://tr.wikipedia.org/wiki/T%C3%BCrkiye'de_bili%C5%9Fim_teknolojisi_e%C4%9Fitimi adresinden 27 Ocak 2012 tarihinde elde edilmiştir.
- Yalın, H. İ. (2003). *Öğretim teknolojileri ve materyal geliştirme*. Ankara: Nobel.
- Yaprak, M. (2009). *İlköğretim okullarında çalışan bilişim teknolojileri öğretmenlerinin dersin öğretiminde karşılaştıkları sorunlar (Şanlıurfa İli Örneği)*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gaziantep Üniversitesi, Gaziantep.
- Yıldız, F. (2012). *Bilişim teknolojileri (BT) okul formatör öğretmenlerinin diğer eğitim birimlerinden beklentileri: Erzurum İli Örneği*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Atatürk Üniversitesi, Erzurum.

EKLER

Zorunlu Formatörlük Uygulamasına ve BT Dersine İlişkin BİTEFO Görüşlerine Yönelik Anket Formu

Değerli Bilişim Teknolojileri Formatör Öğretmeni;

Bu anket, zorunlu formatörlük uygulaması ve BT dersiyle ilgili son değişiklikler hakkında siz Bilişim Teknolojileri Formatör Öğretmenlerinin (BİTEFO) görüşlerini belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Maddeleri dikkatle okuduktan sonra size en uygun olan seçeneği işaretleyiniz. Sorulara içtenlikle cevap vermeniz çalışmanın güvenilirliği açısından önemlidir. Ankete ayırdığınız zaman ve katkılarınız için şimdiden teşekkür ederim.

Hatice DUMAN

Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

BOTE Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Tez Öğrencisi

Danışman: Yard. Doç. Dr. M. Oğuz KUTLU

- AGİAD İlköğretim Okulu Bilişim Teknolojileri Öğretmeni –

İletişim: haticed13@hotmail.com

* Gerekli

1. BÖLÜM

KİŞİSEL BİLGİLER

1. Cinsiyetiniz: *

- ☐ Kadın
- ☐ Erkek

2. Hizmet Yılıınız: *

- ☐ 0-1 yıl
- ☐ 2-5 yıl
- ☐ 6-10 yıl
- ☐ 11-15 yıl
- ☐ 16 yıl ve üstü

3. Mezun Olduğunuz Fakülte: *

- ☐ Eğitim Fakültesi
- ☐ Teknik Eğitim Fakültesi
- ☐ Diğer

ÖLÇEK

Bu bölümde size 7 kategoride toplam 40 soru yöneltilecektir. Size en yakın gelen cevabı,

1- Kesinlikle Katılmıyorum

2- Katılmıyorum

3- Kararsızım

4- Katılıyorum

5-Kesinlikle Katılıyorum

ifadelerinden birini seçerek işaretleyiniz. (BT: Bilişim Teknolojileri BTS: Bilişim Teknolojileri Sınıfı)

2. BÖLÜM

FORMATÖRLÜĞÜN AMACI

4. Formatörlüğün amacı; mesai saatleri içinde BTS'yi açık tutmaktır. *

1 2 3 4 5

Kesinlikle Katılmıyorum ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Kesinlikle Katılıyorum

5. Formatörlüğün amacı; diğer branş öğretmenlerine rehberlik yapmak, yön vermektir. *

1 2 3 4 5

Kesinlikle Katılmıyorum ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Kesinlikle Katılıyorum

6. Formatörlüğün amacı; okuldaki teknik sorunları tespit etmek ve idareye bildirmektir. *

1 2 3 4 5

Kesinlikle Katılmıyorum ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Kesinlikle Katılıyorum

7. Formatörlüğün amacı; öğrenci ve öğretmenlerin teknolojiye adaptasyonunu sağlamaktır. *

1 2 3 4 5

Kesinlikle Katılmıyorum ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Kesinlikle Katılıyorum

8. Formatörlüğün amacı; BTS'yi tüm branşların bilgisayar destekli eğitim uygulamaları için hazır bulundurmaktır. *

1 2 3 4 5

Kesinlikle Katılmıyorum ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Kesinlikle Katılıyorum

9. Formatörlüğün amacı; idari işlere yardımcı olmaktır. *

1 2 3 4 5

Kesinlikle Katılmıyorum ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Kesinlikle Katılıyorum

3. BÖLÜM

FORMATÖRLÜĞÜN OLUMLU YÖNLERİ

10. Formatör olduktan sonra idarecilere daha faydalı olduğumu düşünüyorum. *

1 2 3 4 5

Kesinlikle Katılmıyorum ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Kesinlikle Katılıyorum

11. Formatör olduktan sonra öğretmenlere daha faydalı olduğumu düşünüyorum. *

1 2 3 4 5

Kesinlikle Katılmıyorum ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Kesinlikle Katılıyorum

12. Formatör olduktan sonra öğrencilere daha faydalı olduğumu düşünüyorum. *

1 2 3 4 5

Kesinlikle Katılmıyorum ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Kesinlikle Katılıyorum

13. Formatörlük sayesinde iş doyumumun arttığını, işimden keyif aldığımı hissediyorum. *

1 2 3 4 5

Kesinlikle Katılmıyorum ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Kesinlikle Katılıyorum

14. Formatörlük uygulamasıyla okulda ve çevremde saygınlığımın arttığını düşünüyorum. *

1 2 3 4 5

Kesinlikle Katılmıyorum ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Kesinlikle Katılıyorum

15. Tam ek ders ücreti aldığım için formatörlüğün maddi katkısından memnunum. *

1 2 3 4 5

Kesinlikle Katılmıyorum ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Kesinlikle Katılıyorum

4. BÖLÜM

KİŞİSEL PROBLEMLER

16. Donanım bilgim beklentilere göre yeterli değil. *

1 2 3 4 5

Kesinlikle Katılmıyorum ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Kesinlikle Katılıyorum

17. Görevim dışındaki şahsi istekler insanlarla iletişimimi olumsuz etkiliyor. *

1 2 3 4 5

Kesinlikle Katılmıyorum ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Kesinlikle Katılıyorum

18. Formatör olduktan sonra öğrencilerle iletişimim azaldı. *

1 2 3 4 5

Kesinlikle Katılmıyorum ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Kesinlikle Katılıyorum

19. Okulda idare, öğrenci ve veliler seçmeli dersi gereksiz gibi algıladığı için kendimi saygın hissetmiyorum. *

1 2 3 4 5

Kesinlikle Katılmıyorum ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Kesinlikle Katılıyorum

20. Formatörlük uygulamasıyla öğretmenlikten soğuduğumu hissediyorum. *

1 2 3 4 5

Kesinlikle Katılmıyorum ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Kesinlikle Katılıyorum

5. BÖLÜM

DİĞER BRANŞ ÖĞRETMENLERİYLE İLGİLİ PROBLEMLER

21. Derse girmeden, nöbet tutmadan maaş alma konusunda eleştirilerde bulunuyorlar. *

1 2 3 4 5

Kesinlikle Katılmıyorum ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Kesinlikle Katılıyorum

22. Verdiğim kurslara devam etmeden sertifika almak isteyen, anlatılanlarla ilgilenmeyen öğretmenler var. *

1 2 3 4 5

Kesinlikle Katılmıyorum ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Kesinlikle Katılıyorum

23. BTS'yi kullanırken kurallara (sınıfı temiz, düzenli bırakmak gibi) uygun davranılmıyor. *

1 2 3 4 5

Kesinlikle Katılmıyorum ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Kesinlikle Katılıyorum

24. Şahsi işlerini (bilgisayar tamiri, çıktı alma...vb) yapmak zorunda olduğumu düşünüyorlar. *

1 2 3 4 5

Kesinlikle Katılmıyorum ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Kesinlikle Katılıyorum

6. BÖLÜM

YÖNETİMLE İLGİLİ PROBLEMLER

25. İdarenin verdiği görevim dışı işler çok zamanımı alıyor ve asıl işlerimi yapamıyorum. *

1 2 3 4 5

Kesinlikle Katılmıyorum ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Kesinlikle Katılıyorum

26. Hiçbir iş yapmadan maaş alan bir öğretmen olarak görülüyorum. *

1 2 3 4 5

Kesinlikle Katılmıyorum ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Kesinlikle Katılıyorum

27. Okul yönetimi tarafından formatör öğretmenin görev tanımı bilinmiyor. *

1 2 3 4 5

Kesinlikle Katılmıyorum ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Kesinlikle Katılıyorum

28. Formatör öğretmenden beklentiler ve ona verilen görevler okullara göre farklılaşıyor. *

1 2 3 4 5

Kesinlikle Katılmıyorum ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Kesinlikle Katılıyorum

29. Mesai saatleri idareyle olan ilişkiye göre okuldan okula değişiyor. *

1 2 3 4 5

Kesinlikle Katılmıyorum ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Kesinlikle Katılıyorum

30. Mesai saatlerinin 8-17 olmasından rahatsızlık duyuyorum. *

1 2 3 4 5

Kesinlikle Katılmıyorum ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Kesinlikle Katılıyorum

31. Formatör görevlendirmelerinin sömestr ve yaz tatili döneminde yapılmasından rahatsızlık duyuyorum. *

1 2 3 4 5

Kesinlikle Katılmıyorum ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Kesinlikle Katılıyorum

32. Her dönem formatörlük görevlendirmesi yapıp yapılmayacağı konusunda tedirginlik yaşıyorum. *

1 2 3 4 5

Kesinlikle Katılmıyorum ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Kesinlikle Katılıyorum

33. Her dönem norm fazlası olup olmamanın tedirginliğini yaşıyorum. *

1 2 3 4 5

Kesinlikle Katılmıyorum ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Kesinlikle Katılıyorum

34. Formatörlüğün zorunlu olmasının yanlış olduğunu düşünüyorum. *

1 2 3 4 5

Kesinlikle Katılmıyorum ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Kesinlikle Katılıyorum

7. BÖLÜM

BT DERSİ VE ÖĞRETMENLERİ

35. BT'nin seçmeli ders olmasıyla öğrenciler dersin gereksiz olduğunu düşünmektedir. *

1 2 3 4 5

Kesinlikle Katılmıyorum ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Kesinlikle Katılıyorum

36. BT ders saatinin 1'e düşmesi konuların yetişmesine imkan vermemektedir. *

1 2 3 4 5

Kesinlikle Katılmıyorum ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Kesinlikle Katılıyorum

37. BT notla değerlendirilmemesi öğrencilerin derse bakışını olumsuz etkilemiştir. *

1 2 3 4 5

Kesinlikle Katılmıyorum ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Kesinlikle Katılıyorum

38. BT dersine öğrencilerin ihtiyacı kalmamıştır. *

1 2 3 4 5

Kesinlikle Katılmıyorum ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Kesinlikle Katılıyorum

39.FATİH projesiyle BT öğretmenlerinin önemini artacağını düşünüyorum. *

1 2 3 4 5

Kesinlikle Katılmıyorum ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Kesinlikle Katılıyorum

40. BT öğretmenlerine kadrolu formatörlük hakkı verilmelidir. *

1 2 3 4 5

Kesinlikle Katılmıyorum ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Kesinlikle Katılıyorum

41. Formatörlük BT öğretmenlerinin isteğine bırakılmalıdır. *

1 2 3 4 5

Kesinlikle Katılmıyorum ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Kesinlikle Katılıyorum

42. BT öğretmenlerine başka branşa geçiş hakkı tanınmalıdır. *

1 2 3 4 5

Kesinlikle Katılmıyorum ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Kesinlikle Katılıyorum

43. BT Formatörlerinin mesai saatleri düzenlenmelidir. *

1 2 3 4 5

Kesinlikle Katılmıyorum ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Kesinlikle Katılıyorum

Gönder

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı : Hatice DUMAN
Doğum Yeri ve Yılı : Kayseri, 1983
Yabancı Dil : İngilizce
E-Posta : haticed13@hotmail.com

EĞİTİM DURUMU

2008 – 2012 : Yüksek Lisans, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı, Adana.
2001 – 2005 : Lisans, Çukurova Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü, Adana.
1994 – 2001 : Ortaöğretim, Ali Rıza Özderici Anadolu İH Lisesi, Kayseri.

İŞ DENEYİMİ

2007 – : Bilişim Teknolojileri Öğretmeni, AGİAD İlköğretim Okulu, Adana.
2005 – 2007 : Bilişim Teknolojileri Öğretmeni, Atatürk İlköğretim Okulu, Yumurtalık, Adana.